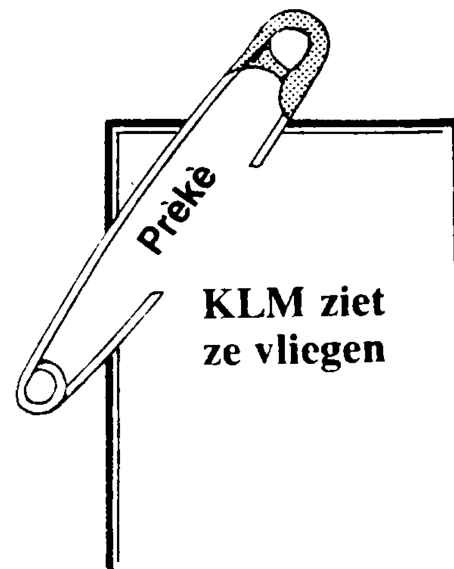
VANDAAG


SEALY ...crisis...

107E JAARGANG — NO.: 262 ZATERDAG 10 NOVEMBER 1990

AMIGOE



KLM ziet ze vliegen

...egering lijkt kort leven beschoren

Nieuwe premier India beedigd

NEW DELHI - De socia...st Chandra Shekhar is ...rijdag tot nieuwe pre...ier van India benoemd ...oor president Ramas...amy Venkataraman. De ...enoeming komt na de ...olitieke crisis als gevolg ...n een geschil tussen ...indu-fundamentalisten ...n de Indiase Moslim...emeenschap over de ...ouw van een Hindu...empel in Ayodhya, zeven...onderd km ten oosten ...an New Delhi.

...hekhar (63) werd vandaag ...aterdag) nog beedigd en ...l dan ook enkele leden van ...in toekomstige regering voor...ellen. Hij heeft gezegd de ...olitieke partijen te willen ...roepen gemeenschappe...ke punten te vinden om ...et land te dienen". Maar ...eskundigen menen, nog ...oordat het kabinet is ...evormd, dat het eén kort ...ven beschoren zal zijn. Zij ...nderstrepen daarbij dat de ...ekomst van de regering ...eheel in de handen is van ...e Congrespartij van Rajiv ...andhi.

ONVERMOGEN

...et onvermogen van de ...erder deze week afgetreden ...remier V.P. Singh aan te ...lijven, na slechts elf ...aanden aan de macht te ...ijn geweest, toont aan hoe ...wak de Indiase politieke ...artijen, op de Congrespartij ...a, zijn. De Congrespartij ...eeft bijna altijd de macht ...emonopoliseerd sinds zij het ...and in 1947 naar de onaf...ankelijkheid leidde.

De eerste regering van de ...anata Dal tussen 1977 en ...979 viel als gevolg van ...nterne ruzies binnen de partij, die kort tevoren was opgericht. Een minderheidsregering van de Congrespartij volgde maar hield slechts 24 dagen stand, totdat het parlement zijn steun introk. De verkiezingen die daarop volgden brachten Indira Gandhi en de Congrespartij in 1980 weer aan de macht. Waarnemers verwachten nu een gelijksoortig scenario.

Een commentator vergeleek Shekhar met een insect die vast zit in een spinneweb - dat van de Congrespartij. Op het moment dat het de Congrespartij uitkomt, zal zij haar steun aan Shekhar intrekken, waardoor de regering zal komen te vallen en snel verkiezingen zullen moeten worden uitgeschreven, die Gandhi's partij dan hoopt te winnen.

Gorbatsjov in verenigd Duitsland



■BONN - President Michail Gorbatsjov van de Sovjetunie (links) werd bij zijn aankomst op het vliegveld van Keulen en Bonn verwelkomd door zijn Duitse ambtgenoot Richard von Weizsaecker (rechts). Gorbatsjov kwam voor een tweedaags bezoek in het verenigde Duitsland. Hij zou volgens plan ook een nietaanvalsverdrag tussen de Sovjetunie en Duitsland tekenen.

EEN VLEUGJE DEMOCRATIE

Al meerdere malen toegezegd:

Saudische koning belooft adviesraad

JIDDAH - Koning Fahd van Saudi-Arabie heeft de bevolking van zijn autocratisch geregeerde land opnieuw een klein beetje meer democratie beloofd. Hij stelde een raadgevende vergadering in het vooruitzicht, zonder zich daarbij vast te leggen op een termijn.

Het officiele Saudische persbureau SPA meldde vrijdag dat Fahd zich nu beraadt over de afsluitende aanbevelingen over de oprichting van een 'Shura', een adviesraad. Wij zullen de oprichting bekendmaken zodra het slotontwerp is vastgesteld, zo beloofde de Saudische vorst. Een Shura moet de koning en de regering, die bijna geheel bestaat uit leden van de koninklijke familie, van advies dienen betreffende staatszaken.

ZEKERE TIJD

In tegenstelling met dergelijke lichamen in het Westen zal de Shura geen beslissingsbevoegdheid hebben. De leden van zo'n adviesraad worden ook niet door de bevolking gekozen, maar door de koning benoemd.

Daarmee kan de monarch er voor zorgen dat hij niet zijn eigen oppositie in het leven roept. Waarnemers in Saudi-Arabie wijzen er op dat het koningshuis steeds weer een Shura heeft beloofd, maar dat het er tot nu steeds niet van is gekomen. Volgens SPA had Fahd, tijdens een gesprek met hoofdredacteuren van een aantal Saudische kranten, gezegd dat hij "een zekere tijd heeft uitgetrokken" om de studie af te maken.

Met zijn door de Saudische pers groot gebrachte belofte wil Fahd, zo menen politieke waarnemers in de Golf tegenwicht bieden aan kritische geluiden in de VS, Frankrijk en Groot-Brittannie over de Westerse betrokkenheid bij het conflict. "Waarom moeten onze soldaten hun leven wagen voor ondemocratische regimes in Saudi-Arabie en Kuwayt", zo valt in die landen te beluisteren.

TWIJFELS OVER HOUDING PARIJS

Post: tweehonderdduizend man extra naar Golf

Saddam Husayn krijgt nog twee maanden tijd

WASHINGTON/BAGHDAD - De Amerikaanse president George Bush geeft de Iraakse leider Saddam Husayn nog twee maanden de tijd om zich uit Kuwayt terug te trekken. Volgens Amerikaanse waarnemers valt dit op te maken uit de uitlatingen van de Amerikaanse president tijdens de persconferentie van donderdag. Bush kondigde op de persconferentie onder meer de zending van nog eens "een behoorlijk contingent" Amerikaanse militairen naar het Golfgebied aan.

De Amerikaanse krant "Washington Post" meldde vrijdag het aantal Amerikaanse militairen dat in het kader van de laatste troepenzending naar de Golf wordt gestuurd tweehonderdduizend man bedraagt. De krant zegt zich te baseren op informatie die het van bronnen rond het Pentagon heeft gekregen.

LIEVER WACHTEN

Bush zei donderdag te hopen dat de economische sancties tegen Irak binnen twee maanden tot de terugtrekking van de Iraakse troepen uit Kuwayt zullen leiden. Volgens de waarnemers duidt dit erop dat een militaire confrontatie na die periode haast onvermijdelijk is. Zij wezen er vrijdag op dat Bush wel bereid is tot een offensieve actie tegen Irak maar liever wacht op een VN-resolutie die militair ingrijpen sanctioneert.

De Amerikaanse minister James Baker (Buitenlandse zaken) liet vrijdag weten dat een VN-resolutie die militair ingrijpen tegen Irak sanctioneert wel wenselijk maar niet per se noodzakelijk is. "Wij denken dat een dergelijke resolutie van de VN-Veiligheidsraad vanuit politiek oogpunt wenselijk is omdat de Veiligheidsraad pas in het uiterste geval zijn toevlucht zoekt tot het gebruik van geweld om conflicten op te lossen", zo zei Baker in een interview met de Amerikaanse televisiezender NBC.

NIET NOODZAKELIJK

De minister liet echter de Amerikaanse televisiezender ABC weten dat een VN-resolutie niet noodzakelijk is. "De coalitie (de multinationale troepenmacht in de Golf - red.) heeft krachtens artikel 51 van het Handvest van de Verenigde Naties al het recht om met militaire middelen Irak ertoe te bewegen Kuwauyt te ontruimen", aldus Baker. Artikel 51 van het VN-handvest sanctioneert het gebruik van geweld in geval van zelfverdediging.

Baker kwam vrijdag vanuit Moskou in Londen aan waarna hij een onderhoud had met de Britse premier Margaret Thatcher. Baker is bezig met een achtdaagse rondreis door het Midden-Oosten en Europa waar hij de bereidheid onder de bondgenoten polst om militaire actie te ondernemen tegen Irak. Thatcher stelde na het onderhoud dat "de militaire optie wordt gebruikt als Irak zich niet terugtrekt uit Kuwayt". De Britse premier prees de internationale eensgezindheid tegen Irak die bewijst dat "agressie nooit lonend zal zijn". Baker merkte op dat met betrekking tot de crisis geen sprake kan zijn van "halve oplossingen".

FRANKRIJK

De Amerikaanse minister liet eerder op de dag weten dat hij tijdens zijn rondreis de indruk had gekregen dat de meeste landen van de anti-Iraakse coalitie bereid zijn tot militair ingrijpen, mochten de VN-sancties tegen Irak niets opleveren. Een functionaris van Baker's ministerie verklaarde echter in Moskou dat de VS er niet zeker van zijn of Frankrijk daadwerkelijk bereid is mee te vechten tegen Irak als het besluit mocht vallen om de strijd met Saddam Husayn aan te gaan. "Ik heb geen twijfel over de inzet van de Saudische strijdkrachten of de andere troepen ... Met uitzondering van wellicht de Syriers en de Fransen. Ik weet echt niet wat deze strijdmachten zullen doen. Ik vermoed dat de Syriers de aanval zouden kunnen leiden...ik weet niet wat de Fransen doen, zaterdag weten we meer. Baker heeft zaterdag een ontmoeting met Franse president Francois Mitterrand en minister van Buitenlandse zaken Roland Dumas. In Parijs staat tevens een ontmoeting met de secretaris-generaal van de Navo, Manfred Worner, op het programma.

Sovjetpresident Michail Gorbatsjov zei vrijdag tijdens zijn bezoek aan Duitsland dat inzake de Golfcrisis "niets" de Sovjetunie en de Verenigde Staten uit elkaar kan drijven. Gorbatsjov benadrukte dat zowel de VS als de SU nog steeds naar een politieke oplossing voor de crisis zoeken. Hij voegde daaraan toe dat de wereld een front moet blijven vormen tegen Irak om Saddam ertoe te bewegen zich uit Kuwayt terug te trekken.

KALMEREN

Irak kreeg vrijdag een bittere teleurstelling te verwerken toen de Algemene vergadering van de Verenigde Naties besloot een verzoek van Baghdad voor een spoedzitting af te wijzen. Irak wilde een spoedzitting om een veroordeling door de Algemene vergadering te bewerkstelligen van de systematische opbouw van de Amerikaanse troepenmacht in de Golfregio.

Volgens de Syrische radiozender Radio Damascus zijn Syrie, Egypte en Saudi-Arabie momenteel bezig met een poging de "gemoederen te kalmeren". De drie landen zouden op hoog niveau naar mogelijkheden zoeken die Irak de kans bieden zich uit Kuwayt terug te trekken waardoor een militair conflict in de regio kan worden vermeden.

De commandant van het Zevende Amerikaanse legerkorps in Duitsland, generaal Frederick K. Franks, bevestigde vrijdag dat nog deze maand wordt begonnen met het overbrengen van ongeveer zeventigduizend Amerikaanse militairen naar de Golf.

Het Pentagon maakte bekend dat naast extra troepen ook de vliegdekschepen America, Ranger en Theodore Roosevelt zullen opstomen naar de Perzische Golf. Daarmee komt het aantal Amerikaanse vliegdekschepen in de Golf op zes.

Van Thailand

Vliegtuig gekaapt

NEW DELHI - Een gekaapt vliegtuig van de Thaise luchtvaartmaatschappij Thai Airways is zaterdag kort na vertrek teruggekeerd naar een vliegveld bij Calcutta. Dat heeft het Indiase persbureau PTI bekendgemaakt. Het persbureau zei niet te weten hoeveel passagiers zich in het toestel bevinden. Eenheden van de politie hebben het vliegtuig inmiddels omsingeld.

Brussel verkoopt groot deel van Sabena-aandelen

BRUSSEL/AMSTERDAM - De Belgische overheid wil haar belang in de nationale luchtvaartmaatschappij Sabena verminderen van ...4,5 procent naar ongeveer 26 procent, wat nog voldoende is om beslissingen te blokkeren.

Dat heeft de Belgische minister van Verkeer, Jean-Luc Dehaene, vrijdag bekendgemaakt tijdens een persconferentie in Brussel. Deze gedeeltelijke privatisering zal geen gevolgen hebben voor de beoogde samenwerking tussen Sabena, de KLM en British Airways. Sabena, die ...even miljard Belgische frank (Nf 383 miljoen) nodig heeft voor onder meer uitbreiding van de vloot en financieringsproblemen door teruglopen inkomsten, probeert door vergroting van het aandelenkapitaal nieuwe investeerders te lokken.

Doel bereikt



■GUATEMALASTAD - President Vinicio Cerezo Arevalo heeft aan het einde van zijn term als president van Guatemala een persconferentie gehouden. Hij gaf de verzekering dat de Guatemalanen morgen (zondag) in alle vrijheid kunnen stemmen. Hij zei dat hij wat dit betreft zijn doel had bereikt: het doorgeven van de nog broze democratie in zijn land aan een gekozen opvolger. (AFP-satellietfoto)

Kabinet rond in Pakistan

ISLAMABAD - De nieuwe premier van Pakistan, Nawaz Sharif, heeft vrijdag zijn achttien ministers tellende kabinet bekendgemaakt. Onder hen zijn de ervaren minister van Buitenlandse zaken Sahabzada Yaqub Khan en een zoon van wijlen de militaire leider Zia Ul-Haq.

De ministers werden beedigd door president Ghulam Ishaq Khan, die daarna naar Tokyo reist waar hij de kroning van de Japanse keizer Akihito zal bijwonen. Het is nog niet bekend hoe de portefeuilles in de nieuwe regering verdeeld zijn, maar van bronnen in regeringskringen is vernomen dat Yaqub Khan minister van Buitenlandse zaken zal worden en de president op zijn bezoek aan Japan zal vergezellen.

Vrij: opgelucht maar met gespleten ziel



■ FRANKFURT - Op de luchthaven van Frankfurt deden zich emotionele tafelen voor bij de terugkeer van 170 gijzelaars uit Irak. Onder hen waren er ook tien afkomstig uit Nederland, die doorvlogen naar Soesterberg waar zij in de vroege zaterdagmorgen met bloemen werden ontvangen door familieleden en bekenden. Deze gijzelaars waren vrijgelaten in verband met het bezoek van de vroegere Duitse bondskanselier Willy Brandt aan Baghdad. Blij over hun eigen vrijlating toonden de exgijzelaars zich ook bezorgd over het lot van de achtergebleven mensen. Zij zeiden er geen enkel idee van te hebben waarom juist zij waren uitverkoren. Een van hen omschreef de gevoelens als 'opgelucht maar met een gespleten ziel'.

Informatie-bijeenkomsten Amnesty

WILLEMSTAD — De afgelopen maanden is Irak met name in het nieuws vanwege de invasie van Kuwayt. Voor de bewoners van Curaçao is er nu de gelegenheid om concreet bij te dragen aan de strijd tegen het schenden van de mensenrechten in Irak. Zo kan deze maand geschreven worden voor de vrijlating van enige 'verdwenen' Koerdische kinderen in Irak.

Dichter bij huis kan geschreven worden voor de vrijlating van Luís Minguel Solís Panajito uit Guatemala, die eveneens 'verdwenen' is.

Vrijgelaten zijn inmiddels: Marian Munteanu in Roemenie, Yondo Black, Anicet Ehané en Djeuhan Tchameni Dominique in Cameroun en Teo Sok Lung in Singapore.

Informatie omtrent Amnesty International (en gelegenheid tot schrijven met behulp van voorbeeldbrieven en onder deskundige begeleiding voor degenen, leden of niet-leden, die dat willen) is er:
- maandag 12 november om acht uur 's avonds in de Seamen's Club aan de Emancipatie Boulevard 42 (hoek Prof. Kernkampweg, tel.: 75317);
- dinsdag 13 november om acht uur 's avonds te Soto, Kas di Orashon Emaus (641886);
zondag 25 november om half elf 's morgens na afloop van de kerkdienst in Jeugdhuis De Tamarijn te Mahaai.

Antilliaanse jeugdbende zaait angst in Hoogvliet

— door Victor Hafkamp —

ROTTERDAM/WILLEMSTAD — 'Veel bewoners van de galerijflats hier in Hoogvliet komen van de Nederlandse Antillen. Ze leven van een uitkering en kampen met grote problemen. Het is volkomen uit de hand gelopen. Jongeren doen hier dingen die ze in de Nederlandse Antillen nooit zouden doen of durven'.

Voorzitter M. Pattinama van de stichting Welzijnsbevordering Antillianen in Rotterdam (SWA) is somber over het sociale milieu in Hoogvliet, vroeger een goed bekend staande nieuwbouwwijk aan de westpunt van Rotterdam. Bijna alle 34 onlangs aangehouden jongeren, leden van een grote jeugdbende, wonen in Hoogvliet en zijn op Curaçao of elders in de Antillen geboren.

Medewerkers van sociale instellingen in de Maasstad wijzen er op dat er weinig sociale controle in de buurt is. Als de kinderen op straat spelen, letten maar weinig ouders op hen. Veel alleenstaande moeders met kinderen, uit de Antillen afkomstig, krijgen er niet zelden familieleden bij. Maar de woningen zijn niet altijd op de grotere gezinnen berekend en raken vol. De jeugd trekt de straat op. 'De leefomstandigheden stimuleren de criminaliteit', zegt mevrouw Pattinama.

Hoewel veel bewoners van Hoogvliet-Noord (13.000 inwoners) hebben hun hoop gevestigd op verbetering van de wijk in het kader van de sociale vernieuwing. Maar voor een groot aantal bewoners hoeft het niet meer. Enkele tientallen gezinnen hebben zich al voor een huis elders ingeschreven. Ze hebben schoon genoeg van de in de jaren vijftig en zestig gebouwde wijk naast de grote raffinaderijen van Esso en Shell.

De criminaliteit is er de laatste jaren schrikbarend toegenomen. De groep van 34 heeft er in de buurt de schrik goed ingebracht. Er is hun het indrukwekkende aantal van 105 overvallen en beroovingen in de Randstad, maar vooral in Hoogvliet, tenlaste gelegd. Van de week werden vijf van hen veroordeeld: 4½ tot zes jaar gevangenisstraf. De andere leden van de jeugdbende moeten nog voor komen.

INFORMATIE-AVONDEN

Deze week belegde de Rotterdamse politie samen met het ministerie van Justitie en het Bureau Slachtoffershulp twee informatieavonden. Ongeveer een derde van de bijna zeventig genodigden nam de hoge drempel naar het politiebureau om te weten te komen of ook degenen die hun zaak of henzelf overvielen, achter slot of grendel zitten. De genodigden keerden in de meeste gevallen gerustgesteld naar huis.

De bendeleden konder worden gearresteerd dankzi het onvermoeibare recherchewerk van de Rotterdamse brigadiers Schellevis en De Groot. Ze leidden een rechercheteam van dertien man, dat gezien de ernst van de delicten zeer gemotiveerd te werk ging.

'Ze waren echt keihard en meedogenloos', kon uit de aangiften van de slachtoffers worden afgeleid. 'Het waren jongens zonder opleiding. Sommigen hadden op Curaçao al een crimineel verleden. Omdat ze op het eiland niet meer te handhaven waren, zijn ze de afgelopen jaren naar Nederland gestuurd. De hoop was dat het in Nederland beter zou gaan met scholing en werk. Maar op school ging het al snel de verkeerde kant op. In veel gevallen lagen ze al een straatlengte achter op andere leerlingen. Sommige Antillianen zijn na problemen op school er af getrapt. En door de mislukte opleiding kregen ze geen werk ook'.

Schellevis wijst ook op de slechte opvang van veel Antilliaanse jongeren bij familie in Nederland. 'Ze hadden geen echt tehuis. Veel van die kinderen zochten elkaar op bij een plein. Op mooie avonden stonden daar soms wel zo'n 75 jongelui. De meesten van hen hadden geen toekomst', vertelt hij in De Volkskrant.

MISDRIJVEN

Vanuit die groep werden de misdrijven op touw gezet. De eerste overval van de bende dateert van 31 oktober vorig jaar. Drie jongens van vijftien jaar overvielen een pompstation in Rotterdam. De caissière werd tegen de grond geslagen en later met een vuurwapen bewerkt toen ze de door de overvallers opgeëiste sleutel van de kluis niet kon overhandigen, omdat in pompstations nooit sleutels aan de kluis liggen.

Daarna volgden overvallen in het Rijnmondgebied, Den Haag, Rijswijk, Dordrecht, 's Gravenzande en Amsterdam. De samenstelling van de groep overvallers veranderde steeds, maar de gebruikte methodes bleven dezelfde.

BUIT

De buit was in vele gevallen klein: niet meer dan duizend gulden. Op 19 juli arresteerde de politie een zes man sterke Haags-Rotterdamse groep overvallers die een tankstation in Leiden wilde beroven. Bij de arrestatie werd één van de bendeleden, die zijn wapen op een politieman richtte, doodgeschoten. De aanhouding van de bende leidde naar de groep in Amsterdam-Hoogvliet.

Volgens brigadier De Groot heeft zijn team maar liefst 105 zaken rond gekregen. En een groot aantal autodiefstallen werd opgehelderd. 'Ze hebben zeker ter waarde van 500.000 gulden auto's gestolen', aldus de politiefunctionaris. De auto's werden onder meer voor de overvallen gebruikt. De brigadier noemt het normbesef onder de jongeren schokkend. 'Ze zeggen op alles: soit, het zij zo'. Justitie zal naar zijn mening zwaar moeten straffen.

Met de voorlichtingsavonden heeft de politie gepoogd de mensen in de wijk Nieuwe Engeland in Hoogvliet-Noord weer een gevoel van veiligheid terug te geven. 'De schrik zit er heel diep in. We willen de bewoners duidelijk maken dat ze niet bang hoeven te zijn dat ze één van de daders op korte termijn tegenkomen. Velen hebben er een gigantisch trauma aan overgehouden'.

Nono honderd jaar

■ *WILLEMSTAD - Leonora Hermes, ook wel bekend als Nono vierde op 6 november haar honderdste verjaardag. Na een kerkdienst had ze een speciale gast: de gezaghebber. Hij had een presentje bij zich.*



Wettelijke molen maalt langzaam maar zeker

WILLEMSTAD — Het oudste wetsvoorstel dat nog ter behandeling ligt bij de Staten van de Nederlandse Antillen staat dateert uit 1958. Het betreft een wijziging van de landsverordening op de inkomstenbelasting van 1943. Het jongste voorstel, betreft een landsverordening om het wetboek van strafrecht van de Nederlandse Antillen te wijzigen, om ministers of leden van het Bestuurscollege te kunnen straffen voor handelingen of nalatigheden. In totaal moeten de Staten nog 53 wetsvoorstellen doorworstelen.

In de periodiek verschijnende 'stand van zaken' van de Nederlandse Antillen komen halfjaarlijks alle wetsvoorstellen weer terug, want 'geen enkel voorstel, hoe oud dan ook, is verjaard', aldus griffier Grüning van de Staten van de Nederlandse Antillen. 'Geen enkel voorstel blijft uit nalatigheid liggen, er is altijd een reden voor waarom de wet blijft steken'.

Volgens procedure gaat een ontwerpwet die is voorbereid naar de regering eerst naar een commissie die verslag uitbrengt over de voorstellen. De staten kunnen daarna bepaalde opmerkingen maken. Volgens de griffier kunnen de staten niet doelbewust het wetgevingsproces vertragen. Als de Statenleden niet tevreden zijn met een wetsvoorstel of een formulering daarvan kunnen ze hooguit de regering in overweging geven om de wet in te trekken.

De voorstellen die vanaf jaren geleden zijn blijven staan, blijven hun actualiteit behouden en kunnen nog altijd worden aangenomen.

VLAG

Zo ligt er vanaf 1977 een voorstel om het gebruik van de Vlag Koninkrijk en Vlag Nederlandse Antillen aan te passen. Inmiddels is de Antilliaanse vlag al wel aangepast, toen in 1986 Aruba uit het staatsverband is getreden; de vlag heeft toen een ster minder gekregen, maar op het gebruik van de vlag is nog steeds geen aanpassing gekomen.

Ook ligt er vanaf 1983 een landsverordening van de eilandenregeling die gaat over de verantwoordingsplicht voor de gezaghebber en het door hem gevoerd beleid.

Een in verhouding vrij recent wetsvoorstel gaat over de aanpassing van het gevangeniswezen. In 1988 is er verzocht om het uitvoeren van de vrijheidsstraffen aan te passen aan de huidige inzichten. De Staten moeten hierover nog verslag uitbrengen aan de regering.

De Staten hebben ook nog niets gezegd over de mogelijkheid om telecommunicatie, voor zover dat niet behoort tot het internationale of interinsulaire verkeer onder de zorg van de eilandgebieden te brengen. Op 7 juli vorig jaar is daartoe een voorstel gedaan.

In diezelfde maand is er ook voorgesteld om de arbeidsgeschillen-landsverordening te wijzigen. Dit ontwerp beoogt een voorziening te treffen om de vakbonden te erkennen door werkgevers zonder het houden van een referendum.

Dit jaar zijn er 11 voorstellen gedaan die nog moeten worden behandeld. De laatste daarvan is het eerdergenoemde voorstel om ministers en leden van het BC te kunnen straffen op hetgeen zij hebben gedaan en nagelaten.

Als die wet net zo lang blijft liggen als de oudste wet die nog moet worden afgehandeld, die uit 1956, dan duurt het zeker nog tot het jaar 2024 voordat overheidsmensen kunnen worden gestraft als zij hun taak niet naar behoren uitvoeren.

Ingezonden

Grote verbazing

MET ZEER grote verbazing heb ik kennis genomen van de hevige verontwaardiging van onze minister-president mevr. Maria Liberia-Peters, omdat ze zegt dat ik haar van corruptie heb beschuldigd, terwijl alles wat ik in verband met het Brionplein had gezegd, was:

'Indien er voorschotten zijn ontvangen, moeten diegenen die de voorschotten hebben ontvangen, deze teruggeven'.

Mijn verbazing is des te groter omdat:
1. De naam van onze minister-president mevr. Maria Liberia-Peters nergens in mijn interview werd genoemd, zodat zij zou kunnen beweren dat het haar persoon betrof.
2. Onderwerp van mijn interview was: 'Constructie op het Brionplein' en volgens mijn heeft mevr. Maria Liberia-Peters, als minister-president, niets te maken met het Brionplein.
3. Zij zegt dat ik lukraak insinuaties in de lucht gooi zonder namen te noemen, en het verbaast mij dat ze dan zo paniekerig wordt en deze in de lucht gegooide ballen als voor haar bedoeld opvangt.
4. De bezorgdheid en ongerustheid van het volk van Otrobanda, zoals door mij naar voren gebracht, is reeds eerder in radioprogramma's zowel door radiomensen als door mensen uit het volk naar voren gebracht, zonder een reactie hierop van de minister-president.

Ik zou eerder van haar zulk een grove verontwaardiging hebben verwacht, als reactie van de op het beleid van haar regering, geuitte kritiek van:
a. Minister Hirsch Ballin in zijn algehele beleidsnota of discussienota dd. 6 augustus nr. 525 BK, getiteld 'De Nederlandse hulp en bijstand aan de Nederlandse Antillen en Aruba in toekomstperspectief' (zie onder andere blz. 8, 2de alinea).
b. Bevindingen van de Nederland-Antilliaanse Algemene Rekenkamer in haar nota van 13 augustus 1990, nr 9455/NA.
c. Het recentelijk verslag van de Nederlandse Rekenkamer aan de Nederlandse regering, die spreekt van rommelige projecten en rommelige uitvoering daarvan.

Mijns inziens zou, indien deze verslagen niet op waarheid berusten, een verontwaardigde reactie hierop meer op zijn plaats geweest zijn. Als parlementariër blijf ik op dezelfde wijze zoals tot nu toe controle uitoefenen zowel op lands- als eilandsregeringen.

CHIN BEHILIA
Statenlid Curaçao

Wijziging ochtend- programma

WILLEMSTAD — Het vroege ochtendprogramma van Radio Hoyer 1 wordt ingaande maandag gewijzigd. Van 6 uur tot half 7 zal een muzikale nieuwsshow gepresenteerd worden, met vooral buitenlandse berichten. Om half 7 begint het ochtendbulletin (lokaal en internationaal nieuws) dat tot 7 uur duurt. Van 7 uur tot kwart over 7 volgt het sportnieuws. Sonia Garmers komt vervolgens van kwart over 7 tot kwart voor 8 aan het woord in haar programma 'Desayuno ku Sonia.'

AGENDA CURAÇAO



MEDISCHE DIENSTEN

ARTSEN

NACHTDIENST ARTSEN
Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

VERENIGING VAN TANDARTSEN
Voor de dienstdoende arts gedurende het weekeinde en op feestdagen gelieve tel.: 32222 op te bellen.

CENTRO MEDICO STA ROSA
Sta Rosaweg 327, tel.: 672300/676666; openingstijden zaterdag en zondag van 08.00-24.00 uur.

WIJKVERPLEGING

WIT GELE KRUIS
voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: zuster Chapman, tel.: 370029.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING
kantoor Gosieweg 15, tel.: 44231/44232; geopend van 07.00-17.00 uur; de wacht heeft broeder Kopra, tel.: 676368, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.
kantoor Bandabao, Groot Sta Martha 141, tel.: 642555; geopend van 14.00-17.00 uur; de wacht heeft broeder Kopra, tel.: 676368.

KRAAMKLINIEK RIO CANARIO
Schottegatweg Noord 43, tel.: 44510, 691343, 691683 en 691838, voor informatie over prenatale zorg en zorg gedurende en na de bevalling.
Consultatiebureau zuigelingen: iedere woensdagmiddag van 13.30-16.00 uur.
Consultatiebureau peuters: iedere dinsdagmiddag van 12.30-14.45 uur.

STICHTING WIJKVERPLEGING BANDABAO
Fontein 35, tel.: 648077; open van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; na 17.00 uur bereikbaar: zuster Martina, tel.: 642685 b.g.g. 601760.

STICHTING VAN HET WITE GELE KRUIS VOOR GEZINSVERZORGING 'KWIDO PA FAMIA'
Sta Maria 17, tel.: 680222; spreekuren maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-10.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-16.00 uur.

GENEESK. DIENST

STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
10 november 1990 vanaf 08.00 uur tot 12 november 1990 om 07.00 uur:
Dokter Tseng, Spreekkamer: Cassandraweg 72, tel.: 76464; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 76464 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy-Tseng, Nassy, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
9 november 1990 vanaf 17.00 uur tot 12 november 1990 om 07.00 uur:
Dokter Elhage, Sentro Mediko Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 371661 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Goilo-Henry, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Davelaar, Elhage, Pablo, Heerenveen, Nivillac en Rosales-Concession)

DERDE DISTRICT BANDABAO
9 november 1990 vanaf 17.00 uur tot 12 november 1990 om 07.00 uur.
Dokter Lucasius, Sentro Mediko Soto, tel.: 641790; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641356 b.g.g. 89266/89337.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Schellens, Sommer, Lucacius, Spong en Tweed).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt. Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!**

APOTHEKEN

WEEKEINDEDIENST ZATERDAG

Otrobanda
Muizenberg, Muizenberg z/n, tel.: 443901/44391.
Punda
Vredenberg, Socratesstraat 3, tel.: 613300/54492.

ZONDAG

Otrobanda
Paradeis, F.D. Rooseveltweg 46-B, tel.: 89676/89808.
Punda
Santa Rosa, Sta Rosaweg 56, tel.: 77679/77650.

DIVERSEN

VERLOF BEGRAFENIS

10 november: H.R. Andrade, Vesuviusstraat 19.
11 november: R.A. de Windt, Utewe 53.

HEEFT U hulp nodig bel SOS-lijn 127.

LUCHTPOSTSLUITING
(Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.
De Verenigde Staten en Europa (op zaterdag): voor aangetekende en gewone poststukken om 14.45 en 15.45 uur.
Het zegelloket is op zaterdag van 07.00-15.00 uur open.

THORAX CENTRUM
(Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544); openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

DIERENASIEL
kantooruren maandag t/m vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 10.00-13.00/16.00-18.00 uur; zondag gesloten.

DIERENARTS
voor spoedgevallen gelieve te bellen: 614000 (Veterinaire Dienst) voor de dienstdoende arts.

CURAÇAO JAZZ FOUNDATION
20.00 uur III Curaçao Caribbean Jazz Festival - Centro Pro Arte, Schouwburgweg z/n.

STICHTING TONEELGROEP CENTRUM
19.30 uur kinder-musical 'Het koffertje van meneer Van Dalen' - Cultureel Centrum Curaçao.

ASOSIASHON DI PITBULL
19.00 uur alg. vergadering - Sentro di Barrio Janwé.

ZONDAG

TOERISTENSCHIP
08.00-16.00 uur 'Island Princess' (SJU).

FEDERATIE ANTILLIAANSE JEUGDZORG (FAJ)
10.00-16.00 uur 'Ban Topa - Expo FAJ' - Kampeercentrum Brakkeput Ariba.

KOMISHON KUIDO PASTORAL GROOT KWARTIER
10.00-15.00 uur vlooienmarkt - Sentro di Bario Groot Kwartier.

CURAÇAO JAZZ FOUNDATION
20.00 uur III Curaçao Caribbean Jazz Festival - Curaçao Festival Center te Brievengat.

MAANDAG

TOERISTENSCHIP
09.00-18.00 uur 'Carla Costa' (SJU).

KERKDIENSTEN

KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 18.30 uur; zon.: 09.00 en 11.30 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 11.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur. zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTAÑA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
Santa Ana: zon.: 08.00 en 19.00 uur.
Santa Famia: zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO; zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altagracia): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA CORA: ZON.: 18.00 UUR.
WESTPUNT (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE

MORAVIAN CHURCH
(Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
(Emmy Berthold kleuterschool, Suffisant)
zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

GEREFORMEERDE KERK

Arowakenweg
08.30 uur ds W.J. Keesenberg (Pap.);
17.00 uur ds J. Glas (katechismus).
Seru Fortuna
10.00 uur ds W.J. Keesenberg.
Buena Vista
08.30 uur br F. Kirindongo.
19.00 uur ds J. Klapwijk.
Santa Rosa
10.00 uur br G. Lai;
19.00 uur ds W.J. Keesenberg.

VERENIGDE PROT. GEMEENTE VAN CURAÇAO

Ebenezer Church
09.30 uur ds B. van Dijken.
Tamarijn
09.30 uur ds J. Mooij.
Emmakerk
09.30 uur ds G.J. Schüssler.

NOACH-KAPEL

zaterdagavond
19.00 uur kerkdienst (Ned.) - Marinebasis Parera

****



Wachtlijst kan 10 tot 15 vliegtuigen vullen

KLM houdt bij boeken rekening met afzeggers

WILLEMSTAD — 'Iedereen gaat mee' dat is de boodschap die de KLM geeft als reactie op berichten over een groot stoelentekort. Het is waar dat de KLM overboekt; het is een feit dat de luchtvaartmaatschappij er een wachtlijst op na houdt waarmee 10 tot 15 vliegtuigen kunnen worden gevuld, maar uiteindelijk is er voor alle reizigers een stoel beschikbaar. Het gebeurt zelden dat aan mensen met een okay-ticket achteraf 'nee' wordt verkocht. Dit is gistermiddag naar voren gebracht door André Oostdam, KLM-directeur in het Caribisch gebied en Guyana.

Onder meer door de campagne 'Discover the Dutch Caribbean' is sinds 1988 het aantal toeristen dat naar de Nederlandse Antillen vliegt enorm toegenomen. In vier jaar tijd heeft de KLM de stoelcapaciteit op de Mid-Atlantische route bijna kunnen verdrievoudigen van 110.000 naar 323.000 stoelen.

De KLM verwacht dat deze groei zich voortzet met een percentage tussen de 15 en 19 procent. Daarop zal door de luchtvaartmaatschappij worden ingespeeld met de inzet van meer vluchten en grotere vliegtuigen.

In de piekperioden juli/augustus en december/januari worden extra vluchten uitgevoerd.

Voor wat de routes naar en van de Antillen betreft wordt er nauw samengewerkt met de ALM. Zo worden bijvoorbeeld de vluchten op Curaçao afgehandeld door de ALM. Ook de catering op Hato is in handen van de Antilliaanse Luchtvaartmaatschappij.

WACHTLIJST

"Het wachtlijstprobleem is in de eerste plaats een probleem voor de KLM en niet voor de passagier", zo benadrukte Oostdam. De KLM gaat er vanuit dat iedereen meegaat. Voor de passagiers bestaat er volgens de directeur geen wachtlijstprobleem maar een wachtlijst-syndroom: de passagiers willen zekerheid over hun reis, zodat het soms gebeurt dat ze meerdere malen boeken voor een vlucht.

Aan de hand van grafieken toonde marketing-manager Willem Hondius gistermiddag aan dat het wachtlijstprobleem te maken heeft met het boekingsgedrag van de mensen.

De KLM houdt er met het boeken all rekening mee dat een groot deel van de passagiers bij nader inzien niet meegaat met de vlucht. Om die reden reserveert de luchtvaartmaatschappij voor anderhalf keer zoveel passagiers als de capaciteit van het vliegtuig aankan, een okay-ticket. De mensen die daarna nog meewillen komen op de wachtlijst. In de praktijk zijn er vlak voor vertrek altijd een paar lege stoelen over die naar de mensen op de wachtlijst staan. "Het gebeurt slechts heel zelden dat iemand niet meekan", aldus Hondius.

Directeur Oostdam benadrukte dat hij begrip heeft voor het vlieggedrag van de passagiers. "Het is logisch dat iedereen zo goedkoop mogelijk en het liefst in de populaire periodes, de zomervakantie en de kersttijd wilt vliegen."

Volgens André Oostdam heeft de KLM geen moeite met concurrentie, zoals wel eens wordt gesuggereerd. Immers er worden al regelmatig vluchten uitgevoerd op de Antillen, Aruba en St. Maarten? De Portugese luchtvaartmaatschappij TAP vliegt op Curaçao. Lufthansa en Air France vliegen op St. Maarten en ook Aruba kan afspraken maken met andere landen dan Nederland.

Alleen in het luchtvaartprotocol tussen Nederland en de Nederlandse Antillen wordt bepaald dat de luchtverbinding tussen de twee landen voorbehouden is aan de ALM en de KLM; de Nederlandse regering staat daar helemaal buiten. Wel is het zo dat vanuit Nederland andere maatschappijen geen chartervluchten mogen uitvoeren op de Antillen. "Dat is een verhouding die sociaal, cultureel en politiek zo gegroeid is", aldus Oostdam en aangevuld door Hondius: "Dat is een positie waar we erg blij mee zijn, we houden dat het liefst ook zo, maar als de regeringen anders beslissen, dan moeten we ons daarin schikken".

KLM vult zelf de behoefte aan 'charters' in de piekperioden door de inzet van extra en extra-extra-vliegtuigen", aldus Oostdam, "maar dat is vaak erg onvoordelig omdat ze dan bijna leeg moeten terugvliegen".

Een lijndienst-maatschappij heeft, aldus Hondius, de verplichting om regelmatig te vliegen. Chartermaatschappijen vliegen alleen in de piekperioden en ze staken hun diensten in de minder gunstige periodes.

Eldrid Maduro naar Lusaka

DEN HAAG/WILLEMSTAD — De Antilliaanse diplomaat Eldrid Maduro, thans de koninkrijksambassadeur in de Uruguayaanse hoofdstad Montivideo, wordt de nieuwe ambassadeur in Lusaka, de hoofdstad van Zambia. Het ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag heeft dat bekendgemaakt. Maduro volgt mr S. Baron Van Heemstra op, die benoemd is tot ambassadeur in Buenos Aires (Argentinië).

Antilliaanse regering:

Geen voorwaarde voor verhoging vliegtarieven

WILLEMSTAD — Andre Oostdam, KLM-directeur van het Caribisch gebied en Guyana kan nog niets bekendmaken over de vliegtarieven na de Golf-crisis. De prijzen voor tickets zijn als gevolg van de crisis per 1 oktober met 7 procent verhoogd. Of de tarieven nadien worden teruggedraaid naar het oude niveau, is op dit moment nog niet bekend, zo bleek gisteren tijdens de ontmoeting van de KLM met de pers.

In tegenstelling tot Aruba heeft de Antilliaanse regering geen voorwaarden gesteld aan de onlangs uitgevoerde tariefsverhoging van 7 procent. Op Aruba heeft de regering de voorwaarde gesteld om na afloop van de crisis de tickets weer te verkopen voor de oude prijs.

Op 15 december begint het hoogseizoen. Een retourticket van Curaçao naar Amsterdam kost voor vluchten na die datum 1215. "Wij vinden dat we nog steeds laag zitten met onze prijzen", aldus André Oostdam.

Volgens de tabellen van de KLM zijn de tarieven van de andere maatschappijen gemiddeld tot 48 procent duurder per mijl. De mijlprijs voor een retourticket vanaf deze kant van de oceaan is bij de KLM 0.125 cent.

Bij Air France en bij Lufthansa moet er 0.176 cent per mijl worden betaald over vergelijkbare routes.

SHELL OIL, de Amerikaanse tak van Koninklijke/Shell groep' heeft zich aangesloten bij vier andere oliemaatschappijen die gaan meewerken aan een tienjarig programma voor het beproeven van een mengsel van benzine en methanol als autobrandstof in Californie.

Gouverneur naar Bovenwinden

WILLEMSTAD — De gouverneur van de Nederlandse Antillen, mr Jaime Saleh zal van dinsdag 13 november aanstaande tot en met vrijdag 16 november een werkbezoek brengen aan de eilandgebieden Sint Maarten, Saba en St. Eustatius.

De gouverneur zal op zijn reis verder worden vergezeld door de directeur van het Kabinet, mr J. Janus en zijn adjudant, de kapitein der mariniers van de Nederlandse Antillen, R. Kook.



Nieuwe ALM-kist doorstaat vuurproef

WILLEMSTAD — De Curaçaose pers, samen met verschillende autoriteiten van Curaçao, hebben vanmorgen kennis kunnen maken met de nieuwste aanwinst van de ALM. De 'De Havilland Dash-8 300' die binnen korte tijd de huidige Fokker Fairchilds zal gaan vervangen. Een zeer fraai vliegtuig dat ogenschijnlijk zeer efficiënt is. Zeer opvallend is het feit dat het vliegtuig, tijdens de vlucht, zeer geruisloos is, wat beslist niet het geval is met de Fairchilds.

De Dash-8 300 werd door de Canadese dochteronderneming van Boeing Aircraft, de Havilland, gebouwd. De 'Dash'-vliegtuigen technologie werd in de beginjaren '80 ontwikkeld. In 1983 werd door de Havilland de Dash-8 100 als een 'commuter airplane' uitgebracht. Het bleek uitstekend voor regionale vluchten te zijn. Sinds het in gebruik nemen van de Dash-8 300 serie in 1987, heeft de Havilland 23 van deze vliegtuigen gemaakt. Bahamas Air en Liat zijn twee luchtvaartmaatschappijen in het Caribisch gebied die de Dash-8 300 met veel succes inzetten.

Het nieuwe vliegtuig van de ALM heeft een stoelcapaciteit voor 50 passagiers. Het heeft een bagageruimte van 9.2 kubieke meter. De eerste groep piloten die bij Air Ontario in Canada een opleiding heeft gevolgd, hebben het vliegtuig gisteren vanuit Canada naar Curaçao gevlogen. Het vliegtuig zal morgen op de normale schema ingezet worden.

In een later stadium zal het ook op de routes Valencia en Caracas vliegen. Vooral midden in de week, wanneer het passagiersverkeer minder is.

De ALM onder-directeur belast met financiën, Philip Martis, introduceerde het vliegtuig vanmorgen aan de aanwezigen. Onder anderen de voorzitter van de Staten van de Nederlandse Antillen, Rufus McWilliam, en de gedeputeerde van Toerisme, Ruben Page, waren onder de passagiers. Martis maakte van de gelegenheid gebruik om de nieuwe ALM-woordvoerdster, Isa Henriquez, voor te stellen. Isa Henriquez is geen onbekende onder de Curaçaose (en Arubaanse) pers. Na haar studie journalistiek in Utrecht ging ze terug naar Aruba. Daar heeft zij vijf jaar gewerkt, om vervolgens verschillende functies op Curaçao te bekleden.

Thank you, mr minister

WILLEMSTAD — Minister Stanley Inderson van Volksgezondheid en Milieu heeft van de vice-directeur van Ethyl Corporation A. Prescott Rowe uit Richmond, Virgina een dank-je-wel-brief gehad in verband met zijn betrokkenheid bij de zoekactie naar de giftank in Bovenwindse wateren.

De tank met de gevaarlijke Tetraethyl-lood heeft, zoals bekend, enige maanden op zeebodem gelegen maar werd na een grondige (zoek)operatie onderschept en uit zee gelicht. De tank was nog dicht, waardoor niets van de stof verloren is gegaan.

Volgens de topman van Ethyl Corporation heeft Inderson niet alleen begrip getoond maar heeft hij ook alle medewerking verleend. De tank in kwestie is intussen veilig en wel in de VS en wordt onderzocht bij Ethyl Corporation-faciliteiten in Houston, Texas. Al in al was de gehele tank-affaire een moeilijke zaak, zegt A. Prescott Rowe, maar Inderson heeft de gemoederen kalm kunnen houden. Hij zegt: "We especially applaud the crucial role you took in assuring the news media that every reasonable effort was being made to safeguard public health and the natural environment. We look foreward to a continuing positive relationship with your government under the new shipping procedures established in consultation with your government and with DeBeers Caribbean & Partners N.V."

Nieuwe editie tijdschrift Antiliaans recht

WILLEMSTAD — Aflevering van de jaargang 1990 van het Tijdschrift voor Antilliaans recht 'Justicia' is verschenen. In 'De blik vooruit na 25 jaar cassatieregeling Nederlandse Antillen' schetst mr W.E. Haak, raadsheer in de Hoge Raad, de huidige situatie en signaleert hij mogelijke wolken aan de horizon voor het beroep in cassatie vanuit de Nederlandse Antillen en Aruba. In Nederland wordt, gezien het grote aantal cassatiezaken, de invoering van een zogenaamde verlofstelsel overwogen. Wordt dit plan uitgevoerd dan impliceert dit dat ook voor de Nederlandse Antillen en Aruba een verlofstelsel zal gaan gelden met alle nadelige gevolgen vandien. Mr Haak geeft enkele oplossingen voor dit probleem.

Mr J.A.B. Janus gaat nog eens in op de ontbinding van de Staten van Aruba in 1989. Hij doet dit naar aanleiding van een in het Nederlandse tijdschrift 'Namens' gepubliceerd advies van de Nederlandse hoogleraren staatsrecht M.C. Burkens en F.H. van der Burg. Naar het oordeel van deze hoogleraren is de conflictontbinding in Nederland (en op Aruba) staatsrechtelijk niet oirbaar. Volgens hen kon het Arubaanse ontbindingsbesluit niet door de constitutionele beugel. Janus hekelt dit advies, dat naar zijn mening het geldende Nederlandse recht niet juist weergeeft en waarin bovendien volstrekt voorbij is gegaan aan de destijds bestaande politieke situatie te Aruba.

De verleden jaar vastgestelde Monumentenlandsverordening wordt nader beschouwd door mr N. Carolus. Hij behandelt hierbij drie specifieke aspecten. Het eerste aspect betreft de afbakening van de terreinen van overheidszorg. Hij neemt dit onder de loep vanwege het belang van de creatieve staatsrechtelijke interpretatie in het licht van de Antilliaanse rechtsbescherming. Nagegaan wordt de omvang van deze rechtsbescherming en in hoeverre die toereikend geacht mag worden. Tenslotte wordt onderzocht welk effect de in de landsverordening neergelegde basis voor aanspraken op bestuurscompensatie zal kunnen sorteren in het belang van eigenaren van monumenten.

Naast de gebruikelijke rubrieken wetgeving Aruba, wetgeving Nederlandse Antillen en de boekbesprekingen bevat het nummer twee arresten van de Hoge Raad in 'Antillenzaken, namelijk het Staal Antillen-arrest en het arrest inzake de eenzijdige ontslagneming door een bestuurder van een naamloze vennootschap. De arresten zijn geannoteerd door respectievelijk mr drs K. Bongenaar en mr E.L. Joubert.

Raad van Kerken pleit voor rechtvaardige ontwikkeling

WILLEMSTAD —Nu Curacao aan de vooravond staat van een stormachtige toeristische ontwikkeling zouden alle organisaties die daarmee te maken hebben ervoor moeten zorgen dat die ontwikkeling rechtvaardig en duurzaam is.

Zo maakt dr G. Schüssler namens de Curacaose Raad van Kerken bekend. De Raad steunt het initiatief van de Plataforma Otrobanda en de vereniging van winkeliers van Otrobanda die een open en publieke discussie op gang willen brengen middels hun 'vlekkenplan.'

In een persbericht verwijst de Raad naar een werkgroep die 10 jaar geleden op verzoek van de Raad een onderzoek instelde naar de negatieve aspecten van toerisme in derde wereldlanden. Een conferentie over toerisme in het Caribische gebied leidde onlangs tot een aantal inzichten en aanbevelingen waaraan het toerisme op de eilanden zouden moeten voldoen: toerisme dient ten dienste te staan van de bevolking, cultuur en milieu en niet omgekeerd, de bevolking moet participeren, hiertoe dient ze voldoende informatie te krijgen, projecten moeten kleinschalig zijn, veel werkgelegenheid bieden, weinig investeringen vergen en een hoge opbrengst voor de bevolking garanderen, uitgangspunt moet zijn datgene wat het eiland zich zelf te bieden heeft, bewustmaking van de eigen cultuur en het milieu door middel van educatie en aangepaste wetgeving.

"De Raad van Kerken (Curacao) roept de regering en alle organisaties op die bij de ontwikkeling van het toerisme betrokken zijn, om zich achter de bovengenoemde voorwaarden te scharen om zo een duurzame en rechtvaardige ontwikkeling van het eiland te waarborgen."

De industriele productie in West-Duitsland is in september met 0,5 procent toegenomen, vooral dank zij een groei van vijf procent in de bouw. Dit blijkt uit voorlopige cijfers die zijn gecorrigeerd voor prijsveranderingen en seizoensinvloeden. De productie in de maanden september en augustus samen was 1,5 procent groter dan die in juni/juli en 5,4 procent groter dan die in augustus/september 1989.

SEPA en STA naar regering

ORANJESTAD — De overheidsvakbonden STA en SEPA vergaderen aanstaande maandag met de ministerraad over de gelijke status van het overheidspersoneel. Beide vakbonden beschouwen dit als een belangrijke vergadering, te meer wanneer geen overeenstemming wordt bereikt dit aanleiding tot problemen kan worden. Uit de voorstellen blijkt dat deze gelijktrekking de overheidskas behoorlijke extra uitgaven gaat eisen.

De kosten van het levensonderhoud in PERU zijn in oktober met 9,6 procent gestegen. Daarmee is het tempo van de prijsstijgingen afgenomen. In augustus werd er nog een inflatiehoogtepunt van 397 procent behaald. Volgens het bureau voor de Statistiek in Peru is de inflatie sinds het aantreden op 28 juli van de nieuwe president Alberto Fujimori gedaald.

***

Grootse ontvangst Gwendoline Kwidama

ORANJESTAD — Met American Airlines keerde vrijdagavond de Arubaanse karnavalskoningin Gwendolyne Kwidama op Aruba terug.

Zoals bekend, wist zij in Londen bij de Miss World-verkiezing tot de tien finalisten door te dringen. Aan de vliegtuigtrap werd zij ontvangen door minister van Toerisme ing. Eddy Briesen die namens de regering zijn gelukwensen aanbood, alsmede AA-directeur Oslin Toppenberg, terwijl in het luchthavengebouw een grote menigte aanwezig was om Gwendolyne toe te juichen.

Zoals bekend, kon Gwendolyne op het laatste ogenblik aan de reis naar Londen deelnemen, dankzij de medewerking van Coastal, waar zij werkzaam is en voor welke maatschappij zij aan de karnavalsverkiezing deelnam.

Actueel - Aruba

Nieuwe wetgeving casino's (slot)

EEN DERDE MOTIEF is het in het leven roepen van een professioneel orgaan met zelfstandige bevoegdheden, belast met het toezicht op de casino's. Dit orgaan, de Raad van kansspelen, ziet met name er op toe dat de wettelijke voorschriften worden nageleefd. Om hiervoor aangegeven argumenten zou de regering er echter van moeten afzien deze Raad in de toekomst mogelijkerwijs ook de exploitatie van de casino's in handen te geven.

Een vierde reden is, naast het schrappen van regelingen inzake verouderde kansspelen, juist de introductie van regels met betrekking tot het exploiteren van speelautomaten, hetgeen tot op heden formeel verboden is.

Een laatste motief voor de regering is dat zij met het nieuwe ontwerp wil komen tot één allesomvattende regeling op het gebied van de kansspelen. Gezien de urgentie beperkt deze landsverordening zich vooralsnog tot de casino's en speelautomaten. Hoofdstuk III van het ontwerp echter is gereserveerd voor, in een later stadium op te nemen, nieuwe regelingen met betrekking tot loterijen, bingo, lotto en catoochi.

INHOUD VAN DE NIEUWE WETGEVING

Als de nieuwe Kansspelverordening straks in werking treedt, zal aan de hand van duidelijk omschreven criteria een casinovergunning worden afgegeven, die bovendien periodiek, na toetsing door de Raad voor de kansspelen, moet worden verlengd. Eén van de belangrijkste criteria is dat slechts een luxe hotel met tenminste 350 hotelkamers voor een casinovergunning in aanmerking komt. Timeshare-kamers worden hierbij niet meegeteld, hetgeen betekent dat een timeshare-hotel hier geheel buiten staat. Wel wordt de mogelijkheid opengelaten dat een groep kleinere hotels, tezamen tenminste zevenhonderd hotelkamers omvattend, eventueel wel een casinovergunning kan aanvragen.

Verder bevat het ontwerp een groot aantal bepalingen over de bouw en de inrichting van een casino, het aantal en soort toegestane kansspelen, de minimum- en maximum inzet per persoon, de organisatie en de kwaliteitseisen van het personeel.

Als een casino in de toekomst in strijd handelt met wettelijke voorschriften kan de vergunning worden ingetrokken. Zelfs kan tot sluiting van een casino worden overgegaan. Elk casino zal toegankelijk zijn voor personen van achttien jaar en ouder, ongeacht of men toerist is of inwoner van Aruba. Jeugdige personen dienen zich daarom wel te kunnen legitimeren.

In de ontwerplandsverordening is tevens een regeling getroffen voor de speelautomaten. Deze apparaten zullen buiten de casino's, alleen mogelijk zijn in daartoe speciaal ingerichte hallen. Dit houdt in dat de speelautomaten binnen afzienbare tijd moeten verdwijnen uit de rumshops en andere soortgelijke gelegenheden.

INKOMSTEN VOOR DE OVERHEID

Zowel het exploiteren van een casino als het houden van een speelautomatenhal zal in de nabije toekomst gebonden zijn aan een stringent vergunningsstelsel. Dit nu kan een voorname inkomstenbron voor de overheid betekenen.

Zowel voor de eerste aanvraag als voor de eerste afgegeven vergunning moet worden betaald. Hetzelfde is het geval voor elke verlenging. De te betalen bedragen voor de eerste aanvraag zijn Af.125.000,- voor een casino en Af.20.000,- voor een speelautomatenhal. Voor de vergunningen zelf zijn de bedragen per jaar respectievelijk Af.250.000,- en Af.50.000,-. Gaat men uit van bijvoorbeeld veertien casino's en vier speelautomatenhallen, dan ontvangt de overheid per jaar 3.7 miljoen florin aan vergunningsrechten. Dit bedrag heeft de overheid echter nodig in verband met het oprichten en kunnen functioneren van de Raad voor de kansspelen en vormt alszodanig dus geen extra inkomstenbron.

Dit laatste is wel het geval met het jaarlijks te heffen speelvergunningsrecht. De hoogte van deze heffing zal afhankelijk moeten zijn van de gemaakte omzetten en winsten. Hier ligt nu vooral de taak van de overheid cq. de door haar in te stellen Raad voor kansspelen. Bij een uiterst zorgvuldig samengestelde professionele raad, die bovendien vergaande wettelijke bevoegdheden verkrijgt inzake het inzicht en de contrôle op de financiële administratie van casino's en speelautomatenhallen, kan het speelvergunningsrecht de overheidskas miljoenen florins per jaar opleveren. Naast het aandacht moeten besteden aan de sociale problematiek rond de kansspelen ligt vooral hier het belang van Aruba: het extra genereren van inkomsten voor de overheid.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-257.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr 10.815.445 Banco di Caribe.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
PRINCIPAL: 20.30 uur **'The adventure of Ford Fairlain'** (comedy, 18 jr).
DRIVE-IN: 20.30+24.00 uur **The Exorcist III** (horror, 18 jr).
******

BOTICA'S (nachtdienst)
Pabao brug: Oduber, tel.: 21780.
Pariba brug: San Lucas, tel.: 45119.
******

WACHTREGELING DOKTOREN
(van 18.00-07.00 uur):
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta Cruz: dokter A. v/d Linde, Adrian Laclé Boulevard 5, tel.: 28337.
Pos Chiquito, Savaneta en San Nicolas: dokter E. Boderie via Centro Medico San Nicolas, tel.: 48833.
******

VOOR BRANDGEVALLEN, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, **tel.: 115)**
******

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7, tel.: 21777): de wacht heeft dra L.G. Beke-Martínez, tel.: 24696.
******

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).
******

AIDS-HOTLINE: Vragen? Bel dan 23040/ 27352 tussen 07.30-12.00/13.00-16.30 uur.
******

FADA/PRIDE (Van Walbeeckstraat 25, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.
****

AMNESTY INTERNATIONAL ARUBA (P.O. Box 1029): tel.: 27808/48124.
****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Infinite Voyage: 'Life in a Balance'; 19.00 Elsa Klensch; 19.20 Big Story; 19.40 Crossfire; 20.00 Nos ku Nos; 21.00 CNN International News; 21.20 Crisis in the Gulf; 21.50 Estreno: 'The love Tapes'; 23.30 Sports Late Night; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Scheme of Things; 17.30 Special: 'Joey and Red Hawk'; 17.51 Sunday Movie: 'Cincinnati Kid'; 19.30 Showtime; 20.30 CNN International News; 20.50 Special: 'Rhapsody'; 22.45 Week in Review; 23.30 Sports Late Night; 24.00 Sluiting.
****

DIVERSEN
SPORT
BASEBALL (Super Kopa di Kampeonan): 20.00 uur Royal Scorpions/Mr Baseball (Cur) vs Marlboro (Aru) - Elias Mansur Ballpark.
****

ZONDAG
DIVERSEN
SPORT
BASEBALL (Super Kopa di Kampeonan): 10.00 uur Royal Scorpions/Mr Baseball (Cur) vs Marlboro (Aru) (indien nodig om 14.30 uur) - Elias Mansur Ballpark.

WIELERCROSS: 10.00 uur start BMX Challenge bike cross-toernooi - Streetwise Raceway Park, Weg Seroe Pretoe.
****

MAANDAG
DIVERSEN

BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/ 16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

NIEUWE STROMING IN AHATA

Jan de Ruyter: contract met Raden Mas voor Oosters restaurant

Opening Plantationbay hotel is op 15 mei '91

ORANJESTAD — 'Alles verloopt volgens plannen en wij hebben als vaste openingsdatum 15 mei volgend jaar', aldus Jan de Ruyter, initiatiefnemer/mede-eigenaar van het 420 suites tellende vijf sterren-hotel Plantage Bay Beach & Casino. Oorspronkelijk een investering van 49 miljoen dollar, doch recentelijk —na een herfinanciering — opgelopen tot 58 miljoen dollar.

Deze herfinanciering was noodzakelijk doordat de bouwer zes maanden te laat oplevert en interest, lonen enz. doorbetaald moeten worden. Enige dagen geleden werd in principe overeenstemming bereikt met de gerenommeerde Nederlandse restaurantketen Raden-Mas, die in het nieuwe hotel een Oriental restaurant zal vestigen.

'Na de herfinanciering zijn we nu door de moeilijke fase heen en hebben de definitieve openingsdatum kunnen stellen', zo vertelt De Ruyter, die eraan toevoegt dat er nu reeds grote belangstelling voor het hotel bestaat. Onder meer blijkt dit tijdens bezoeken van reisagenten, die getroffen worden door opzet en inrichting - de suites zijn allemaal super tropisch ingericht - en daarvan veel verwachten.

De Ruyter is erg optimistisch over het aantrekken van personeel en bezettingsgraad. Voor hotel, casino en winkels heeft men 651 personen nodig. Het topkader wordt gevormd door Arubanen, terwijl voor de overige functies onder meer Filipijnen naar Aruba worden gebracht, die nu in het Midden-Oosten werkzaam zijn.

Met Gino Meon van Transatlantic werd een behuizingsprocent opgezet te Barcadera, waarover de Amigoe kortgeleden uitvoerig berichtte. Drie hotels, te weten Plantage Bay, Divi Divi en Sun Development werken hieraan mee. De overige hotels zien voor een dergelijk plan nog geen nut in.

SPANNINGEN

Sprekende over de Aruba Hotel and Tourist Association (AHATA), welke destijds door De Ruyter werd opgericht en waarvan hij tien jaar voorzitter was, vertelde De Ruyter over de leden met nieuwe visie en die met oude. 'Er is duidelijk een nieuwe stroming in de AHATA, die deze organisatie alleen maar ten goede kan komen', aldus De Ruyter, die wel verwacht dat wanneer maandag 19 november een ledenvergadering wordt gehouden om een nieuw bestuur te kiezen, dit de nodige spanningen teweeg zal brengen.

Er zijn leden van de 'oude garde', die duidelijk willen blijven zitten en geen plaats maken voor de 'nieuwe garde', die meent dat het tijd voor vernieuwingen is. Uit een peiling blijkt dat het merendeel van de hotels Mikel Levie (Sonesta Hotel) als de nieuwe voorzitter steunen, terwijl ook een grote groep jonge hotelmanagers bereid is zich in te zetten voor de AHATA.

Alitalia

ORANJESTAD — De marketing-director van de Italiaanse luchtvaartmaatschappij Alitalia, Julio Baccarini, brengt een bezoek aan Aruba. Baccarini, die voor de eerste maal Aruba bezocht en zijn intrek nam in het Sonesta Hotel, was aangenaam verrast met deze kennismaking.

Hij bracht een bezoek aan premier Nelson Oduber en minister voor Toerisme ing. Eddy Briesen, vergezeld van Gina Gnecco van het PR-departement van directie Toerisme. Met de directie Toerisme werden besprekingen gevoerd, waarbij Baccarini stelde opgemerkt te hebben dat de banken op Aruba lires inwisselen, Italiaanse kranten beschikbaar zijn en een uitstekende verbinding met Caracas bestaat.

AHATA-voorzitter Gerrit Griffith, vergezeld van managing director dr Rori Arends en vice-president Harold Malmberg bood een diner aan, waarbij alle gelegenheid bestond om van gedachten te wisselen en te vertellen over de hotelkamersgroei op Aruba.

Vandaag wordt een tweede groep van reisagenten, die door Alitalia naar Aruba wordt gebracht, verwacht. Zij brengen een oriëntatiebezoek aan Aruba.

Wereldkampioen boksen op Aruba



■ORANJESTAD — Wereldbokskampioen Evander Holyfield heeft enige dagen op Aruba van rust en goede verzorging in het Hyatt Regency Hotel genoten en keert vandaag weer naar de Verenigde Staten terug. Ofschoon 'incognito' voldeed hij aan het verzoek van de Amigoe-fotograaf Djisbie om een plaatje te laten maken — met een familielid — als herinnering aan het bezoek aan Aruba, waarover de wereldkampioen zeer te spreken is.

Docent Smit: strafwaardigheid en Arubaanse arresten Hoge Raad

Voor eerst uitreiking van kandidaatsbul universiteit

ORANJESTAD — In de aula van de Universiteit van Aruba (UA) reikte vrijdagmiddag de minister van Welzijnszaken Fredis Refunjol de kandidaatsbul uit aan de studenten die het afgelopen studiejaar waren geslaagd voor het kandidaatsexamen in de rechtsgeleerdheid.

Omdat het de eerste keer was dat aan de universiteit een diploma werd uitgereikt, had de bijeenkomst een meer feestelijk karakter. Behalve de minister hielden M.R. Croes, r.a. als president-curator, en E.L. Sjak-Shie als geslaagde student een korte toespraak.

De minister belichtte in zijn toespraak het belang van een juridische opleiding op Aruba voor het kweken van Arubaanse juristen voor het vervullen van allerlei functies op de departementen. Hij stond daarbij tevens stil bij het karakter van een universitaire juridische opleiding: geen speficieke beroepsopleiding, maar meer een vorming tot jurist. Croes zette de visie van het college van curatoren uiteen onder het motto: 'UA, unda bo ta bai?'

Hij ontvouwde daarbij de bestaande plannen tot de uitbouw van de universiteit met een financieel-economische faculteit, tot de opneming in de universiteit van de reeds bestaande instituten van hoger onderwijs op Aruba en tot de versterking van de culturele functie van de universiteit in de Arubaanse samenleving.

Na de buluitreiking gaf Sjak-Shie namens de kandidaat-juristen de visie van de studenten op het universitaire gebeuren weer. De bijeenkomst werd besloten met een voordracht van mr W. Smit, docent aan de universiteit, over de ongeoorloofde oorzaak in verband met het arbeidsrecht en de landsverordening Toelating en Uitzetting. Hij wees op het volgende probleem.

NIET NIETIG

Volgens het Burgerlijk Wetboek is een overeenkomst die naar inhoud en strekking in strijd is met de goede zeden, de openbare orde of de wet nietig. Zo'n overeenkomst heeft, wat juristen noemen, een ongeoorloofde oorzaak. Naar aanleiding van twee (toevallig Arubaanse) zaken (de zaak Maduro/Maduro uit 1984 en de zaak uit 1990 over nummerverkoop in een 'catoochi') heeft de Hoge Raad dat nader uitgelegd. Volgens de Hoge Raad nu is zo'n overeenkomst niet nietig, dus geldig, als de handeling weliswaar door de wet verboden is, maar in brede lagen van de samenleving niet meer als maatschappelijk onwenselijk, illegaal of strafwaardig wordt ervaren, ja zelfs door overheid wordt gedoogd.

Nu de Arubaanse wetgever recentelijk de sanctienormen in de landsverordening Toelating en Uitzetting drastisch heeft verhoogd om het euvel van tewerkstelling van illegalen doeltreffender te bestrijden, rijst voor hem de vraag of het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba nog wel bij zijn vaste jurisprudentie kan blijven dat een arbeidsovereenkomst zonder vergunning van de werknemer niet nietig is. Zo'n overeenkomst is namelijk duidelijk in strijd met de wet aangegaan.

ONAANVAARDBAAR

Eenzelfde probleem doet zich voor bij arbeidsverhoudingen waarbij de werkvergunning, zoals gebruikelijk, voor bepaalde tijd wordt gegeven. Wat gebeurt er met de arbeidsovereenkomst als de vergunning niet wordt verlengd? Naar de mening van de spreker is dan die arbeidsovereenkomst voor de toekomst nietig. Een andere opvatting zou leiden tot het onaanvaardbare verschil dat een arbeidsovereenkomst aangegaan met iemand zonder werkvergunning anders wordt beoordeeld dan die met iemand wiens werkvergunning niet wordt verlengd.

Geslaagd voor het kandidaatsexamen in de rechtsgeleerdheid zijn: M. Angela, S. Antersijn, A. Cordero, P. Denz, A. Engelbrecht, F. Geerman, B. Heinze, D. Kock, R. Kock, P. van Koetsveld, A. Koole, J. Koopmans, A. Nicolaas, J. Peterson, C. Rijsdijk, E. Sjak-Shie, J. Tromp en I. Yanez. Niet aanwezig omdat zij hun studie inmiddels in Nederland hebben voortgezet, maar ook geslaagd zijn: L. van Loon, H. van der Velde en J. Wingh.

Finaleronde schoolsoftbal

ORANJESTAD — Maandag wordt een aanvang gemaakt met de finaleronde van het softbaltoernooi voor scholen. Er zullen op de eerste dag vier wedstrijden worden gespeeld. Het schema voor maandag is als volgt: categorie D: Prinses Christinaschool - M.L. Kingschool, om drie uur, Lago Heights Ballpark; Maria College - Antonius College, om drie uur, Aruba Juniors Ballpark. Categorie E: Abraham de Veerschool - M.L. Kingschool, om half vijf, Lago Heights Ballpark en MTS -Julianaschool, om half vijf, Aruba Juniors Ballpark.

Douaniers

ORANJESTAD — Drie leden van het Arubaanse douanekorps, die met een studieopdracht aan het Opleidingsinstituut Financiën in Den Haag studeerden, zijn geslaagd als verificateur. De geslaagden, die sinds 1987 in Nederland waren, zijn: Alexander Koolman, Raphael Dennie en Emirto Cornelie. Afgelopen woensdag kregen zij hun diploma en 10 december keren zij op Aruba terug.

Indruk dat rechter alleen oog had belang andere partij

MEP-Statenlid Hernandez: blijf lid van parlement

ORANJESTAD — Het MEP-Statenlid drs Raymond Hernandez heeft het stilzwijgen na de uitspraak door de rechter in de zaak, die hij aanspande tegen Corant inzake sociale fraude in Nederland, met een verklaring verbroken.

'Ik ben het niet eens met het vonnis van de rechter. Het enige wat mij blijkt is, dat ik de indruk heb dat de rechter alleen maar rekening met de belangen van de andere partij heeft gehouden', aldus het Statenlid die er aan toevoegt 'dat in ons juridisch systeem nog een andere weg openstaat om te bewandelen waar iedere burger - ingesloten ook ik als Statenlid - het recht op heeft. Daarom heb ik besloten voorlopig niet met een uitgebreide verklaring over deze zaak te komen'.

AANWEZIGHEID

Ten aanzien van de brief van de AVP over de aanwezigheid van Statenlid Hernandez in de Staten en Staten-commissies, stelt het Statenlid dat zolang hij volgens de Staatsregeling Statenlid is hij zijn plichten, verplichtingen en rechten behoudt. 'Dit zal ik onder welke druk van buiten dan ook blijven uitoefenen en mijn werk als Statenlid niet laten beïnvloeden en uitoefenen zoals ik op 7 februari 1989 onder ede verklaard heb'.

Als de AVP meent dat zij door niet aanwezig te zijn in vergaderingen het algemeen dient, dan is dat een houding die door het volk beoordeeld zal worden. Hij voegt eraan toe dat de laatste tijd in de Staten weinig gemerkt wordt van de aanwezigheid van de AVP en zeker niet van mr Henny Eman.

Wat het AVP-verzoek betreft zijn ontslag als Statenlid te nemen, stelt Hernandez: 'Dat op 6 januari 1989 het volk van Aruba door middel van 16.555 kiezers de tien MEP-Statenleden heeft gekozen. Ik zal mijn Statenlidmaatschap blijven vervullen en het volk dienen totdat mijn partij mij verzoekt om stappen te nemen'. Hij besluit met de opmerking dat de AVP voor zijn eigen partij kan beslissen, maar niet voor een andere partij.

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.
****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat. 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: **voorlopig geen diensten wegens verbouwing.** Zie Tanki Leendert.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur.
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.00 uur.
****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur ds A. van den Doel (crèche en zondagsschool).
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen.
****

Promessen

OP VRIJDAG 16 november zullen schatkistpromessen aan toonder worden uitgegeven tot een bedrag van twaalf miljoen florin. Deze schatkistpromessen zullen worden afgelost op 15 februari 1991. Maandag zal in de lokale kranten een bekendmaking verschijnen over deze uitgifte.

Eman over kwestie Hernandez:

Voor maatregelen niet wachten hoger beroep

ORANJESTAD — AVP-fractieleider in de Staten mr Henny Eman is van mening dat de uitlatingen van de Staten-voorzitter Felix Flanegin ten aanzien van het AVP-verzoek betreffende MEP-Statenlid drs Raymond Hernandez, een positieve en negatieve kant heeft.

Zoals bekend, verklaarde de Staten-voorzitter dat het verzoek van de AVP-fractie prematuur is aangezien Hernandez hoger beroep aantekende. Het positieve van de verklaring van de Staten-voorzitter is, dat wanneer wat in het vonnis staat correct is, Hernandez zijn conclusie zal moeten trekken. Het negatieve is - misschien heeft de Staten-voorzitter het vonnis niet goed gelezen, aldus de AVP - dat de Staten-voorzitter had kunnen weten dat de echtgenote van het Statenlid verklaarde dat inderdaad geld van Nederland werd ontvangen zonder dat zij daar recht op hadden.

NIET NODIG

Wat dus het beroep betreft, rekt dit de zaak alleen maar, aldus de AVP, hierdoor de MEP en coalitie de gelegenheid gevende een oplossing voor dit probleem te zoeken. Maar het lost niets op, want het feit blijft bestaan dat zowel Hernandez als zijn echtgenote illegaal sociale uitkeringen hebben ontvangen. Dit kan in hoger beroep niet meer aangevochten worden, want het staat vast. Daarom heeft de AVP nu een brief aan de Staten-voorzitter gezonden omdat het niet nodig is te wachten met het nemen van maatregelen tegen betrokken Statenlid.

Wat de beweringen betreft dat Eman in Nederland zou hebben gestudeerd en bij terugkeer niet voor de overheid is gaan werken, zoals dat met een studiebeurs het geval moet zijn, dit noemde Eman je reinste kolder. Toen hij terugkeerde naar Aruba is hij lid van de Eilandsraad geworden en daarna van de Staten en heeft van die dag af het volk gediend.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 12 december 1990 des voormiddags om 10.00 uur zal ten kantore van ondergetekende, krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

Het tot vijf juli tweeduizend vierenveertig lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Stadsdistrict van Curacao op Marie Pompoen ter grootte van driehonderd vier en zeventig vierkante meter (374 m2), kadastraal als Afdeling 5, Sectie 5S nummer 717, met het daarop gebouwde woonhuis plaatselijk bekend als Fernisstraat nummer 7.

De veilingsvoorwaarden zullen gedurende één week voor de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden o.m. in dat executant van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr. H.A. Sperwer
notaris
Neptunusweg 18
Telefoon: 374377.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 12 december 1990 des voormiddags om 11.00 uur zal ten kantore van ondergetekende, krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

Het tot 23 februari 2033 lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curacao, groot vierhonderdnegenendertig vierkante meter (439 m2), bekend als blok P kavel nummer 25 van het verkavelingsplan "Buena Vista", nader omschreven in meetbrief nummer 792 van 17 december 1962 met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Tortelaweg 86.

De veilingsvoorwaarden zullen gedurende één week voor de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden o.m. in dat executant van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr. H.A. Sperwer
notaris
Neptunusweg 18
Telefoon 374377.

OPENBARE VERKOOP

Op woensdag 12 december 1990 des voormiddags om 8.00 uur zal ten kantore van ondergetekende, krachtens artikel 1203 lid 2 van het Burgerlijk Wetboek van de Nederlandse Antillen, de openbare verkoop worden gehouden van:

Het tot zestien juli tweeduizend zesendertig lopend recht van erfpacht op een perceel grond gelegen in het Tweede District van Curacao bekend als blok D kavel nummer 42 van het verkavelingsplan Muizenberg Tweede Fase, ter grootte van vierhonderdtweeëntwintig vierkante meter (422 m2) nader omschreven in meetbrief nummer 340 van zesentwintig juni negentienhonderd vijfenzeventig met het daarop gebouwde plaatselijk bekend als Kaya Tegucigalpa nummer 27.

De veilingsvoorwaarden zullen gedurende één week voor de veiling voor belanghebbenden ter inzage liggen ten kantore van ondergetekende en houden o.m. in dat executant van iedere bieder de overlegging van een garantie kan eisen als waarborg voor de betaling van de koopsom en kosten.

Mr. H.A. Sperwer
notaris
Neptunusweg 18
Telefoon 374377.

JAKARTA - **De Indone[...]sische autoriteiten hebben dinsdag een voor[...]stel van de Oosttimore[...] verzetsbeweging Fretili[...] om "zonder voorwaarde[...] vooraf" vredesbespre[...]kingen te beginnen afge[...]wezen.**

Dat heeft de Indonesische minister van Buitenlandse zaken, Ali Alatas, bekendgemaakt. Alatas zat een speciale ministerraad belast met veiligheidszaken voor. Oost-Timor was tot 1975 een Portugese kolonie. Indonesie had al zeggenschap over het westelijke deel van het eiland. Ze[...] maanden nadat het Fretilin in december 1975 oost-Timor onafhankelijk had verklaard veroverde het Indonesische leger het oostelijke deel van het eiland waarna het als zevenentwintigste provincie bij de republiek Indonesie werd gevoegd.

Anti-drugstsaar Bennet vertrekt

"Vuurwerk" bij afscheid, beleid fel gekritiseerd

WASHINGTON - De eerste opper-drugsbestrijder in de Verenigde Staten, William Bennett heeft donderdag zijn ontslag genomen met stevig vuurwerk aan het adres van zijn critici in het congres, de crack rokende burgemeester van Washington, Marion Barry, en "de marihuanakoppen" in Alaska.

[illegible] . Hij heeft niets te maken met drugsbeleid", zei Bennett over Democraat Charles Rangel, voorzitter van de speciale commissie voor misbruik en controle van verdovende middelen van het huis van afgevaardigden. In een gesprek met verslaggevers sloeg Rangel terug. Hij zei dat hij door Bennetts benadering van de drugscrisis Nancy Reagan was gaan missen, wier anti-drugs strategie bestond uit de simpele slogan "Zeg gewoon nee".

Koevermans in halve finale

ITAPARICA - Het blijft goed gaan met Mark Koevermans.

De Nederlandse topspinspecialist, die onlangs het grandprixtoernooi van Athene op zijn naam bracht, bereikte donderdag de halve finales van het graveltoernooi van het Braziliaanse Itaparica.

In de kwartfinales versloeg hij de Venezolaan Maurice Ruah met 7-6 (7-4) 6-3. In de halve finales treft Koevermans de vroegere nummer een van de wereld Mats Wilander.

De Zweed versloeg de Canadees Andrew Sznajder met 6-1 6-0. De andere halve finale gaat tussen de Spanjaard Tomas Carbonell en Marcelo filipini uit Uruguay. Carbonell versloeg de Braziliaan Carlos Motta (6-3 7-5) en Filippini had drie sets nodig tegen de Portugees Nuno Marques: 6-3 3-6 7-6 (7-4).

Sport Agenda

ENTRO DEPORTIVO KORSOU
wembad)
pen van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur; nsdag- en donderdagmorgen gesloten.

INA BENNIE LEITO
if)
opend op woensdag van 14.00-16.45 ur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag n 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-.30/14.00-17.00 uur.

OWLEN
amacor Bowling Club, Chuchubiweg)
peningstijden: maandag t/m donderdag n 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag n 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag naf 13.00 uur.

CHAAKVERENIGING CURAÇAO
ust & Burgh)
dere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

CHAAKVERENIGING JANWE
entro di Bario Janwé)
ke zaterdag van 09.00-13.00 uur haakles en -training voor de jeugd vanaf tot 23 jaar.

ASEBALL
romotie/degradatie)
.00 uur Blue Hawks (AA-klasse) vs gun Stars/Junghans (A-klasse) - Sentro eportivo Kòrsou.

* * * * * *

ONDAG
ASEBALL
romotie/degradatie)
.30 uur Blue Hawks (AA-klasse) vs gun Stars/Junghans (A-klasse) - Tio aou Ballpark.

LETIEK
oad Runners Club Kòrsou)
.00 uur start 10-km Fatumloop voor tum-gebouw, Cas Coraweg.

OETBAL
ubenil)
.00 uur SUBT vs Canisius Boys;
.45 uur Indekor vs Estudiantes - Suffisant-ld.
.00 uur Centro Barber vs Scotts Special Barber-veld.
e divisie)
.00 uur Rooi Santo vs Indekor;
.00 uur Montagne Abao vs Charo Stars;
.00 uur Buena Vista vs Centro Barber - arber-veld.

* * * * * * *



MARK KOEVERMANS: *in halve finale tegen Mats Wilander*

''Afgelasten capitulatie voor geweld''

Twijfel over doorgaan Bondsrepubliek - DDR

LEIPZIG - Het doorgaan van de "afscheidswedstrijd" van de voetbalbond van de DDR, op 21 november in Leipzig tegen de Bondsrepubliek, is nog steeds twijfelachtig. De autoriteiten in Saksen hebben, om veiligheidsredenen, bezwaar tegen het duel.

De Saksische minister van binnenlandse zaken Rudolf Krause heeft bekend gemaakt dat hij dinsdag vergadert met alle betrokkenen -het ministerie van binnenlandse zaken van de Bondsrepubliek, de twee voetbalbonden, het stadsbestuur van Leipzig en de politie van Saksen - om over de veiligheidsaspecten te praten.

Het elftal van de vroegere DDR, in een groep met de Bondsrepubliek ingedeeld in de voorronden voor de strijd om de Europese titel, heeft zich na de vereniging teruggetrokken. Het duel werd echter als vriendschappelijk op de kalender gehandhaafd.

Bezwaren tegen het voetbalgala van de Duitslanden ontstonden de afgelopen dagen nadat Duitse supporters zich hadden misdragen in Luxemburg op 31 oktober en de gewelddadigheden van 3 november in Leipzig, waar een Berlijnse supporter door politiekogels om het leven kwam.

Klaus Petersdorf, secretaris van de DFV, de voetbalbond van de vroegere DDR, meldde na een vergadering van het DFV-bestuur in Leipzig dat hij de kans op het doorgaan van de wedstrijd op vijftig procent schatte. Het bestuur van de DFV heeft vrijdagmiddag overlegd met de collega-bestuurders uit het westelijke deel van het land.

CAPITULATIE

Voor Radio-Saksen verklaarden Petersdorf en zijn mede-bestuurder Rudi Glöckner dat de oorspronkelijk voorziene veiligheidsmaatregelen nog eens bekeken zouden worden. Oud-scheidsrechter Glöckner stelde dat een afgelasting van de wedstrijd niets meer of minder zou zijn dan een capitulatie voor het toeschouwersgeweld.

Glöckner deelde de mening van het stadsbestuur, dat het Leipziger-stadion, met 92.000 plaatsen een ruïne zou zijn, niet. "In het grootste stadion van de DDR zijn zonder moeilijkheden van welke aard dan ook bijna vijftig landenwedstrijden van het nationale elftal gespeeld."

Sportieve speler met erg veel incasseringsvermogen"

Plovie wil in voordeel van Van Basten pleiten

BRUGGE - Pascal Plovie is bereid voor de tuchtcommissie van de UEFA Marco van Basten vrij te pleiten van schuld voor diens elleboogstoot in het gezicht van de Belgische verdediger.

Plovie, wiens rechter jukbeen woensdag door de elleboog van Van Basten werd gebroken, hoopt dat zijn tegenstander een schorsing door de UEFA ontloopt. "Ik zou het jammer vinden wanneer ik in maart op televisie naar de kwartfinales kijk en Van Basten niet meedoet. Als ik gevraagd word, zal ik voor hem getuigen."

De 25-jarige verdediger van Club Brugge verblijft tot zaterdag in het akademisch ziekenhuis Sint Jan in Brugge. Woensdag na de wedstrijd Club Brugge - AC Milan (tweede ronde EC 1) voelde hij geen pijn van zijn duel met de beste spits van de wereld. Acht minuten voor tijd was de Nederlander uit het veld gestuurd door de Schotse scheidsrechter Syme omdat hij Plovie moedwillig met de elleboog in het gezicht geraakt zou hebben.

Plovie kreeg donderdag pas last en werd geopereerd: het rechter jukbeen was gebroken, het blauwe oog is hij al weer vergeten. Hij verwacht vier weken te zijn uitgeschakeld, maar is helemaal niet rancuneus ten opzichte van Marco van Basten.

NIET ERG HARD

Pacal Plovie vond de botsingen tussen hem en de spits niet overdreven hard. Hij zegt twee overtredingen te hebben gemaakt tegen Van Basten.

"Natuurlijk, ik ben voorstopper en moet kort op de man spelen. Maar de duels van Ancelotti met zijn tegenstanders op het middenveld waren veel harder. Van Basten is een sportieve speler met een ongelooflijk incasserings-vermogen."

Voor de verdediger, bezig aan zijn derde seizoen in Brugge, was spelen tegen Van Basten een droom. "Ik heb nog nooit zo'n goede voetballer gezien. Hij heeft me niet opzettelijk geraakt. Van Basten moet in Italië elke week zo veel verdragen. Hij is wel wat gewend."

De UEFA praat donderdag over de rode kaart van Van Basten. Tevens wordt dan een oordeel geveld over het optreden van de spits na afloop van de kwalificatiewedstrijd Portugal - Nederland (1-0) op 17 oktober. Van Basten zou in de wandelgangen gevochten hebben met de verdediger Veloso.

Volgende week inschrijven

A.C.C. organiseert Tropical Night Rally

WILLEMSTAD - De Automobiel Club Curaçao organiseert in de nacht van vrijdag 23 op zaterdag 24 november de 'Tropical Night Rally 1990'.

Naast de wedstrijdklassen A en B zal er ook worden gereden in een Tourklasse.

De rijders voor de A- en B-klasse starten om 20.00 uur en rijden, op een half uur pauze na, door tot de volgende morgen 06.30 uur. De finish van de Tour-klasse is vastgesteld op 00.30 uur.

In deze rally valt de beslissing wie zich rally-kampioen 1990 van de ACC mag noemen. Gezien het regenachtige weer van de laatste weken en de huidige gesteldheid van de wegen, zou de uitslag wel eens een verrassing kunnen opleveren.

Op woensdag 14 november kan men zich voor deze rally inschrijven. Dit kan geschieden tussen 20.00 en 22.00 uur in het clubhuis van de ACC te Parera. Men betaalt twintig gulden per persoon.

Wilt u meer inlichtingen over deze rally dan kunt u bellen naar tel. 370125 of 672567.

Jacobs gaat tegenstander bekijken

Vitesse loot Sporting Lissabon in derde ronde

DEN HAAG - Vitesse heeft in Sporting Lissabon een tegenstander van naam getroffen. De enige overgebleven Nederlandse club in Europees verband mag in de tussenronde van het UEFA-bekertoernooi op 28 november (thuis) en 12 december (uit) proberen de winter te overleven.

Vitesse-trainer Bert Jacobs wil Sporting zo snel mogelijk gaan bekijken. Tot die tijd zegt hij geen afgewogen oordeel over de tegenstander te kunnen geven. "Na de herkenbare, Britse stijl krijgen we nu te maken met de zuidelijke mentaliteit van voetballen. Je weet dat ze helemaal op resultaat spelen. Achteruit als het nodig is."

Jacobs laat zich niet afschrikken door het feit, dat een aantal spelers van Sporting een maand geleden met de nationale ploeg van het Nederlands elftal won. "Dat moeten we van ons afschuiven. Binnenkort weet ik wat zij werkelijk waard zijn en of we onze manier van spelen tegen Sporting kunnen toepassen."

Sporting Lissabon schakelde in de eerste ronde van het toernooi om de UEFA-beker KV Mechelen uit. Nadat de thuiswedstrijd met 1-0 was gewonnen en de Belgische doelman Preud'homme nog een strafschop had gestopt, werd "Achter de Kazerne" met 2-2 gelijk gespeeld. In de tweede ronde werd Politechnica Timisoara uit Roemenië, dat toch Atletico Madrid had uitgeschakeld, met 7-0 verpletterd.

HET GAAT GOED

Afgelopen woensdag konden de Portugezen zich dus gemakkelijk een nederlaag van 0-2 permitteren. Ook in de competitie gaat het goed met Sporting Clube de Portugal, zoals de vereniging officieel heet. De club vergaarde uit negen wedstrijden zestien punten en staat tweede.

Grote uitblinker in de vier Europese duels was de jonge aanvaller Cadete, die sinds kort deel uitmaakt van de nationale selectie. Hij maakte tegen Mechelen twee van de drie doelpunten, tegen de Roemenen drie van de zeven.

Tegen Nederland was de linksbenige dribbelaar, in de basis door het ontbreken van Futre, goed op dreef. Een andere opvallende naam is die van Fernando Gomes, oud-international, voormalig Europees topschutter. Gomes scoorde drie keer in Europees verband dit seizoen.

Van de nationale ploeg die op 17 oktober van Nederland won, verdienen vier spelers hun brood bij Sporting. Naast Cadete zijn dat de verdedigers Oceano, Venancio en Leal. Sporting Lissabon, Benfica en FC Porto zijn de grote drie clubs in Portugal.

LANDSKAMPIOEN

Sinds de oorlog werd de club veertien keer landskampioen (voor het laatst in 1982) en werd negen keer de beker gewonnen. Peter Houtman stond enkele jaren onder contract bij Sporting, dat horizontaal gestreepte groenwitte shirts draagt. Frank Rijkaard was na zijn vlucht bij Ajax tijdelijk eigendom van Sporting, maar kwam niet voor de club uit. Via Real Zaragoza vertrok hij naar AC Milan.

Zowel Ajax als Feyenoord werd in de tachtiger jaren uitgeschakeld door Sporting. De Rotterdammers verloren in het seizoen 1985-1986 voor 70.000 toeschouwers de uitwedstrijd met 1-3. Thuis werd met 2-1 gewonnen dankzij doelpunten van Eriksen en Been. Ajax ging twee jaar geleden, net als Feyenoord in de eerste ronde, met 2-4 ten onder in het volle gemeentelijke Sportpark van de Omni-vereniging. De thuiswedstrijd werd met 1-2 verloren.



DARRYL STRAWBERRY: *miljoenen-contract*

Recordpoging Rompelberg nog onzeker

MAASTRICHT - Het is onzeker of Fred Rompelberg volgende week in de Verenigde Staten in staat is een poging te wagen het wereld-snelheidsrecord op de fiets te verbeteren.

Rompelberg kwam donderdag bij de laatste training voor zijn vertrek naar de zoutvlakte van Bonneville ten val. De Limburger blesseerde daarbij zijn linker pols.

Dodgers versterken aanval

Miljoenen-contract voor Darryl Strawberry

LOS ANGELES - De Amerikaanse honkbalwereld is weer een miljoenentransfer rijker. Darryl Strawberry verruilde na acht jaar de New York Mets voor de Los Angeles Dodgers.

Strawberry ondertekende bij de Dodgers een contract voor vijf seizoenen en incasseert in die periode een bedrag van 20,3 miljoen dollar (ongeveer 36 miljoen gulden).

Strawberry werd met zijn nieuwe verbintenis de op een na best betaalde honkballer in de Verenigde Staten. Alleen Jose Canseco, verrevelder bij de Oakland A's, verdient nog meer: veertig miljoen gulden in vijf jaar.

De 28-jarige Strawberry, een rechtsvelder, verdiende in zijn laatste jaar bij de Mets iets meer dan drie miljoen gulden en was na afloop van het seizoen vrij om te vertrekken. Strawberry sloeg in zijn acht-jarige dienstverband bij de Mets 252 homeruns en 733 runs. Zijn slaggemiddelde lag over die periode op 0.263.

Strawberry maakte het afgelopen jaar een moeilijke periode door. In februari sloot de alcoholverslaafde een door zijn club opgedrongen ontwenningskuur af. Ondanks zijn problemen deed de club uit New York hem een nieuwe aanbieding.

Hij kon de komende vier jaar 15 miljoen dollar verdienen. "De clubleiding had weinig waardering voor mijn bijdrage", verduidelijkte hij de reden achter zijn vertrek.

Bondscoach Schouten bedankt

Nederlands waterpolo mist WK-kwalificatie

EN HAAG - Waterpolocoach Rob Schouten heeft edankt als trainer-coach an het Nederlands annen waterpoloteam.

Hij vindt dat na de teleurstelling van het WK-kwalificatietoernooi in Drachten, aar het zevental verloor an Canada, de weg vrijgemaakt moet worden voor veranderingen in de technische leiding. Schouten, die het ederlands mannenteam rie jaar heeft geleid, meent at een ander wellicht wel in staat is de spelers over de entale drempel heen te elpen.

Het bestuur van de zwembond zal zich de komende eken beraden op een structurele oplossing voor de vacature. De gedachten gaan aarbij uit naar het aantrekken van een gerenommeerde buitenlandse coach combinatie met een Nederlandse trainer. Het aanstellen van een fulltimecoach, waarvan in het beleidsplan sprake is, zal pas op zijn roegst na de Olympische pelen van Barcelona aan de orde komen.

Voor de twee toernooien, ie dit jaar nog door de ationale waterpolo-ploeg orden gespeeld, is een tijdelijke oplosing gevonden. De oördinator nationale selecties van de zwembond, de ud-international en oudcoach Jan Bultman en de huidige trainer van de Polar ears (eveneens oud-international) Nico Landeweerd zullen samen de leiding hebben van de ploeg.

Deze neemt van 20 tot 25 november deel aan het toernooi om de Tungsram Cup in Budapest en van 6 tot 9 december aan het sterk bezet toernooi in het Joegoslavische Kotor.

Geruchten over ontslag Falcao

Brazilië ook tegen Chili doelpuntloos

BELEM - Voor de vierde wedstrijd in successie heeft de Braziliaanse nationale voetbalploeg geen doelpunt kunnen maken. Een vriendschappelijke interland tegen Chili eindigde in Belem in 0-0.

Het gerucht gaat dat de bondscoach sinds september, Paulo Roberto Falcao, op het punt staat zijn ontslag in te dienen. Hij heeft ruzie met de Braziliaanse bond, CBF.

Volgens de berichten is Falcao boos omdat twee van de spelers in zijn selectie -Valdeir van Botafogo en Bebeto van Vasco da Gama - van de bond toestemming hadden gekregen dinsdag de onderlinge wedstrijd voor de competitie te spelen.

Het geeft de chaos op de Braziliaanse voetbalkalender aan. Valdeir reisde meteen na het competitieduel naar Belem, in Noord-Brazilië, en viel in de tweede helft tegen Chili in. Bebeto, terug in de selectie na een blessure, raakte dinsdag weer gekwetst en kon niet spelen.

Brazilie, zonder de "buitenlanders", startte tegen Chili in hoog tempo en een doelpunt, het eerste sinds dat van Muller in het duel tegen Schotland (20 juni) tijdens de wereldtitelstrijd, leek een kwestie van tijd.

De uitblinkende middenvelder Neto kreeg in het eerste kwartier uit vrije trappen drie keer de kans te scoren. Ook Careca, een familie van de spits van Napoli, was goed op dreef voor rust. Na de pauze zakte het tempo van het duel dramatisch.

Loting derde ronde Europa Cup III

ZUERICH - Vitesse komt in de derde ronde van het toernooi om de UEFA-beker uit tegen Sporting Lissabon.

De enige vertegenwoordiger van Nederland in het Europese voetbal speelt op 28 november thuis en op 12 december in Lissabon uit.

De loting voor de derde ronde is:

Vitesse (Ned)	- Sporting Lissabon (Por)
Brondby (Den)	- Bayer Leverkusen (BRD)
Internazionale Milan (Ita)	- Partizan Belgrado (Joe)
AS Roma (Ita)	- Girondins Bordeaux (Fra)
Anderlecht (Bel)	- Borussia Dortmund (Dui)
1.FC Köln (Dui)	- Atalanta Bergamo (Ita)
Torpedo Moskou (Sov)	- AS Monaco (Fra)
Admira Wacker (Oos)	- FC Bologna (Ita)

De loting voor de kwartfinales van de drie Europese bekertoernooien zal, zoals de UEFA aankondigde, om technische redenen niet op 14 doch op 18 december in Zürich worden gehouden.

Statia Oil Terminal zal capaciteit verdubbelen

WILLEMSTAD/ORANJESTAD — De Statia Oil Terminal zal haar opslagcapaciteit binnenkort nagenoeg verdubbelen. Dit zal voor de Statiaanse samenleving veel gevolgen hebben; derhalve zal onder meer het milieu strenger in de gaten gehouden moeten worden.

Gezaghebber mr I. Temmer heeft minister Eitel Pietersz van Arbeid en Stanley Inderson van Volksgezondheid verzocht dit proces, middels bijvoorbeeld technische bijstand, te begeleiden.

Dat verzoek werd ingediend tijdens een onlangs gehouden vergadering in Willemstad, waarbij naast de Statiaanse gezaghebber, Inderson en Pietersz, ook directeutr mr Elko Karel van het departement van Arbeid en Sociale Zaken en S. Eisden, beleidsmedewerkster bij het departement van Volksgezondheid aanwezig waren.

Minister Pietersz heeft toegezegd dat het aantal ambtenaren op het eiland vergroot zal worden om inspectie op te voeren en de naleving van arbeidswetten in de gaten te houden. Het departement van Arbeid zal tevens bestuderen welke stappen ondernomen worden met betrekking tot de influx van buitenlandse gschoolde krachten, voor zover de lokale markt die niet kan leveren. Ook de invloed hiervan op het sociale leven van Statius zal bestudeerd worden.

Het departement zal advies geven inzake het werkbemersbestand, de recrutering en over arbeidsveiligheidsinspectie. Op milieugebied heeft minister Inderson toegezegd dat zodanige maatregelen getroffen zullen worden dat het evenwicht tussen de industriële ontwikkeling en het milieu niet worden geschonden. Hierover is met de PAHO overleg gepleegd en deze gezondheidsorganisatie heeft zijn medewerking toegezegd.

Op de foto: Minister Inderson, minister Pietersz, drs Eisden, gezaghebber Temmer en mr Karel.

***

De Japanse EXPORT-IMPORT bank overweegt krediet beschikbaar te stellen voor de ondersteuning van de Japanse export naar de Sovjetunie, zo heeft een woordvoerder van de bank verklaard. De bank heeft tot nu toe wel projectgebonden leningen aan de SU verstrekt, maar geen exportkrediet.

***



Erg veel regen in warm oktober

WILLEMSTAD — Oktober was een zeer natte, maar ook een behoorlijk warme maand met veel onweer. Dat blijkt uit gegevens van de meteorologische dienst. Het regenstation op Hato registreerde die maand 237 mm. Dit is de op twee na hoogste maandtotaal sinds 1935. In 1942 werd 242.7 mm geregistreerd; in 1988 373.1 mm. In oktober werd een record voor onweersdagen gevestigd (23) sinds waarnemingen in 1948. Het voorgaande record was in 1976 gevestigd met 17 onweersdagen. Zonnestraling was voor oktober niet beschikbaar.

De neerslag in okober lag 167,5% boven het gemiddelde. Het totaal aan neerslag voor 1990 is hierdoor 517.4 mm geworden, hetgeen toch 44.2% onder het gemiddelde ligt.

Het maandgemiddelde voor wat betreft de zonneschijnduur was 7 uur en 24 minten. Dat is 8.1% minder dan normaal. Op 26 oktober scheen de zon het langst: 10 uur en 36 minuten.

De temperatuur was in oktober gemiddeld 28.4 graden C. Het maximumgenmiddelde bedroeg 31.8 graden; het absoluut maxmium werd bereikt op 26 oktober om 2 uur 's middags: 33.3 graden. Het mininum maandgemiddelde bedroeg 25.7 graden; het absoluut minimum op 23 oktober om 8 over 4 's ochtends: 22.9 graden.

De relatieve vochtigheid was in oktober 77.9%. Het maximum werd geregistreerd op 7 oktober (98%), het minimum op 26 oktober (51%).

Opening nieuwe Philips-zaak



WILLEMSTAD — Premier Maria Liberia-Peters verrichtte gisteravond de opening van de nieuwe Philips Antilliana-vestiging aan de Kaminda Michigan op Zeelandia. Ze wees tijdens een rede op de vele produkten en technologiën die Philips in de loop der jaren op de Antillen introduceerde en benadrukte het belang van een gezond investeringsklimaat om geldschieters aan te trekken. De premier merkte ook op dat veranderingen in de wereldeconomie gevolgen zullen hebben voor de lokale economie: vandaar dat de Antilliaanse regering alles op alles zet om de concurrentiepositie van de Antillen te verbeteren. Dat heeft ook te maken met het mogelijke gevaar van het teruglopen van activiteiten op wereldniveau. Door de kleinschaligheid zullen de Antillen extra hun best moeten doen om nieuwe markten aan te boren en zaken te doen. Investeringen als die van Philips zijn zeer welkom en dragen bij tot economisch herstel aldus Maria Liberia, tijdens de opening van de nieuwe Philipszaak. Ze deed op Philips een beroep Curaçao te benutten als brug voor handel met het Caribisch gebied en Latijns Amerika. Voor deze gelegenheid is de heer Krombeen, topfunctionaris bij Philips-concern in Eindhoven naar Willemstad gekomen (foto), terwijl ook Philips Antilliana directeur A. Touwen het woord voerde.

Eisen van twaalf jaar wegens aanvoer 140 kg coke

WILLEMSTAD/AMSTERDAM — Officier van Justitie, N. Schaar heeft vrijdag voor de rechtbank in Amsterdam onvoorwaardelijke gevangenisstraffen van twaalf jaar met aftrek van voorarrest plus een boete van 100.000 gulden geëist tegen de 27-jarige V.W.R.R., de 42-jarige L.C. de L. L. en de 33-jarige G.J.M. V. wegens de invoer van 140kilo cocaine tussen 28 maart en 26 april dit jaar in Amsterdam. Tegen een vierde verdachte de 33-jarige I.S.C. eiste hij acht jaar onvoorwaardelijk.

"Het gaat om een grote organisatie waarvan de verdachten deel uitmaken, het gaat om een grote hoeveelheid cocaine en er zijn miljoenen bij in omloop. Het baart me zorgen dat ze met het zo gemakkelijk binnenbrengen van de drugs een zo groot risico namen om zo in één klap veel te verdienen. Daar moet het O.M. streng tegen optreden", aldus de Officier van Justitie.

Op 24 april trof de politie in een loods in Amsterdam 140 kg cocaine aan, die vanauit Paramaribo met het Nedlloyd schip Kingston naar Nederland was verscheept. De cocaine was verpakt tussen 30.000 kilo cacaobonen in jutezakken, met daarop de aanduiding Ford. Het schip was op 11 maart vertrokken en kwam 28 maart in de hoofdstad aan waar het later werd gelost. De politie was immers getipt dat een aantal verdachten lid zouden zijn van het drugskartel van Medellin.

De behandeling van de rechtszaak vrijdag was in een aantal aspecten opmerkelijk. Zo verschenen ter zitting zes leden van het arrestatieteam van de Haagse gemeente politie geschminkt en met pruiken getooid. Volgens de officier gebeurt dit wel vaker, vooral bij Haagse zaken.

Volgens een van de getuigen, die ook zijn naam niet wilde zeggen en werd aangeduid met een nummer, was dit omdat hij anoniem moest kunnen werken. Op de vraag van de presidente van de rechtbank waarom hun namen niet bekend werden gemaakt, terwijl van de zogeheten Haagse Copateam, dat zich met het onderzoek bezighield wel bekend waren, antwoordde getuige nummer één (hoofdinspecteur en niet vermomd) dat bedreigingen denkbaar waren, maar jij beaamde dat in deze zaak geen specifieke bedreigingen zijn geuit.

In zijn requisitoir stelde de Officier dat de verdachten V., De L. en R. hoog tot zeer hoog in de organisatie zaten en financiers van de partij cocaine waren. Verdachte C. zat volgens hem lager in de hierarchie en had een beperkter aandeel.

Cruciaal in de zaak was de getuigenis van de Braziliaanse chemicus, die inmiddels in Brazilië is veroordeeld tot 12 jaar celstraf. De chemicus bewerkte de partij van 140 kg cocaine en verpakte het in de zakken. Hij verklaarde dat De L. en R. eigenaar waren van de cocaine.

R. is volgens hem een bekende cocainehandelaar in Colombia. De chemicus zou van De L. gehoord hebben dat L. en R. veel in de zaak hadden geregeld. In totaal zou een partij van 600 kg coke naar Nederland worden verscheept maar door de arrestatie van de chemicus ging de rest van de partij niet door. Hij verklaarde dat de partij voor Amsterdam bestemd was en dat er al eerder een zending via Suriname naar Nederland was verscheept. Uitspraak op 23 november.

Vijf jaar voor Britse drugshandelaar

DEN BOSCH/WILLEMSTAD —Een 30-jarige Brit is door de rechtbank in Den Bosch veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf en betaling aan de staat van honderdduizend gulden "wederrechtelijk genoten voordeel". Hij organiseerde voor de Eindhoven Connection, een club grote drugssmokkelaars, twee jaar geleden de internationale afzet. De man hield vol dat de beschuldigingen tegen hem berusten op een vreselijke vergissing. De 36-jarige Eindhovense hoofdfiguur T. van P. in dezelfde geruchtmakende drugssmokkelzaak is onlangs in hoger beroep veroordeeld tot vijf jaar cel en tot betaling van 650.000 gulden. Er was bijna 3'5 miljoen geeist. De rechtbank had hem tot 16 jaar en twee miljoen veroordeeld, maar het Hof vond dat van de zes ten laste gelegde feiten alleen deelname aan een criminele organisatie overeind bleef net als in de zaken tegen drie andere verdachten.

De 29-jarige Arubaan F. L. uit Geldrop kreeg vijf jaar gevangenisstraf en zesduizend gulden boete (was acht jaar). De 36-jarige Helmonder I. van W. kreeg acht jaar en een boete van 125.000 gulden (was twaalf jaar) en een 61-jarige Amerikaan B. G. kreeg acht in plaats van tien jaar, in beide gevallen met een boete van 60.000 gulden.

Israël valt bases aan

JERUZALEM - Het Israelische leger heeft een grote aanval uitgevoerd op stellingen van de radicale Islamitische organisatie Hezbollah bij Jezzine in het zuiden van Libanon. Dit heeft een militaire woordvoerder in Jeruzalem vrijdag bekendgemaakt.

Tegen SUBT

Dominguito-ploeg gaat 0-1 onderuit

WILLEMSTAD — Centro Dominguito heeft de play-off niet gehaald. In de laatste wedstrijd van de voorcompetitie, welke een beslissing moest brengen over het eigen lot en dat van Victory Boys, ging de Dominguito-ploeg met 0-1 onderuit. Tegenstander van de formatie van trainer Nènè Douglas was gisteravond niemand minder dan voorronde-kampioen SUBT, dat met de overwinning tevens zijn ongeslagen status handhaafde.

SUBT kende gisteravond geen druk. Men speelde rustig, zonder enige druk, wachtte het goede moment af om toe te slaan. Dit moment kwam in de slotfase van de partij toen de Dominguito-ploeg, die niks had aan een gelijkspel, noodgedwongen meer mankracht aan het middenveld en de verdediging onttrok om ten aanval te trekken. Deze taktiek, volkomen juist overigens, had echter een averechts gevolg.

Vijf minuten voor het einde werd het lot van Centro bezegeld door Oswin Luciano die zich voorbij Sambo wist te spelen en de nerveus-spelende doelman Silonero met een kalm schot verschalkte. Daarmee viel ook het doek voor de Dominguito-ploeg, terwijl voor Victory Boys de overgang naar de finaleronde een feit werd.

Het kwartet dat de eindronde heeft bereikt, bestaat dus uit: SUBT, Jong Colombia, Sithoc en Victory Boys. De eerste ploeg ongeslagen met 21 punten (7 gewonnen en 7 gelijkgespeelde partijen) en de rest allemaal met zestien punten. Jong Colombia en Sithoc eindigden zelfs qua doelsaldo gelijk. De volgorde onder de streep is verder: Centro Dominguito (als nummer 5), Undeba (6), Jong Holland (7) en Scherpenheuvel (8).

De eindronde gaat aanstaande woensdag van start.

Sonesta: dertigste lid van de Chata

WILLEMSTAD — Het Sonesta Beach Hotel & Casino heeft een verzoek ingediend om lid te worden van de Curacao Hotel and Tourism Association (CHATA). Sonesta's aanvraag is reeds aanvaard door het bestuur van de organisatie. Het Sonesta Hotel is het dertigste lid geworden van de vereniging van hoteliers en andere betrokkenen bij het toerisme.

Aangezien het hotel momenteel nog in aanbouw is, recht tegenover het OTC op Parasasa, is het Sonesta Hotel een zogeheten 'geassocieerd lid' van de CHATA geworden. Zodra het hotel in operatie wordt genomen, wordt het een volledig lid van de organisatie.

Met dit lidmaatschap bewijst Sonesta opnieuw zijn vastberadenheid om actief betrokken te worden bij het plaatselijke hotel en toerismewezen. Sonesta treft reeds de nodige voorbereidingen voor een gerichte marketing voor het moment dat het nieuwe hotel zijn deuren opent, hopelijk tegen het eind van volgend jaar.

CHATA-voorzitter, Frank Maynard heeft zijn voldoening geuit over het feit dat een prestigieuse hotelketen als Sonesta besloten heeft om zich aan te sluiten bij de organisatie. Hij verwacht dat Sonesta een grote professionele inbreng kan hebben in de vereniging op zich en ook meer in het algemeen in de toeristen industrie van Curaçao.

HET WEER

WEERSVERWACHTING geldig tot morgenmiddag 12:00 uur:
Licht tot half bewolkt met in de nacht- en ochtenduren kans op een plaatselijke bui. Matige tot vrij krachtige, af en toe krachtige wind, overwegend uit oostelijke richting (tussen acht en 22 knopen).

WEEROVERZICHT:
In het Caribisch gebied bevinden zich momenteel geen storingen die van belang zijn voor het weer op de Benedenwindse eilanden. De vochtigheid en onstabiliteit zijn echter nog voldoende om een plaatselijke bui in de komende 24 uur te laten ontwikkelen over de Benedenwindse eilanden.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 08.00 L.T.		Afgelopen 24 uur		
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	licht bewolkt	30	28	0.7
Bonaire	licht bewolkt	33	25	7.1
Curaçao	licht bewolkt	30	27	21.5
St Maarten	licht bewolkt	32	26	1.0
Amsterdam	geheel bewolkt	8	2	sp
Boston	geheel bewolkt	10	6	0.0
Kingston	zwaar bewolkt	32	24	2.0
Miami	regen	29	22	28.7
New York	regen	11	8	3.3
Paramaribo	zwaar bewolkt	35	23	4.0
Port au Prince	licht bewolkt	32	25	0.0
Port of Spain	licht bewolkt	32	24	0.2
San Juan	licht bewolkt	32	24	sp
Sto Domingo	half bewolkt	31	24	0.0

Teleurstellende eerste helft

Kasparov blijft weg van persconferentie

NEW YORK - Op kousevoeten sluipt Gari Kasparov uit New York. De wereldkampioen heeft de afsluitende persconferentie op vrijdag afgezegd.

Hij wil de confrontatie met de pers niet aan na zijn teleurstellende spel in de eerste helft van de tweekamp om de wereldtitel schaken.

De 6-6 na twaalf van de vierentwintig partijen betekent een fiasco voor hem, een smet op zijn reputatie. Voor aanvang van de match had hij ronduit verklaard uitdager Karpov te zullen vernietigen. In de eerste partijen leek het inderdaad die kant op te gaan. Maar naarmate de tweekamp vorderde, begon hij slechter te spelen en daalde kwaliteit.

"Zij spelen beiden slechter dan gewoonlijk", meende de Sovjet-grootmeester Salov. "Of misschien moet je het omdraaien: gewoonlijk spelen zij beter dan het normale niveau."

Salov was lyrisch over de opening en kritisch over de tweede helft. "De kwaliteit daalde met elke partij. Vanaf de zevende werd het dubieus, het slechtst wat zij ooit presteerden."

Karpov pakte het bord en stukken tevreden in. Hij was in New York uit op een gelijke stand en kreeg zijn zin. Toch geven weinigen de uitdager een kans de wereldtitel in Lyon te heroveren.

"Ik blijf bij mijn mening", aldus Salov. "Het wordt een nek-aan-nek gevecht waarbij Kasparov de overhand heeft. Hij zal de wereldtitel behouden door gelijk te spelen of te winnen met een voorsprong van een punt."

'Toppers' ontbreken op WK

Gewichthef federatie gaat streng op dope controleren

BUDAPEST - Tijdens de strijd om de wereldtitels gewichtheffen, die [illegible] (zaterdag) in Budapest begint, zal streng worden gecontroleerd op het gebruik van verboden spierversterkende middelen.

[illegible] medaille-winnaars en de helft van de 220 deelnemers uit 25 landen zullen [illegible] worden ondervraagd. Dat heeft Jeno Bos[illegible], een woordvoerder van de internationale gewichthef federatie, vrijdag in de Hongaarse hoofdstad verklaard.

Volgens een onderzoeksmethode, die de internationale federatie reeds eerder heeft toegepast, kan het gebruik van verboden middelen tot acht maanden worden aangetoond. In de Budapest ontbreekt een groot aantal top gewichtheffers. Vol[illegible] Bo[illegible]kovics is de strenge [illegible] de oorzaak. Officeel [illegible] het echter dat veel [illegible] geblesseerd zijn.

De internationale gewichthef federatie is overgegaan tot de strenge controles, nadat bij de Olympische Spelen in Seoul twee jaar geleden vijf gewichtheffers waren betrapt op het gebruik van dope. Daarna gingen steeds meer stemmen op het gewichtheffen van het programma van de Olympische Spelen af te voeren.

Die zijn inmiddels goeddeels verstomd. Gezien de komst van Juan Antonio Samaranch, de voorzitter van het IOC, naar de titelstrijd, lijken de betrekkingen tussen het IOC en de internationale gewichthef federatie weer verbeterd te zijn.

In Budapest is de titelstrijd voor de laatste maal louter een aangelegenheid van mannen. Volgend jaar zullen bij de kampioenschappen in Donaueschingen (Dui) ook vrouwen deelnemen.

Elleboog kwam hard aan:

Kaak Plovie is gebroken

BRUGGE - Het elleboogje van Van Basten is hard aangekomen. Pascal Plovie blijkt zijn kaak gebroken te hebben. De voorstopper van Club Brugge werd donderdagmorgen geopereerd. Het herstel zal drie à vier weken [illegible].

In de 81e minuut van de Europese bekerwedstrijd tussen Club Brugge en AC Milan (0-1) haalde Van Basten woensdagavond met [illegible] elleboog uit. Hij raakte voorstopper Plovie vol op de kaak. De Belg werd na de wedstrijd door de clubarts [illegible].

Die constateerde een zwelling, geen breuk. Voor alle zekerheid meldde de speler zich donderdagmorgen in het Sint Jan ziekenhuis in [illegible]. Röntgen foto's gaven aan dat er wel degelijk sprake was van een breuk. Plovie ging direct onder het mes.

Van Basten verklaarde dat er geen sprake was van opzet. "Ik wilde eerder bij de bal zijn. Ging met mijn arm over zijn schouder en raakte hem per ongeluk in het gezicht." De Schotse scheidsrechter Syme zag in het incident een slaande beweging en gaf de Nederlander de rode kaart.

"Ik heb Plovie mijn excuses aangeboden", aldus Van Basten. "Spijt er over heb ik niet, want het was een samenloop van omstandigheden. Het gebeurde absoluut niet opzettelijk." De international was op het moment van zijn verklaring niet op de hoogte van het feit dat hij met zijn klap de kaak van Plovie gebroken had.

Ana Mosteiro in Nederland



■ *DEN HAAG/WILLEMSTAD — Twee schoonheidsvorstinnen in één week. Deze eer viel het kabinet van de gevolmachtigde minister van de Nederlandse Antillen te beurt.*

Nadat een dag eerder het Antillenhuis zorgde voor de opvang van Miss Curaçao 1990 Jacqueline Krijgers, die op doorreis was naar Londen, bracht Miss Curaçao 1989 Ana Mosteiro op donderdag 25 oktober een beleefdheidsbezoek aan de gevolmachtigde minister Edsel 'Papy' Jesurun.

Ana Mosteiro heeft zich voorlopig in Nederland gevestigd om verder aan haar carrière te werken. Haar grootste wens, presentatrice worden, hoopt ze hier te verwezenlijken.

CHINA HEEFT tot nu toe een economische schade van twee miljard dollar geleden als gevolg van de sancties van de Verenigde Naties tegen Irak, zo heeft een woordvoerster van het Chinese ministerie van Buitenlandse zaken verklaard. Het gaat om verliesposten in de handel, het transport en de burgerluchtvaart.

Van de Luer in beroep

Roda-speler voor vier duels geschorst

ZEIST - De tuchtcommissie van de KNVB heeft Eric van de Luer van Roda JC voor vier duels geschorst.

De middenvelder kreeg zondag, tijdens de tumultueuze slotfase van Feyenoord - Roda JC (2-1), de rode kaart van scheidsrechter Reygwart nadat hij een overtreding maakte op Harry van der Laan.

Roda heeft inmiddels beroep aangetekend, zodat de schorsing voorlopig is opgeheven en Van de Luer zondag mag meespelen in de uitwedstrijd tegen FC Den Haag. De zaak wordt dinsdag 27 november mondeling behandeld in Zeist. Speler Hulshof van Go Ahead Eagles kreeg vier wedstrijden schorsing voor zijn rode kaart tegen Dordrecht.

De volgende spelers zijn geschorst:

Van de Luer (Roda JC) vier wedstrijden, Hulshof (Go Ahead Eagles) vier wedstrijden.

Een duel, na de derde of vijfde gele kaart: Boerebach (Roda JC), Reyners (Fortuna Sittard), Cooke en Jimmy Simons (SVV), Van den Dungen (NAC), Dos Santos en Eikenhout (Vlissingen), Pique (Go Ahead Eagles), Trentelman en Rosendaal (De Graafschap), Knippenberg (Heracles), Aben en Van Oeveren (RBC), Wijnker (Telstar) en Boere (VVV).

Molby toch naar Spanje

Liverpool en Barcelona komen tot een akkoord

LIVERPOOL - Jan Molby speelt zaterdag tegen Luton zijn laatste wedstrijd voor Liverpool. De 27-jarige Deen treedt volgende week in dienst van Barcelona. Als vervanger van de pas geopereerde Ronald Koeman.

Liverpool en Barcelona kwamen in de Engelse stad tot een akkoord. De Catlaanse club betaalt 1,5 miljoen pond sterling, bijna 5 miljoen gulden, voor de speler. De onderhandelingen verliepen stroef. Liverpool vroeg 2 miljoen pond, Barcelona weigerde hardnekkig verder te gaan dan 1 miljoen pond.

De middenvelder hoeft in Barcelona geen ontvangstcomité te verwachten. De selectie van Barcelona ziet niets in het aantrekken van een vierde buitenlander voor de maanden uitgeschakelde Koeman. Het wil de plaats van de libero opvullen met een lid van de huidige selectie. Desondanks is Cruyff overgegaan tot de aankoop van de Deen.

Molby vernieuwt in Barcelona de relatie met Cruyff, met wie hij bij Ajax in een elftal speelde. In 1984 werd de Deen door Ajax voor 1,8 miljoen gulden verkocht aan Liverpool. Sindsdien speelde hij 140 competitie-wedstrijden voor de Engelse club. Het hoogtepunt lag in '86. In dat jaar maakte hij deel uit van het elftal dat de double (titel en beker) veroverde.

In Baskenland Schade bij ETA actie consulaat

DEN HAAG - Een bomaanslag van de Spaanse afscheidingsbeweging ETA heeft schade aangericht aan een gebouw van het Nederlandse consulaat in Pasajes, een voorstadje van San Sebastian in Spaans Baskenland. De aanslag was echter niet gericht tegen het Nederlandse consulaat, maar men wilde vermoedelijk bewust het naastgelegen pand treffen. Daarin zetelen de douane-autoriteiten en de Guardia civil.

Ingezonden

Ziektekosten

ALLE AMBTENAREN die nu hebben te maken met PZ/JZ, APNA en FZOG moeten niet vergeten dat zij later ook gepensioneerden zullen worden.

De inkomsten die de APNA heeft zijn afkomstig van de ambtenaren, die van vroeger en die van nu. Men kan dus uit het Pensioenfonds altijd een gedeelte van de winst reserveren en investeren in het Ziekenfonds, als dat nodig mocht zijn. Het is immers geld van de ambtenaren.

Wat gebeurt er wanneer de algemene ziektezverzekering in werking treedt? Zoals de kaarten nu liggen zal het een 'tutu' worden die niemand kan verteren. Er moet verandering komen.

Ik adviseer allen om uw lichaam en de geest schoon te houden, de handen geregeld te wassen vooral voor het eten en niet ziek te worden.

Er worden zoveel namaakmedicijnen gemaakt dat het aantal sterfgevallen door 'counterfeit-medicine' schrikbarend is toegenomen. Lees daarvoor Newsweek van 5 november j.l. De 'pil-piraten' opereren o.a. in Singapore, Turkije, Griekenland, Zwitserland, de V.S. en Nederland. Lees het artikel, ik hoop dat hierdoor bij ons veel ellende zal kunnen worden voorkomen.

ANESI Curaçao

Trekkingslijst van de Landsloterij N.A.

22ste Trekking — **Donderdag 8 NOVEMBER 1990**

[illegible]

Waarvan proces-verbaal was opgemaakt en ondertekend door
Namens de Procureur-Generaal N. A. SCHOOP.

De Direkteur L. E. DIDIEZ.

22ste trekking op donderdag 8 november 1990.

1ste PRIJS		2de PRIJS		3de PRIJS	
3684	2.000	18979	1.500	25797	1.000
3685	**125.000**	**18980**	**35.000**	**25798**	**10.000**
3686	2.000	18981	1.500	25799	1.000

Getuigen:
J. Th. WILSON
O. I. NAHR

UREN VAN UITBETALING:

CURAÇAO	:	8.00—11.30 en 13.30—16.00
ARUBA		
Oranjestad	:	8.00—12.00 en 13.30—16.30
San Nicolaas	:	8.00—11.00 en 14.30—17.00
BONAIRE	:	8.00—11.30 en 13.00—15.00 (maandag gesloten)
ST. MAARTEN	:	7.15—12.30 (op trekkingsdagen gesloten)
SABA	:	s.v.p. bellen tel. 63217, Mr. E. Lynch
ST. EUSTATIUS	:	s.v.p. bellen tel. 82264, Mr. W. Schmidt

Nieuwe premier van India

■ *NEW DELHI - De pas benoemde minister president van India, Chandra Shekhar (links op voorgrond), heeft samen met aanhangers van zijn socialistische partij plezier om een gemaakte opmerking. Dit gebeurde tijdens een ongedwongen ontmoeting in zijn woning bij welke gelegenheid de nieuwe premier ook meedeelde dat hij op zoek gaat naar de medewerking van de links- en rechtsgeorienteerde Indiase partijen om de problemen het hoofd te kunnen bieden waarmee het land wordt geconfronteerd.*

POLEN wil op 1 juni volgend jaar een effectenbeurs openen in Warschau. De beurs zal in eerste instantie een eenvoudig karakter hebben. Van handel in opties en andere afgeleide beleggings-instrumenten met een wat speculatiever karakter wordt voorlopig afgezien.

Bij begin opstand opgepakt

Rwanda: tweeduizend gedetineerden vrij

NAIROBI - De Rwandese autoriteiten hebben vrijdag meer dan tweeduizend mensen vrijgelaten die werden gearresteerd na de inval van Rwandese opstandelingen vanuit Uganda op 1 oktober, zo heeft het ministerie van Buitenlandse zaken in Kigali bekendgemaakt.

In een verklaring die werd voorgelezen voor de nationale radio van Rwanda deelde het ministerie mee dat de 'overige' gevangenen binnenkort op vrije voeten komen. De radio meldde in de uitzending, die werd opgevangen in Nairobi, niet om hoeveel gedetineerden het gaat en wanneer zij worden vrijgelaten. Sinds het Rwandees Patriottisch front begin oktober vanuit het naburige Uganda binnenviel heeft het leger tussen 3.500 en zesduizend mensen opgepakt.

Volgens het ministerie van Buitenlandse zaken werden er mensen gearresteerd wegens schending van het uitgaansverbod dat in de hoofdstad na de invasie van kracht werd of omdat zij geen identiteitspapieren bij zich hadden. De arrestanten zijn door een commissie ondervraagd om te bepalen of zij samenwerkten met de opstandelingen en alleen diegenen die onschuldig zijn zijn vrijgelaten.

In Rome:

Tweehonderdduizend man straat op

ROME - Naar schatting tweehonderdduizend metaalarbeiders uit heel Italie zijn vrijdag in de hoofdstad Rome de straat opgegaan om te betogen voor meer loon en nieuwe arbeidsvoorwaarden. Met achttien speciale treinen, tweeduizend bussen en een schip waren zij naar Rome gekomen. Het is bijna acht jaar geleden dat er zich in Italie zo'n grote manifestatie van werknemers in de metaalindustrie heeft voorgedaan.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(openingstijden voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-20.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur.
(openingstijden voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken om 15.30 uur; gewone stukken om 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Lions: informatie H. Nicolaas, tel.: 5520/8888.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

GALERIA DI ARTE BONAIRE (Kaya Grandi 70): openingstijden: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): open op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

LVV: openingstijden Slachthuis i.v.m. afwezigheid van de keurmeester zal tot nader order uitsluitend op donderdagen en vrijdagen geslacht en gekeurd worden.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk, Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur; zondag om 08.00 en 19.00 uur.
...romotokerk, Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur; zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

ALM laat verstek gaan

KRALENDIJK — Naar de Amigoe uit betrouwbare bron heeft vernomen, zijn de ALM-passagiers met bestemming Bonaire als tweederangs gasten van de nationale luchtvaartmaatschappij behandeld.

Aangezien de ALM maar één vliegtuig beschikbaar had, was het kiezen of delen. Op het moment dat de passagiers voor de vlucht Curaçao-Bonaire al waren ingestapt, moesten zij weer uitstappen ten gunste van Arubaanse passagiers die naar Aruba moesten. Nadat het vliegtuig tenslotte weer op Hato was geland, vertrok het vliegtuig niet met spoed naar Bonaire maar werd eerst de vlucht naar Maiquetía gemaakt. Nadat het vliegtuig uit Venezuela was teruggekeerd, werd wederom een vlucht naar Aruba gemaakt en zoals driemaal scheepsrecht is, mochten de Bonaireaanse passagiers toen instappen om hun vlucht naar Bonaire te maken. Vier uur nadat zij in eerste instantie uit het vliegtuig waren gehaald.

Een zaak die veel kwaad bloed heeft gezet op Bonaire, maar kennelijk aan de aandacht van de commissarissen van de ALM op Bonaire is ontsnapt. Dat zijn mr Toon Abraham en drs Theo Tijssen die zelfs president-commissaris is.

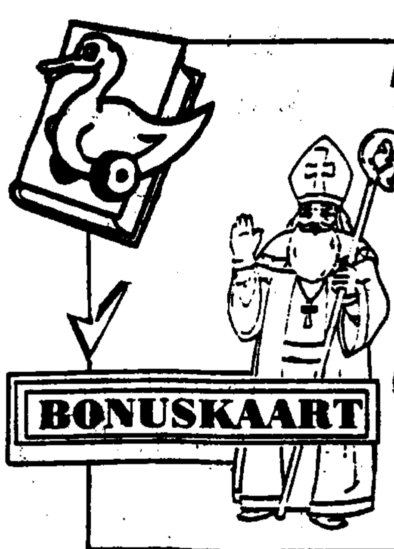
Cecilia damkampioen Bonaire

KRALENDIJK — Afgelopen zondag is Pancho Cecilia kampioen geworden in de Bonaireaanse damcompetitie. Hoewel hij op een gedeelde eerste plaats eindigde met Richenel Anthony en Serapio Pop was zijn winst in de eerste wedstrijd van de competitie doorslaggevend voor de eerste plaats.

Het systeem dat gekozen is om de eerste plaats te bepalen, wordt in de damwereld regelmatig gebruikt om te voorkomen dat er (oneindige) gelijke spelen volgen. Serapio Pop, die in 1988 en 1989 de damtitel behaalde, moet nu genoegen nemen met een derde plaats ondanks hetzelfde aantal punten als de huidige kampioen.

Aan het eind van deze maand zal de damkampioen van Curaçao Carlos Lorreville op Bonaire een aantal wedstrijden spelen.

De ranglijst van de Bonaireaanse competitie is: 1. Pancho Cecilia, 2. Richinel Anthony, 3. Serapio Pop, 4. Aly Rosario, 5. Rignald Atatus, 6. Eli Willem, 7. Hildo Cicilia, 8. Tony Matthew, 9. Moses Semeleer, 10. Michelangelo Pop, 11. Gairo Alberto en 12. Charlie Regales.





Kamer van Koophandel Bonaire wijst brandstofverhoging af

KRALENDIJK — Eind september heeft de directie van het Water- en Energiebedrijf Bonaire (WEB) nv meegedeeld, dat ten gevolge van de problemen in het Midden-Oosten rekening gehouden moet worden met een aanpassing van de elektriciteitsprijs. Het Bestuurscollege (als enige aandeelhouder van het WEB; red) gaf eveneens een officiële verklaring uit, dat in verband met de 'energiecrisis' het voornemen van het WEB nv de volledige steun had van het BC.

Voorzitter van de Kamer van Koophandel (KvK) Aubrey Sealy wijst er echter op dat de bevolking al vier jaar lang door een te hoge berekening van de geleverde energie wordt benadeeld.

Sealy is er zich overigens terdege van bewust, dat zowel de landsregering als het eilandgebied er alles aan doet om de gestegen energiekosten zoveel mogelijk terug te brengen. Externe factoren veroorzaken nu eenmaal, dat de gestegen energiekosten niet alleen uit de hand lopen, maar ook nauwelijks in de hand gehouden kunnen worden.

Eveneens is het correct dat het WEB nv al geruime tijd mogelijkheden zoekt om de kosten terug te brengen door op een alternatieve manier energie op te wekken. Zoals bekend, heeft het bedrijf al in 1983 aanzienlijke onderzoeken laten verrichten om bijvoorbeeld gebruik te maken van de windenergie.

EFFICIENT

Toch heeft de overheid nu gemeend om op korte termijn de bestaande tarieven voor de elektriciteitslevering te verhogen en heeft derhalve op 28 september 1990 een beroep op de bevolking gedaan om op de meest efficiënte en meest verantwoordelijke manier gebruik te maken van de energie die door het WEB nv wordt geleverd. Het gevolg daarvan zou zijn dat de prijzen niet verhoogd zouden moeten worden. Vanaf die tijd echter, aldus KvK-voorzitter Sealy, was er van de overheid niets meer te vernemen.

De KvK besloot te wachten op reacties uit de gemeenschap, maar opnieuw moest geconstateerd worden dat er geen enkele reactie was toen de energiekosten automatisch werden verhoogd hetgeen ook betekende dat de prijs van het water - een produkt van eerste levensbehoefte - eveneens steeg.

Sealy: 'Verhoging van de energieprijzen betekent verhoging van de kosten van levensonderhoud. Die zijn op Bonaire reeds hoger dan op welk Antilliaans eiland dan ook. Het opnieuw stijgen van de kosten van levensonderhoud maakt het leven opnieuw duurder wanneer de inkomsten gelijk blijven of in sommige gevallen zelfs dalen'.

ONDERZOEK

Op 17 oktober schreef de vice-voorzitter van de KvK drs Theo Tijssen een brief aan het BC waarin de Kamer opmerkte, dat een onderzoek naar deze verhogingen wel wat vraagtekens had opgeleverd. Volgens Tijssen stond het zelfs geenszins vast dat de verhoging noodzakelijk zou zijn.

Tijssen: 'De brandstofclausule, die in 1985 werd ingevoerd, was gebaseerd op een prijs variërend van 32 tot 34 dollar per vat ruwe olie. Daarna echter ging deze basisprijs aanzienlijk naar beneden zonder dat de brandstofclausule werd aangepast. Dat zou dus betekenen dat de Bonaireaanse bevolking over een periode van ruwweg 1986 tot medio 1990 een veel hogere prijs voor water en elektra heeft betaald dat verantwoord en gerechtvaardigd was'.

Daarom is nu de Kamer van mening dat de nu op handen zijnde prijsverhogingen niet verantwoord zijn, omdat de bevolking jarenlang ten onrechte een te hoge prijs voor water en elektra in rekening is gebracht. Nu wil de Kamer bovendien weten op welke wijze eigenlijk in het verleden de berekende brandstofclausule werd gecalculeerd. De Kamer van Koophandel wil hierin klaarheid hebben aangezien de tarieven voor water en elektra op Bonaire beduidend hoger zijn dan op Curaçao en dit ongetwijfeld een nadelige rol speelt in de economische ontwikkeling van Bonaire.

Paboso: Bezorgd over niet uitvoeren moties

KRALENDIJK — Tijdens een persconferentie van de Partido Boneriano Sosial (Paboso) heeft partijleider Norwin 'Nochi' Willem uiting gegeven aan zijn bezorgdheid over het niet uitvoeren van negen moties die tussen maart 1987 en december 1989 unaniem zijn aangenomen, maar nog steeds niet zijn uitgevoerd. Deze moties waren veelal het initiatief van de toen in oppositie verkerende Union Patriotico Boneriano (UPB), die inmiddels bestuursverantwoordelijkheid draagt.

Ten overvloede wijst Willem erop, dat artikel 57 lid B van de ERNA zegt, dat het BC belast is met de uitvoering van de besluiten van de Eilandsraad. Allereerst wijst partijleider Nochi Willem op de motie van 12 maart 1987, waarin het BC wordt opgedragen een speciale dienst op te zetten die het BC zal moeten adviseren op het gebied van de staatkundige structuur. Ook wijst Paboso erop dat er een motie is van 27 juni 1989, waarin bepaald wordt dat het BC een ontwerpeilandsverordening moet aanbieden ter bepaling dat Sorobon (nabij Lac-baai) bestemd zal worden voor recreatiegelegenheid voor het lokale publiek.

Verder attendeert de Paboso op vijf moties, alle gedateerd op 27 juni 1989 waarin de unanieme moties werden aangenomen dat werknemers op Bonaire ook recht hebben op de zogenaamde lumpsum en dat daarvoor op de begroting van 1990 een bedrag van één miljoen gulden opgevoerd zou worden; de instelling van een stuurgroep bestaande uit verschillende geledingen van de gemeenschap die een beleidsnota zal moeten samenstellen over het onderwijs; een reactivering van het overlegorgaan conform het AB 1971 waarin opgenomen een functiewaardering van overheidswerknemers die tot een meer gerechtvaardigde klassificatie zal leiden van het overheidspersoneel; een onderzoek naar de kosten van levensonderhoud op Bonaire en Curaçao en op basis van dit vergelijkend onderzoek de aanpassing van de salarissen; een onderzoek naar een liberale luchtvaartpolitiek en een onderzoek naar luchtvaartmaatschappijen die Bonaire willen aandoen.

In een unaniem aangenomen motie van 6 oktober 1989 dient het BC een verzoek te richten aan de Staten ter herinvoering van de periodieke verhogingen ingaande 1 januari 1990 en tenslotte de unanieme motie van 9 december 1989 dat de bejaarden hun ouderdomspensioen aan huis uitbetaald krijgen. Hoewel Willem zegt erop te vertrouwen dat er op zeer korte termijn overgegaan zal worden tot de uitvoering van de besluiten van de raad, benadrukt hij ook dat andere moties - minder urgent - en ingediend in 1990 vreemd genoeg wel tot uitvoer zijn gebracht.

Carwash Kuakit

KRALENDIJK — De stichting Kuakit zal morgen een carwash organiseren om fondsen bijeen te krijgen voor het uitvoeren van verschillende projecten van het koor. De kuarta en gitaargroep zal voor het wassen van de auto's van negen uur 's morgens tot vier uur 's middags op de parkeerplaats voor het stadion aanwezig zijn. Er is muziek, een bar en hapjes. Geen enkele reden dus om weg te blijven bij een carwash die een goed doel dient.



KRALENDIJK — In het Harbour Village Beach Resort werd deze week een cursus gegeven voor personen die werkzaam zijn in de toeristensector. De cursus leerde hoe de employées van de bedrijven moesten omgaan met creditkaarten en hoe fraude daarmee voorkomen kan worden.

De cursus werd gegeven door Carl Muscarello — een voormalig Amerikaanse politie-inspecteur — die nu in dienst is bij de American Express. Hij werd geassisteerd door Karine de Koop, die de American Express op Curaçao en Bonaire vertegenwoordigt.

Foto: een gedeelte van de cursisten samen met Muscarello.

KRALENDIJK — Maandag 12 november zal gedeputeerde Rudi Ellis om negen uur 's morgens spreekuur houden op Rincon. Hij is bereikbaar in het Hulpkantoor aldaar.

WIE ZICH afvraagt waarom er toch zoveel drukte gemaakt wordt over de zogenaamde brandstofclausule, moet zich realiseren dat op de elektriciteitsrekening 35 procent wordt bijgeschreven. Wie een normale rekening heeft van tweehonderd gulden aan elektriciteit, betaalt echter 270 gulden op Bonaire.

Watergeld heeft ook zijn aparte bekoring. Een gezin mag vijf kubieke meter verbruiken. Daarboven kost water dertien gulden per kubieke meter. Rekeningen van honderd tot tweehonderd gulden per maand zijn niet ongebruikelijk. Een normaal gezin van twee personen is al gauw vierhonderd gulden per maand kwijt aan energiekosten, tenzij men niet in de airco slaapt, tweemaal per week doucht en bij romantisch kaarslicht een ongekoeld drankje drinkt.

Newton en Pop delen eerste plaats

KRALENDIJK — De finale van de schaakcompetitie is onverwacht toch nog een spannende zaak. Het gelijke spel van Eric Newton tegen Arthur Sealy leverde slechts één punt op, terwijl Serapio Pop geen fout maakte tegen Timothy Sealy en derhalve de volle winst maakte. Vader en zoon Sealy hebben dus een flinke invloed gehad op het verloop van de competitie.

Beeldsnijder duikelde in één klap naar de staart van de ranglijst aangezien hij door zijn partij niet kwam opdagen. Zijn tegenstander Eli Willem bereikte daardoor de derde plaats die hij overigens moet delen met Arthur Sealy en Angelo Montero.

Zaterdag zal de finale gespeeld worden tussen Eric Newton en de kampioen van vorig jaar, Serapio Pop.

De situatie op de ranglijst is nu: 1. Eric Newton; 2. Serapio Pop; 3. Eli Willem; 4. Arthur Sealy, 5. Angelo Montero, 6. Franklin Martijn; 7. Michel Newton; 8. Gideon Beeldsnijder; 9. Timothy Sealy en 10. Jegan Martis met nog vier spelers die elk drie punten hebben.

Willem: Onderwijs leidt op voor werkloosheid

KRALENDIJK — De Partido Boneriano Sosial (Paboso) vindt dat Onderwijsgedeputeerde Cai Marsera volledig heeft gefaald. Een kwart van de werkende bevolking bestaat uit buitenlandse werknemers, aldus partijleider Nochi Willem. Er is geen enkel beleid terug te vinden op onderwijsgebied. Willem: 'Onze kinderen worden op school opgeleid voor werkloosheid'.

Opmerkelijk is dat partijleider Norwin 'Nochi' Willem ook ambtenaar is. En wel op Onderwijszaken waar hij waarnemend hoofd is. Een man, zoals hijzelf zegt, voldoende ervaren in het onderwijs en met genoeg kennis op dit terrein.

Willem: 'Het is ons genoegzaam bekend wat eilands- en landsambtenaren allemaal doen om de gedeputeerde te overtuigen van de belangrijkheid van het onderwijs. Het is absoluut niet de schuld van het onderwijsveld, dat er geen verbetering noch optimalisering van het onderwijs plaatsvindt. Evenmin geldt dat voor de instanties die een onderwijsbeleid moeten voorbereiden, adviseren en tenslotte uitvoeren'.

Volgens Paboso gaat het onderwijs hand over hand achteruit. Niet alleen inhoudelijk, maar ook pedagogisch en didaktisch is het onderwijs niet aan de huidige eisen aangepast. Volgens Willem voldoet het onderwijs evenmin aan de eisen die door het bedrijfsleven worden gesteld.

Willem: 'Het bewijs daarvan is voorhanden. Vijfentwintig procent van de arbeidende klasse bestaat uit buitenlanders in vrijwel alle geledingen en alle niveaus. Er is geen enkele visie bij de overheid en er wordt ook geen enkele poging gedaan om maar aan een beleid te beginnen'.

Volgens de Paboso is het duidelijk dat het BC zich aan onderwijs weinig of niets gelegen laat liggen. Op 27 juni 1989 werd een unanieme onderwijsmotie in de Eilandsraad aangenomen die het BC opdracht gaf op korte termijn een [illegible] in het leven te roepen, bestaande uit [illegible] gers [illegible] Simadan, [illegible] steg, de [illegible], de [illegible] en de Kamer van Koophandel en de Vereniging van Bedrijfsleven Bonaire. Deze groep moest binnen een bepaalde tijd een onderwijsnota inleveren zodat met het proces van de beleidsvoering op onderwijsgebied begonnen kon worden.

Willem: 'De Paboso beschouwt de houding van het BC als een volledig gebrek aan respect voor de Eilandsraad. Bovendien schendt het BC artikel 57 van de ERNA, dat zegt dat raadsbesluiten uitgevoerd moeten worden'. Voor de Paboso verdient dit UPB/Goeloe-Bestuurscollege niet het vertrouwen van de bevolking.

MENSEN



■ *De Japanse lente- en zomermode voor het komende jaar is een tikkeltje extravagant. Deze rokken, in combinatie met strakgelijnde vesten en dito oorbellen, zijn het ontwerp van de 'Norihisa Ota's fashon'. De nieuwste collectie wordt geshowd tijdens de 'Spring/Summer ready-to-wear collection'.*

Gevaar van grote borsten

Ook in een door een prothese vergrote vrouwenborst kan kanker ontstaan. Het vaststellen daarvan wordt door deze prothese echter sterk bemoeilijkt. Het is daarom belangrijk vrouwen hierop te wijzen die een verhoogd risico lopen op borstkanker en een borstvergroting overwegen.

Dat hebben twee artsen van het rooms katholiek ziekenhuis in Groningen afgelopen vrijdag in het Nederlands tijdschrift voor geneeskunde geschreven.

De afgelopen jaren is jaarlijks bij ongeveer 3.500 vrouwen een borstvergrotende ingreep uitgevoerd. Dat aantal neemt nog steeds toe. Borstkanker is de meest voorkomende vorm van kwaadaardige gezwellen bij de Nederlandse vrouw. Het verband tussen het inbrengen van een siliconenprothese en het ontstaan van borstkanker is nooit aangetoond. Maar de prothese bemoeilijkt wel de diagnose, aldus de twee artsen.

Zwangere sollicitant heeft recht op baan

Het is in strijd met het beginsel van gelijke behandeling van mannen en vrouwen om een zwanger sollicitante een baan te weigeren, wanneer zij voor het overige geschikt is. Dat heeft het europese hof van justitie dinsdag bepaald.

Het hof boog zich dinsdag over de zaak van de Nederlandse vrouw E. Dekkers die in 1981 solliciteerde bij een vormingscentrum. De soilicitatiecommissie droeg haar destijds voor als meest geschikte kandidaat, ook al wist de commissie dat Dekkers op dat moment drie maanden zwanger was. Zij werd om die reden vervolgens niet door het vormingscentrum aangenomen.

In eerste instantie werd Dekkers door de rechter afgewezen in haar verzoek om een schadevergoeding. De vrouw ging daarop in beroep bij de Hoge Raad. Deze vroeg op zijn beurt het Europese Hof van Justitie een prejudiciele beslissing waarin uitleg wordt gegeven over de betekenis van een Europese richtlijn. die beslissing is nu positief uitgevallen voor Dekkers.

De advocate van Dekkers, mevr. mr T.E. van Dijk, wijst er op dat de uitspraak grote betekenis heeft voor tal van procedures rond discriminatie.

Tandenborstel en thee voor klagende arrestant

Om de "leefbaarheid" in de cellen op het Amsterdamse hoofdbureau van politie te vergroten, krijgen arrestanten in het vervolg een zogenaamd "overnachtingspakket" uitgereikt. Daarin zitten een kam, tandenborstel, zeep, handdoek, washandje en een laken. De politie hoopt hiermee tegemoet te komen aan de ernstige klachten over de kwaliteit van de cellen zoals die werden verwoord in het jaarverslag van de commissie cellentoezicht.

Volgens een woordvoerder waren dergelijke voorzieningen er altijd al, maar haperde de distributie.

Ook arrestanten zelf klaagden steen en been over de kwaliteit van hun tijdelijk verblijf in de cellen op het hoofdbureau. Dat bleek onlangs uit een enquête die de politie onder de "bezoekers" van het cellenblok hield. De Amsterdamse politie verwacht ongeveer drieduizend overnachtingspakketten per maand nodig te hebben.

Naast het pakket - dat na gebruik wordt gerecycled - krijgen de arrestanten ook vaker iets te drinken. Het aantal rondes waarin koffie, thee en melk wordt uitgedeeld, wordt uitgebreid van twee naar zes per dag.

Onkunde over Aids

De Nederlandse overheid blijft op dit moment in gebreke bij de bestrijding van de Aids-epidemie. Door het gebrekkige onderzoek naar de verspreiding van het virus ontbreken de noodzakelijke gegevens voor een rationele bestrijding.

In het Nederlands tijdschrift voor geneeskunde pleit de medisch microbioloog prof.dr. R. Coutinho vrijdag maar weer eens voor een grootschalig, anoniem onderzoek van bloedmonsters op het aidsvirus HIV.

Zo'n onderzoek gebeurt wel in de Verenigde Staten. Daaruit zijn al veel belangrijke gegevens naar voren gekomen, aldus Coutinho. In ieder geval krijgen de artsen een duidelijk beeld van het verloop van de epidemie en daar kunnen ze dan weer preventie op richten.

Een commissie van de gezondheidsraad bepleitte begin vorig jaar een dergelijk anoniem onderzoek in Nederland. Er kwamen veel protesten, vooral van juristen en ethici, en de toenmalige staatssecretaris Dees (volksgezondheid) wees het advies af. Dit jaar kwam een nieuwe commissie van de raad tot de conclusie dat zo'n onderzoek momenteel niet zinvol is.

Nu zijn alleen beperkte gegevens bekend over het voorkomen van het virus onder risicogroepen in Amsterdam. De cijfers slaan dan nog alleen op vrijwillig afgenomen tests en geven dus geen algemeen beeld. Over de situatie buiten Amsterdam zijn vrijwel geen gegevens beschikbaar.

Wega di Number Kòrsou

8 5 7 3 9 6 10 1 4 2

7850
8369
5079

Zes jaar cel voor 'Boze geest'

Officier van Justitie mr. M. Houben heeft donderdag voor de Rotterdamse rechtbank gevangenisstraffen van vier en zes jaar geeist wegens moord en poging tot moord. Vier verdachten, twee mannen en twee vrouwen, moesten donderdag terecht staan wegens de acht jaar geleden gepleegde moord op de toen 37-jarige Lila Bhageloe. De vrouw werd in haar slaap doodgeschoten door de 53-jarige U.B. Haar vriend, die naast haar in bed lag kreeg ook een kogel in het hoofd maar overleefde de aanslag.

Voodoo, Winthie en de kwade geest "Baba" bleken in de levens van de vier verdachten en in die van de slachtoffers een essentiële rol te spelen. Het geloof in deze magische krachten zorgde er ook voor dat de vier zo lang over de moord hebben gezwegen.

Het slachtoffer Lila, die zich met zwarte kunst bezighield, moest worden gedood omdat zij er voor gezorgd zou hebben dat één van de verdachten R.J. Een autoongeluk kreeg.

Na het overigens niet ernstige ongeluk vroeg R.J. de medeverdachten om haar te helpen. Als de medeverdachten R.J. bezochten kreeg zij een soort toevallen, waarbij zij bezeten werd door de geest Baba, die vertelde dat Lila dood moest.

R.J. ontkende zelf voor de rechter dat zij zou hebben aangezet tot de moord. Zij voelde zich machteloos tegenover 'de boze geesten'. De andere verdachten zeiden donderdag dat ze zich nu door R.J. misbruikt voelen. Ze zijn ervan overtuigd, dat ze de aanvallen heeft gespeeld om ervoor te zorgen dat Lila uit de weg werd geruimd.

Volgens de psychiaters zijn alle vier verdachten toerekeningsvatbaar. Wel is er door de advocaten gepleit voor verzachtende omstandigheden omdat er rekening moet worden gehouden met de culturele achtergrond van de verdachten en het feit dat het misdrijf al acht jaar geleden is gepleegd.



■ *MANAGUA - Generaal Humberto Ortega heeft als commandant van het Sandinistische leger bekend gemaakt dat dit apparaat wordt afgeslankt. Vijfduizend manschappen zullen afvloeien, onder wie ongeveer vijfhonderd officieren.*
(AFP-satellietfoto)

TELECURAÇAO

ZATERDAG

17.00 Telefiesta met tante Irma;
19.00 Kòktel Turístiko met captain Sterling;
20.00 Telenotisia;
20.30 Teatro Klasiko;
22.00 Wega di Number Kòrsou;
22.07 Estreno;
23.30 Sluiting.

ZONDAG

15.00 Sala di konsierto;
16.00 Sena di Señor;
17.00 Bingo-show met Natalie en Ramfis;
17.30 Big Story;
17.50 Wega di Number Kòrsou;
18.00 Di bishita ku..... Roland Colastica;
18.57 E Oloshi/Wil di Suerte;
19.30 Modísima met Saida en Anne-Marie: 'modeshow Gazini';
20.00 Telenotisia;
20.30 Shete dia;
21.00 TeleCuraçao Special;
22.30 Santo Domingo invita;

TBS

ZATERDAG

16.05 Munsters
16.35 Beverly Hillbillies
17.05 Andy Griffith
17.35 Happy Days
18.00 World Championship Wrestling
20.05 Movie: 'PT 109' (1963, Cliff Robertson)
23.05 US Olympic Gold
24.05 Night Tracks® - Chartbusters
01.05 Movie: 'Paper Dolls' (1982, Joan Collins)
03.05 Night Tracks®

ZONDAG

14.35 Andy Griffith
15.05 Movie: 'Yogi Bear and The Invasion of the Space Bears'
17.05 Tom & Jerry Funhouse
17.35 Captain Planet
18.05 NWA Main Event
19.00 Movie: 'Little House on the Prairie: May we make them Proud'
21.00 Nat'l Geo. Explorer
23.00 Network Earth
23.30 Please help me lose Weight.
24.00 Beauty Breakthrough
24.30 World Tomorrow.

HBO

ZATERDAG

16.30 Stealing Home (PG13)
18.15 Shag, The Movie (PG)
20.00 Second Sight (PG)
21.30 HBO Comedy Hour: 'Louie Anderson - Comedy on Canvas'
22.30 Crocodile Dundee II (PG)
24.25 Alien (R)
02.25 Moontrap (R)
04.00 St Elmo's Fire (R).

ZONDAG

13.00 Survival Series: 'Howling Wolves'
14.00 In the Mood (PG13)
15.45 High Spirits (PG13)
17.30 Animal Behavoir (PG)
19.00 Big (PG)
21.00 Worth Winning (PG13)
23.00 Dream On: 'Angst for the Memories'
23.30 1st & Ten: 'Don't powerburst my Bubble'
24.00 In Country (R)
02.00 Silent Night, Deadly Night III Better Watch Out (R)
03.30 HBO Comedy Hour: 'Playing, the Nutroll - Robert Townsend & His Partners in Crime IV'
04.35 Clinton & Nadine.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
A. van Leeuwen(adjunct-hoofdredactrice)
N. Hendrikse (eindredacteur NAPA)

Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Jacoline Steegstra, Bob Harms, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-15.30 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór 15.30 binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-15.30 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Caya G.F. Betico Croes 110
Tel: 24333 (drie lijnen)
Faxnummer: 22368

Eindredacteur/Directeur
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Etleen Clemencia-Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-724300)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand**

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,-- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en de Platmaker door Marten Toonder



6690 — Heer Bommel had toch meer van de les bij Ibbele Zweder geleerd dan men zou verwachten. Daardoor was hij er in geslaagd de markies De Cantecler voor het eerst sinds jaren sprakeloos te maken en hem zelf tot tobberig nadenken te brengen.

'Tiens', prevelde de edelman, terwijl hij zich met een opkomende hoofdpijn in zijn bibliotheek opsloot. 'Welke misstap heeft mijn overgrootvader van moeder's kant begaan? Hij was de dertiende graaf De Basse-Cour en hij stond hoog aangeschreven door zijn voorname opvattingen over het grauw, als ik het mij goed herinner. Wat kan deze eh...... Bommel voor slechts over hem weten? Ik moet zekerheid hebben.....'

[illegible] uit en verdiepte zich in de geschiedenis van zijn geslacht. Dat was geen eenvoudig werk; de dossiers stapelden zich op, want van het een kwam het ander.

'Parbleu', sprak hij lang na middernacht neerslachtig tot zichzelf. 'Wie bedoelde deze platte parvenu ook weer? Grootvader van grootmoeders kant of overgrootmoeder van overgrootmoeder's kant? Eh bien, het geeft niet. Het is allebei déplorable...'

Hij schoof de paperassen terzijde en streek zich met een bevende hand over het kloppende voorhoofd.

'Er dreigt een vapeur of een migraine', mompelde hij. 'Het ontbieden van een geneesheer heeft echter gevaren. Hoeveel weet zo'n arts? Wat is er onder het volk bekend van mijn edele afkomst? En wist de knecht die laatst zo vreemd lachte, soms van de collaboratie van mijn grootvader's neef?'

HENRY ® By Dick Hodgins

HENRY'S RHYMES FOR OUR TIMES
I see demonstrators this way:
The more noise they make...
...the LESS they say!

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

THIS IS HAVE A PICKLE WEEK
TRY A PICKLE, BONER?
NO, THANKS!
I'M ALREADY IN ONE!

BLONDIE ® by Dean Young and Stan Drake

I THINK WE SHOULD GET THE SOFA REUPHOLSTERED
NO, NO... IT'S FINE
DOESN'T IT LOOK A BIT WORN TO YOU?
IT LOOKS FINE
WELL, SOMETHING'S WRONG SOMEWHERE
HOW LONG HAVE YOU HAD THOSE PANTS?

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

WELL, I GUESS THAT'S ONE MORE THING YOU CAN'T DO IN A CANOE
WHAT'S THAT?
PLAY MUMBLETY-PEG

LICHTPUNT: KOMENDE VERKIEZINGEN

Haitiaanse Baptistenvoorganger Point du Jour:

Haïti dood door grote kindersterfte en AIDS

ZEIST - Haiti is dood en begraven, zegt de Haitiaanse Baptistenvoorganger dr Cenofa Point du Jour. "Er is een steeds hogere kindersterfte. Schoolgaande kinderen moeten thuisblijven omdat zij geen schoolgeld kunnen betalen. De enkele fabrieken die er in Haiti waren, zijn de afgelopen jaren overgeplaatst naar de Dominicaanse Republiek of de Verenigde Staten, waardoor er zestienduizend banen verloren gingen. Hoe kunnen we nog overleven", vraagt Point du Jour zich af.

Hij is voorzitter van de christelijke hulporganisatie 'Action missionaire globale' (AMG), die zich richt op verbetering van de voedselsituatie en de gezondheidszorg van de bevolking van Haiti, het armste land op het Westelijk halfrond. Samen met de arts Eli Celestin verblijft hij ruim een week in Nederland om organisaties als de medefinancieringsorganisatie ICCO, de stichting Oecumenische hulp en Woord en daad, een hulporganisatie in de rechtervleugel van de Gereformeerde gezindte, om steun voor de AMG-projecten te vragen. De medische projecten zijn de afgelopen jaren mede gesubsidieerd door Woord en daad. Verder werken Point du Jour en Celestin mee aan een grote manifestatie over Haiti op het Nassau Veluwe college in Harderwijk.

HAAST

Sinds 1987 bestaat er een Nederlandse tak van AMG-Haiti die het werk van de hulporganisatie ondersteunt en geld ervoor probeert in te zamelen.

Een van de weinige lichtpuntjes is voor Point du Jour de presidentsverkiezingen die volgende maand in Haiti worden gehouden. Hij hoopt dat er iemand wordt gekozen die zich verplicht voelt "iets voor het land te doen. "Er moet op korte termijn een noodprogramma komen. De nieuwe president moet haast maken", aldus Point du Jour. Hij volgt ook in Nederland nauwlettend de ontwikkelingen in verband met de verkiezingen, waarvoor in Haiti grote belangstelling bestaat: tachtig procent van de bevolking heeft zich laten registreren.

De kiesraad heeft ondertussen beslist, dat de leider van de gevreesde Tonton Macoutes, de prive-militie van de vroegere dictators Francois 'Papa' en Jean-Claude 'Baby Doc' Duvalier, niet aan de verkiezingen mag deelnemen. Volgens de grondwet van 1987 mogen 'namelijk 'fanatieke aanhangers' van de Duvaliers geen gekozen ambten bekleden.

AIDS-INFO

AMG beschikt over een ziekenhuisje en twee poliklinieken en hoopt zo onder meer de hygienische omstandigheden en de medische zorg voor vrouwen en kinderen in Haiti te verbeteren. Celestin legt uit dat vooral de bestrijding van malaria, ondervoeding en sinds een paar jaar ook AIDS veel aandacht krijgt. Aan het ziekenhuisje zijn zes "gezondheidsvoorlichters" verbonden die informatie geven aan bijvoorbeeld zwangere vrouwen en de bergen intrekken om daar de mensen bij te staan.

Ook geven de voorlichters informatie aan jongeren over AIDS. AMG geeft hun het advies condooms te gebruiken, een advies dat bij de Rooms-katholieke kerk - de meerderheid van de Haitianen is katholiek - slecht valt.

Vele Haitianen die naar de Verenigde Staten zijn gevlucht en daar AIDS hebben opgelopen, keren naar hun geboorteland terug om daar te sterven, aldus Celestin. In Haiti zijn er veel AIDS-patienten onder drugsgebruikers. Het land is een belangrijke doorvoerhaven van cocaine van de machtige drugskartels uit Colombia.

GEVAARLIJK

De winsten van deze handel komen vooral in de zakken van de militairen terecht. Celestin noch Point du Jour wil op de rol van de militairen in het Haitiaanse leven ingaan. Ook aan vragen over de invloed van de Tonton Macoutes op de politici en hun gewelddadig optreden in het land gaan zij voorbij. "Het is in Haiti ook na de val van Duvalier zeer gevaarlijk zich met politiek bezig te houden. Predikanten moeten zich niet met politiek inlaten, zij zijn er om het woord van God te verkondigen", zegt Point du Jour.

Point du Jour zag tot zijn verbazing, dat het ICCO-kantoor aan het Zusterplein in Zeist niet beveiligd is. Ook om andere gebouwen staan geen zware hekken. "Is het hier wel veilig, kan ik hier wel blijven", vroeg hij zich af.

In Haiti zijn alle huizen met hekken afgeschermd om de mensen te beschermen tegen de overvallen van Zinglindos, groepen gewapende bandieten die al onder de Duvaliers actief waren en zich niet bekommeren om een moord meer of minder. Vooral in de hoofdstad Port-au-Prince, waar een miljoen mensen wonen, gaan deze Zinglindos tekeer. Niemand durft 's nachts over straat te gaan uit angst vermoord te worden. Een van de poliklinieken van AMG is ooit door hen leeggeroofd.

Haiti staat bekend als een katholiek land, maar Point du Jour zet grote vraagtekens bij het officiele cijfer. Hij schat dat niet tachtig, maar ongeveer vijftig procent van de bevolking katholiek is. Het aantal protestanten is naar zijn idee de laatste jaren gegroeid tot twee miljoen (ongeveer 35 procent van de bevolking). De kerk waarin Point du Jour voorganger is, telt zevenduizend leden, onder wie vijfduizend in Port-au-Prince.

In tegenstelling tot de katholieke kerk staan de Baptisten duidelijk afwijzend tegenover de Voodoo-praktijken. De Voodoo is een menggeling van verschillende Afrikaanse culten, die de slaven naar Haiti hebben meegenomen. De Voodoo leert dat hogere machten over het lot van de mens beschikken en dat verzet hiertegen zinloos is.

Point du Jour en Celestine vinden zo'n fatalistische houding strijdig met het Evangelie. "De stichters van de Verenigde Staten baseerden zich op God. Op God vertrouwen we, was hun devies. En zie wat ze hebben bereikt. De VS staan economisch aan de top. God helpt degenen die hem eren", zegt de Baptistenvoorganger, wiens kerk door Amerikaanse zendelingen is gesticht.

Succesje Noriega's advocaat



MIAMI - Frank Rubino is een van de advocaten van de vroegere sterke man van Panama, generaal Manuel Antonio Noriega, die in de Verenigde Staten vast zit wegens zijn aandeel in de drugshandel. Rubino heeft de vrijlating van zijn client geeist omdat deze geen eerlijke behandeling kan krijgen als gevolg van onder meer het aftappen van zijn gevangenistelefoon. Hij behaalde alvast een succesje waarbij het CNN voorlopig verboden wordt nog gedeelten van de afgetapte telefoongesprekken van Noriega uit te zenden. Deze voerde Noriega vanuit de gevangenis in Miami met onder meer zijn advocaten. Overigens was op de telefoon een waarschuwing aangebracht dat de gesprekken afgeluisterd konden worden. (AFP-satellietfoto)

MANILA - De VS trekken volgend jaar al hun nu nog permanent gestationeerde gevechtsvliegtuigen terug uit de Filipijnen, zo heeft de Amerikaanse ambassade in Manila woensdag meegedeeld in een verklaring.

"Met de vliegtuigen vertrekt ruim achttienhonderd man militair personeel", aldus de verklaring, die werd uitgegeven voor het begin van onderhandelingen op donderdag over de toekomst van de Amerikaanse bases op de Filipijnen. Van Filipijnse zijde was officieel meegedeeld dat Manila tegen september 1991 volledige soevereiniteit wil over de luchtmachtbasis Clark Air base en vier kleinere complexen. Voor de marinebasis Subic Naval base, het voornaamste steunpunt voor de Amerikaanse Zevende vloot, wil Manila genoegen nemen met herstel van zijn soevereiniteit op latere datum.

Met veel verdriet maken wij het overlijden bekend van:

Anna Petronella Johanna Versteeg-Mastenbroek (Anna)

Namens haar Echtgenoot:
Jan Versteeg en kinderen Petra en Johnnie

Moeder:	Anna Mastenbroek	(Ned.)
Broers:	Teun Mastenbroek en familie	(Ned.)
	Wim Mastenbroek en familie	(Ned.)
Zusters:	Dit Bosch-Mastenbroek en familie	(Ned.)
	Joke Mastenbroek en familie	(Ned.)
Schoonouders:	Jan en Marta Versteeg	(Ned.)
Schoonbroer:	Bas Versteeg en familie	(Aruba)
Schoonzusters:	Hennie Pontez-Versteeg en familie	(Ned.)
	Ria Boersma-Versteeg en echtgenoot	(St. Maarten)

De teraardebestelling vindt plaats op maandag 12 november 1990 om 4 uur p.m., vertrekkende vanuit de Kapel Ardante te Bottelier naar de begraafplaats in het hofje van Bottelier.
Gelegenheid tot kondoleren vanaf 1 uur in de Kapel Ardante te Bottelier.

Brussel wil diepgaand onderzoek:

Mogelijk verband Spadio spionage- terreurdaden

BRUSSEL - De Belgische minister van Defensie, Guy Coeme, wil dat de legerleiding uitzoekt of de geheime dienst betrokken is geweest bij de golf van bloedige aanslagen waarmee Belgie in de jaren '80 geconfronteerd werd.



WASHINGTON - De Amerikaanse minister van landbouw Clayton Yeutter heeft zich in een gesprek met journalisten niet optimistisch uitgelaten over de komende laatste aflevering van de zogenaamde Uruguay-ronde als onderdeel van het GATT-overleg. Hij wees het met veel moeite door de Europese Gemeenschap bereikte overlegresultaat voor de Uruguay-ronde als niet-acceptabel van de hand. De EG wil zich vastleggen op vermindering met dertig procent van zijn subsidies op de landbouwproductie. De Amerikaanse minister kwalificeerde dit aanbod als 'beter dan helemaal niets'. Ook uit andere Amerikaanse regeringsbronnen blijkt dat men niet tevrteden is over het EG-voorstel.

Voor de Franstalige radio zei Coeme zelfs dat een clandestien netwerk van geheime diensten, dat in de jaren '50 is opgericht onder de naam "Gladio", eind oktober in Brussel een vergadering heeft belegd. Belgie zou namelijk het (roulerend) voorzitterschap bekleden. Het onderzoek houdt verband met recente onthullingen door de Italiaanse premier, Giulio Andreotti, over Gladio, dat Italiaans is voor zwaard. Volgens hem is het netwerk in 1956 binnen de NAVO opgericht door verschillende geheime diensten tegen een eventuele communistische aanval. Gladio, aldus onthullingen door de Belgische krant De Morgen werd en wordt geleid door de Amerikaanse CIA en omvat zo'n duizend personen. Gladio is een eigen leven gaan leiden.

Coeme denkt kennelijk, voor wat Belgie betreft, aan de Bende van Nijvel en de linkse terreurgroep CCC. Vooral de Bende van Nijvel zaaide destijds dood en verderf door enkele overvallen op supermarkten waarbij onschuldige burgers het slachtoffer werden. De Belgische pers speculeerde erop dat de overvallen feitelijk deel uitmaakten van een komplot om Belgie te destabiliseren en de weg te bereiden voor een rechtse staatsgreep. Een parlementair onderzoek gaf geen uitsluitsel daarover, wel werd duidelijk hoe eigenzinning en slecht de verschillende politie- en veiligheidsdiensten functioneerden.

Vrijgelaten ex-gijzelaar van Gent:

Vertrek uit Baghdad simpelste van alles

AMSTERDAM - "Het simpelste van alles". Zo omschreef de Nederlandse ex-gijzelaar W. van Gent zijn vertrek uit de Iraakse hoofdstad Baghdad. Van Gent arriveerde vrijdag in het begin van de middag veilig op Schiphol, opgewacht door zijn echtgenote en tientallen persvertegenwoordigers. Hij kwam, volgens de officiele versie, vrij als gevolg van het bezoek van de vroegere Duitse bondskanselier Willy Brandt aan Irak.

Zijn vertrek uit Baghdad heeft Van Gent zelf geregeld. "De dag nadat Brandt in Irak arriveerde, werd ik heel ontevreden wakker. Ik behoorde dus niet tot de groep van honderd gijzelaars die het land mocht verlaten. Toen heb ik iets heel doms gedaan. Ik ben naar de residentie gereden. Dat is het gebouw waar je je moet melden als je langer dan dertig dagen in het land verblijft en waar ook je vertrek wordt geregeld. 'Ik wil er uit', zei ik tegen de mensen daar. Ik moest even gaan zitten, zij lachten zelfs, ik moest formulieren invullen en tien minuten later kwamen zij terug met mijn paspoort met daarin een 'exit'.

GEEN VERKLARING

Van Gent begaf zich direct naar de Nederlandse ambassadeur Van Dam. "Ik geloofde het niet, werd er zenuwachtig van". Zijn papieren bleken echter in orde. Van Gent mocht het land verlaten. Zijn op handen zijnde vertrek werd voor de overige Nederlanders aanvankelijk geheim gehouden. "Het zou niet de eerste keer zijn dat iemand op het laatste moment uit het vliegtuig wordt gehaald". Voor zover hij weet heeft een aantal mensen op dezelfde manier als hij getracht een vertrek uit Irak te regelen. Het lukte echter niemand. Van Gent kon geen verklaring geven voor het feit dat hij wel en anderen niet mochten vertrekken. "Het kan zijn dat ik op de lijst voor de volgende vijftig stond".

De talloze buitenlandse delegaties die bij Saddam Husayn op de stoep staan om hun landgenoten vrij te krijgen, hebben op de Nederlanders in Baghdad een ontmoedigend effect, verklaarde Van Gent. "Als wij het zouden spelen volgens de regels van Van den Broek en iedereen deed dat, was dat het beste systeem. Maar er zijn inmiddels zo veel landen die wel delegaties hebben gestuurd, dat wij ons knap beroerd gingen voelen. De vrees bestaat dat de Nederlanders achter in de rij komen te staan".

NIETS TE MERKEN

Volgens Van Gent is er in Baghdad niets te merken van de boycotmaatregelen van de Westerse wereld. De voorraden in de winkels noemt hij "overdadig". Onder de artikelen die in de schappen liggen bevindt zich volgens hem veel roofgoed uit Kuwayt. "De Kuwaytse prijskaartjes zitten er nog aan". Voor de meeste Irakezen zijn de artikelen niet te betalen. "Er is echter ook een groep", aldus Van Gent, "die het uit principe niet koopt, omdat het gestolen spullen zijn".

De echtgenote van Van Gent was vlak voor de inval in Kuwayt al naar huis teruggekeerd om een vakantie en hun 35-jarig huwelijksfeest voor te bereiden. "Dat was op 18 augustus en op 14 september hadden wij op vakantie in de Verenigde Staten moeten zitten", aldus een nuchtere Van Gent.

DOLLAR NAUWELIJKS VERANDERD

Newyorkse effectenbeurs sluit week goed af

Olieprijs vrijdag omlaag

NEW YORK/AMSTERDAM - De olieprijzen zijn vrijdag flink omlaag gegaan. In de koers van de Amerikaanse dollar echter kwam vrijdag nauwelijks verandering. De Newyorkse effectenbeurs sloot de week positief af.

De prijzen van ruwe olie zijn gisteren sterk gedaald bij gebrek aan verontrustend nieuws over de Golf-crisis. Op de termijn-markt in New York ging de notering van de toonaangevende oliesoort West Texas intermediate voor levering in december met 1,63 dollar omlaag tot 31,90 dollar per vat. Donderdag was er een lichte stijging geweest met 0,22 dollar.

Op de wisselmarkt in Amsterdam lag de dollarkoers bij het slot van de handel vrijdagmiddag op Nf 1,6805 tegen een slotkoers van Nf 1,6815 op donderdag.

De gegevens over de ontwikkeling van de Amerikaanse groothandelsprijzen in oktober hadden weinig invloed op de dollarkoers, ook al was de prijsstijging met 1,1 procent groter dan verwacht. De grootste bijdrage kwam van de stijging van de energieprijzen door de Golf-crisis. In september stegen de groothandelsprijzen met 1,6 procent en over de afgelopen twaalf maanden met zeven procent, het hoogste percentage in negen jaar.

De donderdag uitgesproken suggestie van de Franse minister van Financien Beregovoy dat de zeven grootste industrielanden (G-7) zich moeten beraden over het lage niveau van de dollarkoers heeft weinig weerklank gekregen. Vice-president Schlesinger van de Bundesbank zei vrijdag dat de dollarkoers naar de mening van de bank geen correctie behoeft. De Japanse minister van Financien Hashimoto verklaarde eerder op de dag dat het volgens hem op dit moment geen zin heeft een vergadering van de G-7 te houden.

Ook de koers van het **pond sterling** was vrijdag stabiel. Bij het slot van de handel in Amsterdam werd Nf 3,3020 genoteerd, een fractie hoger dan de slotkoers van Nf 3,3010 op donderdag. De **goudprijs** ging iets omhoog. Op de markt in Zurich werd een slotprijs vastgesteld van 386,05 dollar per ounce (31,1 gram) tegen 385 dollar op donderdag.

WALL STREET

De Dow Jones index van dertig industriele fondsen in Wall Street ging vrijdag met 44,80 punten omhoog, een winst van ruim 1,8 procent. Er sloten 1.113 fondsen hoger en 433 lager. De omzet kwam uit op een bescheiden totaal van 146 miljoen tegen 157 miljoen op donderdag. De beurs vond steun in een daling van de olieprijzen en winsten op de obligatiemarkt.

Stockmarkets - NEWS

NEW YORK	PREV.	09-11	FRANKFURT	PREV.	09-11	AMSTERDAM	PREV	09-11
DOW JONES	2443	2489	DAX INDEX	1369	1381	CBS GEN.INDEX	93.30	93.60
AM.BRANDS	37.25	38.13	ASKO	910.00	933.00	ABN-AMRO	31.30	31.20
AM.EXP.	19.13	19.63	BASF	184.40	187.20	AEGON	110.30	108.50
ANHEUSER B	38.00	38.88	BMW	389.50	397.00	AHOLD	129.20	129.90
ATT	33.00	33.13	COMMERZBANK	205.00	208.50	AMEV	44.20	43.60
BORDEN	27.75	28.88	DAIMLER BENZ	551.00	553.00	AKZO	63.80	63.90
CAMPBELL S	49.75	50.88	DEUTSCHE BANK	553.50	554.80	BOLS	169.20	169.50
CHRYSLER	11.00	11.13	HOECHST	177.00	181.50	BUHR.TET.	47.70	48.40
CITICORP	12.00	12.38	KAUFHOF	542.00	542.00	DAF	17.50	17.90
COCA COLA	43.88	44.88	MAN	372.00	371.50	DSM	77.50	76.70
DIGITAL	47.75	49.50	PREUSSAG	294.00	292.00	ELSEVIER	74.80	75.30
DUPONT	33.38	34.75	SIEMENS	575.50	578.50	FOKKER	32.90	34.00
EAST.KODAK	39.25	40.75	VW	332.00	337.50	GIST BROC.	27.30	27.10
EXXON	49.25	50.38				HAGEMEYER	106.50	106.50
FORD	26.50	27.50				HEINEKEN	122.80	123.80
GEN.ELECT.	51.63	53.75	LONDON			HOOGOVENS	51.90	51.90
GEN.MOTORS	36.13	37.63				KLM	19.30	19.10
HEINZ	32.88	33.75	FT-100 INDEX	2036	2041.20	KNP	36.20	36.70
HOMESTAKE	19.13	18.63				NEDLLOYD	37.00	37.70
IBM	107.38	110.13	ARGYLL	2.42	2.38	NMB	40.50	40.90
KELLOGG	68.25	70.25	BARCLAYS BANK	3.44	3.48	NAT.NED	48.00	48.20
MC DONALDS	26.25	27.00	BASS	10.00	9.89	PHILIPS	19.20	19.10
MERCK	78.00	80.75	BRITISH STEEL	1.21	1.20	ROBECO	84.20	84.40
MINNES.MNG	79.13	79.38	BRITISH TEL	2.57	2.57	ROLINCO	78.90	78.80
MOBIL CORP	58.13	59.75	BTR	2.85	2.86	RORENTO	59.90	59.80
NCR	54.25	55.25	CADBURY	3.00	3.05	RODAMCO	48.60	51.00
PFIZER	74.63	76.38	CABLE & WIRE	4.20	4.28	ROYAL DUTCH	129.70	130.40
P.MORRIS	47.88	49.00	GRAND MET	5.61	5.53	UNILEVER	142.90	142.30
QUAKER	46.25	48.25	MARKS & SPENCER	2.33	2.34	VMF STORK	43.90	44.00
SEARS	25.13	25.75	REDLAND	5.16	5.15	VOC	41.10	41.50
UP JOHN	36.50	36.63	TATE & LYLE	2.53	2.53	VNU	79.00	80.50
USX	31.00	31.63				WESSANEN	58.10	57.60
WOOLWORTH	26.75	27.38						
			TOKYO					
GOLD	385.10	386.30				TORONTO		
			NIKKEI DOW IND.	22969	22931			
SILVER	4.26	4.23				TSE 300	3060.6	3078.0
			BRIDGESTONE	1060	1110			
CRUDE OIL	34.80	35.15	CANON	1270	1260	ALCAN	16.75	17.25
			DAI ICHI KANGYO	1710	1710	BELL	38.63	39.13
US$/Yen	129.45	129.83	DAIWA SEC.	1050	1050	BANK OF NS	10.75	11.00
			HITACHI	1090	1090	CAN.PAC.	18.38	18.50
US$/DMARK	1.49	1.49	HONDA MOT.	1330	1340	IMASCO	26.25	26.25
			JAPAN AIRLINES	1120	1060	LAIDLAW	19.63	20.00
GBP/US$	1.97	1.96	NEC	1310	1300	MOORE	25.75	26.00
			NOMURA SEC.	1620	1610	NORANDA	14.38	15.00
US$/NLG	1.68	1.68	NIPPON STEEL	405	401	PLACER DOME	17.25	16.88
ECU/US$	138.45	138.60	MAZDA	581	600	POWER CORP.	15.00	15.13
CAN/US$	85.61	85.58	SONY	5800	5770	ROYAL BANK	21.13	21.50



50 Jaar

Zet Uw Klompen alvast klaar

WAARSCHUWING

De commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er schietoefeningen worden gehouden.
Op de schietbaan **HATO.**

DONDERDAG 15 NOVEMBER 1990
van 07.00 tot 18.00 uur.
Onveilig zeegebied
± 4000 meter uit de kust.

Zondag 11 november
vanaf 12.00 uur
af te halen de echte

INDONESISCHE RIJSTTAFEL

met sajor Lodeh, sambel goreng telor, kip, Atjar, saté, frikadel, vlees, sambel goreng kering, pisang goreng, kroepoek.
NAF. 10.00
Ook hebben wij Bami en Petjil m/lontong en rempeje.
Ook is er kue lapis.
Canadaweg 9 - Telf.: 83459
Slamat datang dan makan

HOLIDAY BEACH
HOTEL & CASINO
Curaçao's Friendliest Beach Resort
Pater Euwensweg

SUNDAY CHAMPAGNE BRUNCH!!

At our Tradewinds Restaurant, from 12 noon till 3:00 p.m., with live entertainment, consisting of
- assorted salads
- hot main dishes
- omelette station
- pasta station
- assorted pastries
- assorted rolls and breads
- coffee, tea
- one glass of champagne or mimosa.

All this for only NAfls. 30,00 per person, inclusive the 12% service charge.

TE KOOP
DIREKTIEWAGEN
in zeer goede staat
FORD THUNDERBIRD 1988
full equipped met o.a.: autotelefoon en inbraakalarm.
Inlichtingen: **Mr. M.L. Alexander**
Telefoon: 371111
of 674060

KRAFT
Tip voor Uw boodschappenlijst:

THOUSAND ISLAND

NIERSTICHTING CURAÇAO

Geef met plezier voor een nier

TE KOOP AANGEBODEN

Buick Skylark 1982
Lichte voorschade
f. 3900,— Tel. 674421

AMC Hornet 1975
Airco/automatic
6 cylinder
rijdt goed, is gekeurd
f. 1400,— Tel. 674421

Diverse onderdelen van Subaru 1984, o.a.: motor 1800cc, 5 versnellingsbak, etc. Tegen elk aannemelijk bod.
Tel. 674421

TE HUUR
2 sl. kamer Appartement
m/airco, incl. licht, water en gas
Vanaf NAF. 360,00 p/week
1 sl. Appartement
m/airco, incl. water en gas
excl. licht
NAF. 250,00 p/week
Inl.: 683459

MEDEDELING KONINKLIJKE MARINE

De Commandant van de marinebasis Parera en de Commandant van het detachement Suffisant maken hierbij bekend dat, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, met ingang van maandag **12 november 1990** de genoemde inrichtingen te bereiken zijn onder telefoonnummer **637100.**

Zomaar... voor U zelf....
een heerlijke **Almond Roca,**
of een **Ferrero Rocher,** of....
een **Reber Meusli** pastete.....
OF.....????? kom zelf maar eens kijken bij
Candy Barrel natuurlijk hmmmmmmmheerlijk

CANDY BARREL
Natuurlijk
Santa Rosaweg 17.
Tel. 75996
Hmmmmmmheerlijk

'N DOMO PRODUKT
completa
EEN LEPELTJE COMPLETA VOOR 'T LEKKERSTE KOPJE KOFFIE
Jan Bodegom & Co N.V

La Colline **"Antonio Paolo"** elegant, stijlvol, comfortabel.
Arikokweg 7A, tel.: 626082, Curacao, Ned. Antillen

schildersbedrijf
Perfect
De huisschilder van Huis uit
Gedipl. Mr. Schilder
Tel. 601766
369127

ARTHUR V. OSTER N.V.
corporate & business law
Van Engelenweg 16, Curacao
is een juridisch adviesbureau waar per
1 december 1990 plaats is voor een
SECRETARESSE
met MAO- of soortgelijke opleiding
met goede kennis van de Nederlandse en Engelse taal in woord en geschrift
met ervaring in tekstverwerking en
in bezit van rijbewijs
TAAKOMSCHRIJVING:
secretariele en representatieve werkzaamheden
zelfstandig verzorgen van correspondentie
ENIGE WERKERVARING IS VEREIST
Sollicitaties uitsluitend schriftelijk te
richten aan:
Mr A.V. Oster

Het Bestuur van de
STICHTING BON FUTURO
roept sollicitanten op voor de funktie van
GROEPSLEIDER M/V
voor Huize Sint Jozef te Santa Rosa.
Vereisten: **Middelbare Beroeps Opleiding of een gelijkwaardige opleiding. Rooms Katholieke godsdienst belijdend.**

LEIDSTERS VOOR WEEKEND DIENSTEN
Vereisten: **Ervaring in het werken met kinderen.**

Sollicitaties **vóór 25 november 1990** te richten aan:
Secretariaat Stichting Bon Futuro, Julianaplein 34.

De lekkerste **ROTIE'S**
pom, pastei, bamie, nassie, chin. kip, ger. kip, ger. varken, moksie moksie, bruine bonen, bloedworst
kunt U elke zondag tussen 12 en 4 bij ons krijgen.
Vraag naar het gerecht v/d week
Koraal Partir kav 87
tel. 674103

Maestro, Maestra,

Bo ta stima Bo trabou,
Bo tin interes pa traha na un skol inovatorio, un skol kaminda Bo por yuda duna Bo alumno un formashon kompletu, kaminda Bo por komunika kune sin problema, den su idioma materno?

FUNDASHON PA SKOL HUMANISTA NA PAPIAMENTU ta buska kontakto ku **Maestronan** ku ke traha na **KOLEGIO ERASMO,** promé skol básiko na papiamentu, entrante aña eskolar 1991/1992.
Tambe ta buska urgentemente **REMPLASANTE pa kuminsa traha for di awor aki.**

Pa fabor dirihibu na Sekretariado di nos Fundashon: Vesuviusstraat 2, tel.: 54062.

Bakhuis Curiel & Partners
Touche Ross

Wij zoeken op korte termijn voor twee van onze stafmedewerkers

ONGEMEUBILEERD OF GEDEELTELIJK GEMEUBILEERD HUIS
(met minstens 2 slaapkamers)
en een
RUIM GEMEUBILEERD APPARTEMENT
in een rustige buurt.

Aanbiedingen:
Schriftelijk: P.O. Box 809 of aan het adres Scharlooweg 41
Telefonisch: 614277 of 614535 - Mevr. E. Maynard

For more fun
RUFFLES
Verkrijgbaar in alle botika's

Als U de sleepkabels bent vergeten.

Sold only in your favorite shop

Double Six

STRONG - NUMBER - STRONG - LABEL

Copyright by Ton Ton sportswear
Amsterdam world rights reserved.

TE HUUR
Gemeubileerd Huis
te Rooi Catootje
f. 1700,— per maand
Tel. 79470

TE KOOP
IN TONI KOENCHI
Riante woning
In prima staat, gelegen op een heuvel met prachtig uitzicht.
3 Slaapkamers, 2 badkamers, gastenverblijf met 2 kamers en badkamer
Kaya Prof. Enrique Ecker 14
NAF. 425.000,—

Gelieve voor het maken van een afspraak te bellen met 371200.

TE KOOP
HONDA CIVIC 1985
Beige/metallic
In prima conditie
Motor pas gereviseerd
Carrosserie uitstekend

Prijs f. 10.000,— (contant)

Te bezichtigen: Geripitoweg 3 (Suffisant)
Informatie: Tel. 55476

TE HUUR GEVRAAGD
Ongemeubileerd Woning
Minimaal 3 slaapkamers
in rustige woonbuurt
Bellen na 18.00: 677756

Fantastisch! Verkoop breekt dit kwartaal een record!
Maar - eh... zijn de fakturen al de deur uit?

Dat soort zorgelijke vragen is voorbij als je de administratie automatiseert met software van Grote Beer. Dat is software die meegroeit. Geleverd door een dealer die weet wat service is. Wat U ook onderneemt, met Grote Beer kan de administratie niet stuk.

GROTE BEER
DE STANDAARD IN SOFTWARE
Automatiseer met Grote Beer

De GROTE BEER programmatuur voor de toekomst heet **G3.**

AS Curaçao N.V. laat U hiermee kennis maken. Bel op of kom eens langs voor een demostratie.

Geautoriseerd dealer:

AS Curaçao N.V. Penstamweg 2
Tel.: 616026 Fax.: 617979

ÑAPA

AMIGOE

ZATERDAG 10 NOVEMBER 1990

Weekend Bijlage

Sonny Jacobus: 'Veelzijdigheid is een uitdaging en een ideaal

Jongen die niet kon studeren werd filosoof

= door Nel Casimiri =

FILOSOFIE is geen wetenschap die zich kan verheugen op een grote populariteit onder de studenten. Het is een studierichting die maar heel weinig mensen kiezen en dan nog veelal als afsluiting of als nieuwe richting na een andere studie. Het is wel een wetenschap die belangstelling opwekt bij velen, er wordt veel gegrasduind in filosofische werken, maar een gerichte opleiding is weer een andere zaak, zeker waar het ook geen economisch voordeel oplevert: een baan als filosoof is buiten de universiteiten met een heel heldere lantaarn nog bijna onvindbaar. Onlangs echter kwam er een telefoontje van iemand die vertelde dat zijn neef uit het buitenland op bezoek was. Die neef had, hoewel het indertijd bij de fraters nog allemaal niet zo lukte op de lagere school, zijn doctortitel in de filosofie behaald. Dat wekt nieuwsgierigheid op. Hoe komt iemand tot een studie filosofie en dan zeker iemand bij wie het studeren niet altijd even makkelijk gaat? Uiteindelijk is wijsbegeerte volgens de boeken de hoogste wetenschap en de grondslag voor alle andere wetenschappen. Zij onderzoekt de basis van het 'zijn' en het 'weten'. Vandaar dit interview met John A.Jacobus. Het geeft een beeld van een Curacaoënaar die buiten de gijkte paden om zijn leven inhoud geeft: een portret van een filosoof.



DR.SONNY JACOBUS

Sonny (John A.) Jacobus werd op Curacao geboren en zat op het Mgr.Niewindtcollege bij frater Candidus in de klas. Die zag wel wat in de jongen en stelde hem voor een priesteropleiding te gaan volgen, niet op het Curacaose Juvenaat, maar bij de Jezuieten, in verband met de spirituele achtergrond van deze orde. Dat kon echter geen doorgang vinden, omdat hij ervoor naar Nederland zou moeten en dat allemaal te veel zou kosten. Sonny bleef wel misdienaar bij pastoor Brada en bij monseigneur Ellis. En nog steeds, zo veel jaren later dient Sonny Jacobus in Nederland nog af en toe de H.Mis bij pastoor Brada en voert hij nog gesprekken met monseigneur Ellis over religieuze zaken.

LEERPROBLEMEN

Sonny ging naar de zevende klas van het St. Thomascollege. Daar zaten een paar Nederlandse onderwijzers die Sonny aanraadden een opleiding in de verzorging te volgen. Het leren ging niet zo goed:

'Van de zevende naar de tiende klas, dat kon ik het niet bolwerken. Ze hebben me nooit goed geïnstrueerd hoe ik iets moest opnemen. Ze hebben me altijd een bepaalde richting opgestuurd, ik had nog nooit van associaties gehoord. Pas bij mijn psychologiestudie heb ik geleerd met associaties te leren.

Ik had ook veel last van faalangst. Ik kon geen priester worden, zelfs geen tiende klas halen. Daarom ben ik toen de verpleging ingegaan. Dat kon al na de zevende klas.

Wijlen de heer Fontilus heeft me wel benaderd om te zeggen dat ik toch een avondstudie moest gaan volgen en zo heb ik later toch nog mijn mulo-diploma gehaald. In het ziekenhuis werd ik opgeleid tot verpleegkundige o.l.v. zuster Rogeria, dokter Hugenholz, zuster Lioba en dokter Kroon. Zij hebben mij gestimuleerd en begeleid.

Maar toen ik klaar was met die opleiding had ik een gevoel van ik kan meer. Toen heb ik met de heer McWilliam gesproken over een beurs om een kaderopleiding te volgen. Dat was mijn eerste stap naar het voortgezet onderwijs. En tijdens die kaderopleiding merkte ik: 'Ik kan het toch, studeren! Het is zelfs gemakkelijk om te doen.'

FILOSOFIE

Dat was in 1972, en sindsdien is Sonny Jacobus niet meer opgehouden met studeren. Hij volgde overdag de Haagse Sociale Akademie, en tegelijkertijd 's avonds een cursus M.O. Pedagogiek. Daarna volgde een managementcursus voor ziekenhuisbeleid aan de Universiteit van Nijmegen, een studie Agogiek en tenslotte de studie Filosofie. Zijn richting was de algemene sociale filosofie. Sonny Jacobus rondde die studie in 1987 af. Dat was een kwestie van overdag werken en 's avonds en zaterdags college lopen en studeren. En nog is het niet afgelopen, want sinds enkele maanden is Sonny Jacobus weer terug bij zijn eerste liefde: een studie theologie.

'Ik werk nu tien jaar als coördinator bij het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs in 's-Gravenhage. Daarnaast geef ik gastcolleges aan maatschappelijk werkers en ik heb de supervisie over eerste en tweedejaars studenten aan de universiteit van de vakgroep Filosofie. Ook ben ik lid van de World Healthcare Organisation in Californië. Dat is een organisatie van mensen die zich bezighouden met de gezondheid, zoals leiders van ziekenhuizen, van de bedrijfsgezondheidszorg en de geestelijke gezondheidszorg. We hebben twee keer per jaar een meeting voor leden en eens in de vier jaar een algemeen congres waar iedereen kan komen.

ASTROLOGIE

Ook geef ik lezingen voor diverse disciplines. Volgende week bijvoorbeeld moet ik een lezing houden voor een vereniging voor astrologie. Daar ben ik als gastdocent uitgenodigd.'

Ligt de astrologie niet ver verwijderd van uw vakgebied?

'Het gaat meer om de filosofie van de gesprekken. Wat is de zin ervan om iemands karakter te analyseren? Het gaat om de code, de ethische kant. Er zijn mensen die komen voor zo'n analyse en er geld voor betalen. Is dat juist of niet?

Juist de veelzijdigheid is een uitdaging en geeft veel plezier. En ik leer ook veel van die uitdaging, van die lezingen voor andere disciplines. Woensdag zal ik een lezing houden voor mijn oudcollega's van het hospitaal. Die zal gaan over interculturele samenwerking, over de aanpak van clienten, toegespitst op de communicatie. We moeten met elkaar communiceren, maar we weten soms niet hoe, waar we op moeten letten. Er zijn zoveel aspecten aan communicatie. Ze willen wat van me horen, weten hoever ik het geschopt heb. Nu prima, dan krijgen ze dat te horen.'

PRAKTIJK

Sonny Jacobus heeft ook een praktijk aan huis in Gouda. Hij heeft twee jaar geleden een Adviesbureau opgericht. Het doel van dat Adviesbureau is mensen die ziek zijn op te vangen en te begeleiden. Ook het begeleiden van mensen die gegijzeld zijn geweest bijvoorbeeld. Aan dat begeleiden zitten twee aspecten. In de eerste plaats het communiceren. Hij praat met iemand en kijkt aan de hand daarvan wat hij verder met die persoon wil, en de andere vorm is het aangaan van de confrontatie. Hij leert de persoon dat deze zichzelf moet helpen. Iemand anders kan het niet. Je kunt op een punt stil blijven staan, maar je kunt ook verder.

Hoe komt u bij zo'n adviesbureau aan uw klanten?

'Ik sta ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en bij de Vereniging van Agogen. Ook neem ik deel aan de Vereniging van Ondernemers van Zuid-Holland. Ik geef veel lezingen waarbij ik mijn eigen bedrijf belicht. Zo krijg je klanten, meestal door mond tot mond reclame. En als mijn werk niet bevredigt, komen ze niet meer. Maar ik heb momenteel veel klanten. Vooral door lezingen te houden krijg je bekendheid. En ik geef via de Kamer van Koophandel veel lezingen over verslaving. Alcohol-, drugs-, medicijnen- en gokverslavingen. Natuurlijk krijg ik ook klanten uit de agogiek-hoek. Ik neem beroepskeuze tests af, geef voorlichting en begeleiding voor opleiding en opvoeding van jongeren en volwassenen. Als er bijvoorbeeld zoals laatst bij een bedrijf iemand steeds ziek is zonder een lichamelijke oorzaak, ga ik na wat de oorzaak kan zijn. Dan praat ik met de betrokkene maar ook met mensen op het werk. Ik neem tests af, maak een rapport en stuur een nota.'

FRATERS

Wat mankeerde er aan uw opleiding op de lagere school op Curacao?

'Wij zijn op Curacao op de lagere school goed opgeleid, maar er zat geen doelstelling achter. We werden meer gestraft dan beloond. Er zat geen structuur in. Dat heeft in wezen mijn studie gestagneerd. Mijn eigen ik bestond niet, het was altijd het ik van een ander. Dat was niet de filosofie van de school, maar dat was de filosofie van de fraters. Dat is ook te begrijpen. Fraters staan hun hele leven onder een hierarchische lijn van de Kerk en volgens die lijn moeten ze functioneren: gehoorzamen-gehoorzamen-gehoorzamen. Maar wat ik wel bij ze heb geleerd en waarvan ik dagelijks in de praktijk gebruik maak is respect. Ik heb duidelijk geleerd wat respect inhoudt, en ook omgaan met je geweten. Daarvoor ben ik ze dankbaar. Zonder een goed geweten kun je niet communiceren. Dit als filosoof.'

Uw ideaal was het priesterschap. Geldt dat nog steeds?

'Ik heb mijn theologiestudie nog niet afgerond. Ik ben er wel opnieuw mee begonnen, vier maanden geleden. Dat ideaal zal ik wel blijven behouden. De theologie is de basis voor mijn verdere leven. Ik studeer nu moraaltheologie in Leuven. Dat is een soort vooropleiding. Na zes maanden hoor je of je wel of niet de geschikte persoon bent om met de cursus door te blijven gaan.'

Maar het is geen priesteropleiding?

'Neen, ik ben ondertussen getrouwd geweest, gescheiden en heb twee kinderen. Ik kan geen priester meer worden. Maar Jezuieten hebben een leven van denken en doen en laten denken, en dat is nog steeds de richting van ethische waarden en filosofie die ik volg. Ik filosofeer nooit met vrienden en kennissen. Voor hen is het meer een spel dan een serieus iets. Ze willen wel praten over de zin van het leven, maar dan proberen ze meer op te merken wat uit mijn stem klinkt dan wat ik zeg. Dat gebeurt vooral bij vrienden als ze een paar borrels ophebben.'

Publiceert u ook?

'Nog niet. Wel geef ik veel lezingen. Door middel van die lezingen geef ik bekendheid aan mijn ideeën. Ik ga wel mijn proefschrift onder octrooi brengen en in goed Engels laten vertalen. Het is in het Nederlands geschreven, alleen een samenvatting is in het Engels.'

U woont in het Nederlandse Gouda, komt u vaak terug naar Curacao?

'Ik ben in 1982 een paar weken op Curacao geweest. Daarna in 1988, in 1989 en dit jaar dus weer. Op Curacao wissel ik van gedachten over drugsproblematiek en over gezondheidszorg. Ik heb een afspraak met de UNA. Met rector magnificus dr. Valdemar Marcha zal ik namens de universiteit van gedachten wisselen over gastcolleges en eventueel later de vestiging van een afdeling of dependance van de Interculturele Open Universiteit hier. Ook wil ik hier informatie vergaren, advies geven en praten over samenwerking in verband met de drugsproblematiek. Morgen heb ik een afspraak met Guia di Famia om te kijken wat we kunnen doen voor een meisje dat allang verslaafd is aan drugs en dat hier niet kan worden opgenomen.

DRUGS

Hoe denkt u over het drugsprobleem op Curacao?

'Ik schaam me zoals ik hier op Curacao over *chollers* hoor spreken. Ik keur dat niet goed. De mensen op Curacao moeten leven met verslaafden, er mee om leren gaan, er mee leren leven. Je kunt het niet meer uitbannen. Het kan niet genezen worden. Probeer er mee te leven, er mee om te gaan. En natuurlijk moet er preventief gewerkt worden. Het is heel belangrijk dat dit in de krant komt, al zal ik er wel veel kritiek op krijgen. Ook in Amerika heb ik een lezing gegeven over drugs en deze mening verkondigd. Daar hebben ze me ook aangevallen. Maar ze beginnen daar te begrijpen dat het niet te genezen is. Je moet niet zeggen: 'Ze zijn gek. Stop ze maar in Monte Christo.' Dat is als een pleister op een wondje, klaar. Kijk naar de families. We zijn sociaal opgevoed op Curacao. Waarom komt een familie dan niet meer uit voor zijn kinderen? We hebben altijd de Nederlanders verweten dat die hun vaders en moeders in verpleeghuizen opsloten. Wat doen we nu met jongeren die niet met zichzelf om kunnen gaan en daardoor drugs gaan gebruiken?

De jongere is verslaafd geraakt omdat hij of zij in een situatie is geraakt waar hij niet meer uit kon komen: ze missen de zin om te blijven leven, of omdat er onduidelijkheid is ontstaan in zijn structuur: de media spreken elkaar tegen, de hulpverleners spreken elkaar tegen, we spreken niet meer met mensen, maar over mensen: weer een kwestie van communicatie dus.'

Zou het helpen drugs te legaliseren?

'Neen, daar ben ik op tegen. Er is een bepaalde groep die een criminele aard heeft. Drugs versterkt en versnelt die criminele aanleg, het geeft een mogelijkheid om je er achter te verstoppen. Je gaat niet stelen door de drugs. Nee, je wilde allang stelen, dit haalt alleen de remmingen weg. We moeten aansturen op een confrontatie met de realiteit. We moeten meer bewust worden gemaakt van de bewustwording. We moeten met onze eigen tradities en gewoontes blijven leven. Niet alles van buiten, van het westen, is goed. We zijn in een stroomversnelling terechtgekomen en nu houden we de structuur niet meer vast. Als we voor een probleem staan, gaan we gokken en daardoor raken we gefrustreerd en kunnen we anderen die ziek zijn niet meer opvangen. We zijn zelf te moe, om anderen op te vangen.'

Zijn er veranderingen mogelijk?

'De mentaliteitsverandering op Curacao is een van de factoren waardoor veel mensen hun structuur zijn kwijtgeraakt. Het is nu ikke-ikke-ikke en de rest kan stikken. Er was laatst iemand overleden. Niemand van de buren merkte het. Pas toen het lijk ging stinken werd het opgemerkt. Zoiets kwam vroeger nooit voor op Curacao. Nu wel. Hoe zou dat komen ? Men ziet ook dat er geen structuur meer is binnen de volksmentaliteit. Dat is ook zichtbaar bij de kerken. Er komen steeds meer afsplitsingen, meer sekten.

Steeds als ik terugkom wordt dat duidelijker, meer aan te voelen. Ik hoor het ook van andere mensen. De mensen zijn ontevreden. Overal hoor je de kreet: 'Unda nos ta bai?' Nooit heeft iemand tegen mij gezegd: 'Waar sta ik?' of 'Waar kan ik mij vinden?'

VERANDEREN

'Ook de voorbeeldfunctie is nihil geworden. Veranderen? Deze ontwikkeling hoort bij een volk dat onbestuurbaar is. Het zou wel kunnen als we toch even stil staan om de balans op te maken en ons af te vragen wat we hebben bereikt door deze stroomversnelling. Maar veranderen? Ik geloof daar voorlopig niet meer in. Dat kan pas als men kritiek kan incasseren en accepteren en dat willen we nog niet. Wij op Curacao zijn bang voor veranderingen. Ook bang bijvoorbeeld voor innovaties van onze vakbondsleiders. Het ene moment staan ze aan de kant van de regering, danweer aan de kant van hun leden. Maar ze durven hun leden niet op hun plichten te wijzen. Alles draait om rechten, rechten, rechten. En de regering wijst alleen op plichten. Het verandert pas als vakbondsleiders ook kunnen zeggen van zo liggen de zaken, zo kunnen we doorgaan en als de regering op zijn beurt ook eerlijke informatie geeft. Dan pas is er sprake van wederzijds respect.'

U bent zelf ook vakbondsleider geweest op Curacao?

'Ja, en ik zit nu weer in de politiek. Ik ben bezig met een bijscholing als gemeente steunfractielid van D'66 in Gouda.' Sonny Jacobus, een interessante man, met wie je diepzinnige gesprekken kan voeren. En dan te bedenken dat hij hier op school niet meekon...

ÑAPA wordt wekelijks gratis bezorgd aan Amigoe-abonnees en is in de losse verkoop verkrijgbaar met de zaterdagkrant voor het totaalbedrag van één gulden.

EINDREDACTIE: Norbert Hendrikse
LAYOUT: Solange Isselt

= door ANP-redacteur Tjabel Daling =

EMOTIES VAN DE PUNT KOMEN WEER BOVEN

Ger Vaders: 'Principes prachtig, maar niet altijd haalbaar'

DEN HAAG - "Laat het Nederlandse familiecomité maar naar Irak gaan om met Saddam Hussayn te onderhandelen over het lot van de gijzelaars. Hussayn is een schurk, maar hij is niet de enige. Politiek gezien ligt het natuurlijk knap ingewikkeld als je praat over principes als rechtsstaat en handhaving van de internationale rechtsorde. Maar verplaats je eens in de positie van de Nederlandse gijzelaars. Waarom moeten zij zich voor die mooie principes opofferen?"

Ger Vaders, oud-hoofdredacteur van het Nieuwsblad van het noorden, werd in het najaar van 1975 dertien dagen lang gegijzeld door zeven Molukkers in de trein bij Wijster. Vorig jaar verwerkte hij zijn ervaringen in het boek "IJsbloemen en witte velden".

Oud-gijzelaar wil dat gepraat wordt met Saddam

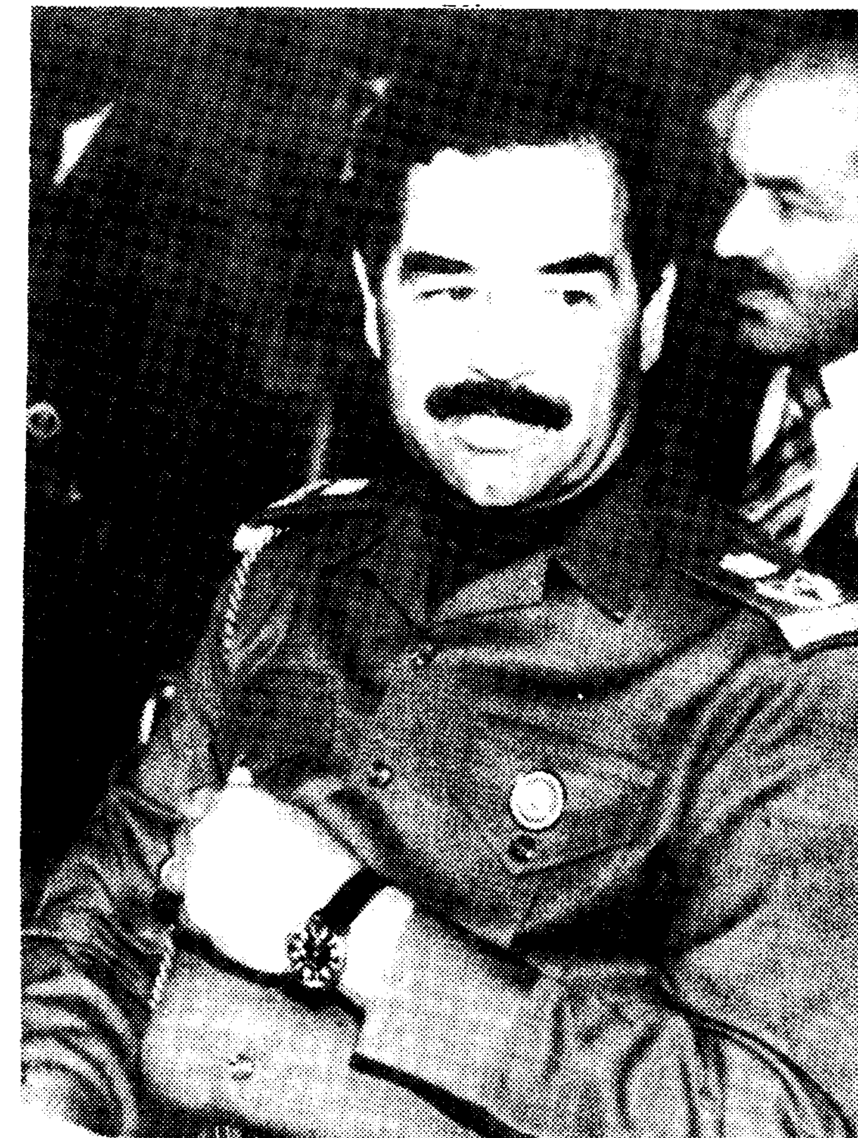
Vaders: "Principes zijn prachtig. Maar in de internationale politiek worden ze gehanteerd al naar gelang het de politici uitkomt. Je kunt dan ook niet zeggen dat we niet met Saddam Hussayn moeten onderhandelen. Waar waren die principes toen hij zijn eigen mensen vergaste en de Koerden uitmoordde. Saddam Hussayn wordt de Hitler van het Midden-Oosten genoemd, maar twee jaar geleden was het de lieveling van het Westen."

Het argument dat westerse politici die onderhandelen met de Irakese leider in feite zelf de rol van gijzelaar vervullen, verwerpt Vaders. "Niemand dwingt ze om gijzelaar te zijn. De ene keer onderhandelen ze keihard en rechtstreeks, de andere keer reageren ze weer heel anders."

De persoon Van Agt duikt in de herinnering van de oud-hoofdredacteur op. "Hij wilde in 1975 niet met de Molukse treinkapers onderhandelen. Maar twee jaar eerder deed hij dat wel met het Japanse Rode leger, die de Franse ambassade had bezet." "Ik vind het heel verstandig dat de Amsterdamse dominee Wouters heeft gezegd dat familieleden van gijzelaars hun eigen verantwoordelijkheid hebben. Politici hebben die eigen verantwoordelijkheid ook. Ze kunnen besluiten om niet over vrijlating te onderhandelen, maar dan moeten ze op z'n minst signalen uitzenden dat ze met de gijzelaars meeleven", aldus de Groningse psychiater prof. Dr. W.K. van Dijk (inmiddels met emeritaat).

Prof. dr. J. Bastiaans, voormalig directeur van het Centrum '45 in Oegstgeest (het psychiatrisch ziekenhuis van de Leidse universiteit) en ontdekker van het kz-syndroom, reageert niet veel anders: "Het kan elke dag met meneer Hussayn veranderen. Pas op langere termijn kun je zeggen of die onderhandelingen goed of slecht uitwerken."

Van Dijk had in de jaren zeventig de leiding over een "gijzelingsopvangteam" en publiceerde samen met Bastiaans veel over de gevolgen van gijzelingen in Nederland en daarbuiten. Het wetenschappelijk onderzoek daarna was in 1975 door Bastiaans (inmiddels ook met emeritaat, maar nog wel betrokken bij de opvang van oorlogsslachtoffers) begonnen, die parallellen zag tussen de positie van oorlogsslachtoffers en ex-gijzelaars.



SADDAM HUSSAYN

SLACHTOFFERS

De positie van de gijzelaars in Irak is volgens Bastiaans en Van Dijk in veel opzichten te vergelijken met die van slachtoffers van andere gijzelingen, kapingen, bezettingen, geweldsconflicten en ook gebeurtenissen als mijnrampen, waarbij mensen soms dagen of weken achtereen opgesloten zitten onder de grond. De gevoelens van onmacht en angst zijn hetzelfde, ook bestaat er onzekerheid over de vraag of de buitenwereld wel voldoende meeleeft of de slachtoffers maar aan hun lot overlaat.

Ex-gijzelaars moeten na hun traumatische ervaringen goed opgevangen worden, stellen Van Dijk en Bastiaans. Dwang is daarbij uit den boze, maar "enige aandrang" kan geen kwaad, aldus Van Dijk. Na de kaping van de trein bij De Punt in mei 1977 besloten overheid en hulpverleners voor het eerst tot een actieve houding bij de opvang van ex-gijzelaars.

Volgens de Groningse psychiater heeft die strategie goed gewerkt, waarbij veel ex-gijzelaars op vrijwillige basis hun medewerking toezegden. "De resultaten van de opvang waren gunstig, na een jaar waren de meeste ex-gijzelaars klachtenvrij. Opvallend was echter dat de mensen die voor de kaping al contacten hadden met de sociaal-psychiatrische dienst die klachten bleven houden", zegt Van Dijk.

"Waar we sterk rekening mee moeten houden, is dat de slachtoffers zo snel mogelijk naar huis willen. Het verlangen naar huis is groot. Daarom moet je wel hulp aanbieden, maar op een tactvolle manier. Voor 'moeten' zijn ze zeer allergisch", aldus Bastiaans.

AMERIKANEN

Hij noemt het voorbeeld van de Amerikanen die tijdens de regeerperiode van president Carter in Iran werden gegijzeld. "Er waren uitvoerige maatregelen genomen om de mensen op te vangen, maar ze wilden absoluut niet naar een behandelingsinstituut. Ze wilden naar huis."

Bastiaans vervolgt: "En als de slachtoffers er zelf niet om vragen, kun je beter even afwachten. Maar je moet de situatie wel in de gaten houden. Velen onderdrukken hun gevoelens te lang en dan wordt een behandeling erg moeilijk.

De Amerikaanse gijzelaars waren bij terugkomst in hun land gezond, maar toen ik de Verenigde Staten een halfjaar later bezocht trof ik depressieve mensen en ontwrichte families aan. Soms komen de symptomen pas na lange tijd. Ik heb een maatschappelijk werker gekend die bij een gijzeling voortdurend anderen hielp. Hij cijferde zichzelf volledig weg, maar kwam tien jaar later zelf in ernstige problemen."

Hulp na een gijzeling of soortgelijke traumatische ervaring moet vooral ook praktisch zijn. Van Dijk: "Het gaat soms om simpele dingen. Bij De Punt zaten mensen in de trein die korte tijd later examen moesten doen. Als je voor hen iets kunt regelen, hebben ze het gevoel dat anderen meeleven en dat er rekening met hen wordt gehouden."

Financiële steun (bij verlies van baan bij voorbeeld of voor familieleden die als gevolg van de gijzeling schulden hebben gemaakt) hoort daar ook bij. En naast de aandacht voor de ex-gijzelaar moet ook zijn familie niet vergeten worden. "Want wat moet een familielid doen als het slachtoffer plotseling woedend wordt, huilt en gaat vloeken. Veel mensen weten niet hoe ze daar mee om moeten gaan", aldus prof. Bastiaans. "Dat probleem speelt ook bij verkeersslachtoffers en hun familieleden. Daarop heeft ook de geneeskunde nog geen antwoord."

Voor de opvang van slachtoffers van oorlogs- en geweldstrauma's (en hun familieleden) zou in de visie van Bastiaans meer ruimte moeten zijn. "Ik pleit voor een betere organisatie van de traumaklinieken in Nederland. Eigenlijk kunnen veel mensen alleen in het Centrum '45 in Oegstgeest en enkele psychiatrische klinieken terecht. Als je uit Groningen, Leeuwarden of Enschede daar regelmatig heen moet, is dat moeilijk te organiseren. En bij je eigen huisarts kun je meestal niet terecht. Doktoren die niet hetzelfde hebben meegemaakt, missen daarvoor de (medische) kennis en ervaring." Ger Vaders heeft zo zijn eigen gedachten over de opvang van ex-gijzelaars en hun familieleden. "Toch, ik geef het toe, kan opvang van slachtoffers hard nodig zijn, maar het stigmatiseert ook.

Van Agt heeft ooit in zijn grenzeloze wijsheid gezegd dat ex-gegijzelden persé als psychisch zieken worden gezien. Daar sta je dan, voor het forum van het Nederlandse volk. Dan krijg je als ex-gijzelaar wel een stempel opgedrukt."

Cynisch: "Maar wat je ook doet, je doet het nooit goed. Vaak voelt een overheid zich verplicht hulp te bieden. Als een soort afkoopsom om het geweten te sussen. En geef je de slachtoffers financiele compensatie, dan schep je soms ook weer ongelijkheid. Zo is ook met de pogingen om gijzelaars vrij te krijgen. Dat kan nooit goed gebeuren. Niet onderhandelen is fout. Onderhandelen is ook fout. Dat is de machtsfactor die de terroristen ter beschikking staat."

Een gijzeling "beschadigt", zegt Vaders, "daar is geen ontkomen aan." Maar de een raakt er volledig door getraumatiseerd, de ander komt er nog redelijk goed af. En een gijzeling kan zelfs ook positieve uitwerkingen hebben.

Van Dijk noemt voorbeelden dat ex-gijzelaars bewuster en intenser zijn gaan leven, meer zijn gaan genieten van het leven en hebben geleerd beslissingen te nemen. De oude baan opzeggen, die al lang niet meer voldoening bood. De scheiding doorzetten van h[...] al jarenlang ongelukki[...] huwelijk.

Vaders is ook veranderd, ze[...] hij. "Als ik vroeger een co[...] flict had, ging ik er ha[...] tegenaan. Ik wilde winne[...] Nu zeg ik: het is ook nutt[...] eens te verliezen."

Hij vervolgt: "Veel gij[...] laars hebben het gevoel d[...] ze leven in geleende tijd. [...] willen hun tijd beter best[...] den dan ze vroeger deden. [...] ken pregnante voorbeeld[...] van mensen voor wie h[...] leven een soort roeping [...] geworden."

De ex-gijzelaar van d[...] Molukse treinkapers had [...] de Amerikaan Frank Re[...] kunnen wijzen, die vier ja[...] lang in Libanon, geblin[...] doekt en vastgeketend, we[...] vastgehouden. Tegenover ee[...] verslaggever van het wee[...] blad Elsevier zei hij tw[...] maanden geleden: "Een v[...] mijn levensdoelen is nu o[...] te zorgen dat de gijzelaars [...] Libanon niet vergete[...] worden. Ze zijn zo macht[...] loos. Hun lot is zo erbarm[...] lijk. Ik zal mij pas echt v[...] voelen als zij dat allema[...] ook zijn."

Ingezonden

Volkslied

NAAR AANLEIDING van het artikel in de Ñapa van zaterdag jl, waar Nel Casimiri als onderschrift van een foto schrijft:

'Het volkslied werd gezamenlijk gespeeld, met improvisatie en op de maat van de Curaçaose wals' het volgende: Niemand, ook 'ADJADJO' niet, zal het ooit in zijn hoofd halen om ook maar iets te veranderen aan een volkslied. Wanneer er gezegd wordt: 'We begonnen gezamenlijk met het volkslied en eindigden met de wals 'Curaçao', begrijpt iedere goed verstaander dat tussen die twee nummers een heel programma is.

Verder werkt Harmen Lensink niet, 'ook bij de Van Melle-fabriek', hij is de directeur! In een jaar tijd heeft hij een enorme schuld volkomen weggewerkt, een prachtige prestatie.

Overigens niets dan lof voor het artikel in de Ñapa, dat precies weergeeft wat 'ADJADJO' daar meegemaakt heeft, maar dit moest me even van het hart.

AYA LANDHEER
Curaçao

Naschrift Redactie:
Onze excuses voor de onvolkomenheden.

Tienduizenden verlaten kinderen in Roemenië



■ *VULTURESTI - Tienduizenden Roemeense kinderen zijn aan hun lot overgelaten door hun ouders. Zij vullen kindertehuizen tot de nok zoals het geval is in Vulturesti, een stad op 150 kilometer van Bukarest, waar deze foto werd genomen. Deze kinderen leven onder moeilijke omstandigheden want op dit gebied is er weinig veranderd sedert de val van het Ceausescu-regime. Internationaal probeert men een actie op te zetten om deze 130.000 verlaten kinderen te laten adopteren.*

Nu door leraren en psychologen

Roep om 'zwarte scholen' steeds luider in V.S.

WASHINGTON - Om te voorkomen dat jonge zwarte Amerikanen in de gevangenis of drugswereld belanden houden psychologen en leerkrachten momenteel felle pleidooien voor het oprichten van speciale klassen voor zwarte jongens. Deze theorie, controversieel omdat de felle strijd voor de beëindiging van de segregatie tussen zwart en blank in de Verenigde Staten nog vers in het geheugen ligt, wint steeds meer terrein. Na Miami, Washington en Baltimore heeft nu Milwaukee besloten om twee scholen op te richten die uitsluitend bestemd zijn voor de opleiding van zwarte kinderen.

"Al ver voordat deze kinderen - in de meeste gevallen zoons en dochters van alleenstaande moeders - definitief hun school verlaten, hebben zij het onderwijs psychologisch al de rug toegekeerd", legt Spencer Holland, een zwarte psycholoog, uit. "We verliezen hen al tussen hun vierde en achtste jaar", voegt hij eraan toe, erop wijzend dat het aantal drop-outs onder zwarte scholieren veel hoger ligt dan onder blanken in de Verenigde Staten. Volgens hem heeft de integratie van blank en zwart slechts voor een klein deel van de zwarte middenklasse gewerkt. Het Amerikaanse schoolsysteem slaagt er echter niet in jongeren uit de lagere sociale milieu's mee te krijgen.

"Zwarte kinderen worden door hun onderwijzers beschouwd als hyperactief en agressief. Al heel vroeg krijgen zij een etiket opgeplakt", meent een andere psycholoog, Jewelle Taylor. Door hen te scheiden van blanke kinderen hebben zij de kans om het vertrouwen in hun mogelijkheden te herwinnen, zeggen de voorstanders van het aparte onderwijs aan zwarten.

Volgens verschillende recente studies lopen zwarte Amerikanen meer kans om in de gevangenis dan op de universiteit te belanden en is moord de belangrijkste doodsoorzaak onder jonge zwarten. Dit verklaart de felheid van de pleitbezorgers voor de speciale scholingsprogramma's voor zwarten, die overigens nauwlettend in de gaten worden gehouden door het ministerie van onderwijs. Vorig jaar nog heeft de overheid een speciaal programma stopgezet in Miami, waar een school in een zwarte wijk in 1988 twee klassen had opgezet voor jongens van vijf en zes jaar. Het ministerie van Onderwijs oordeelde dat de opleiding discrimineerde omdat er geen meisjes werden toegelaten. Maar deze hebben volgens Spencer Holland veel minder problemen dan de jongens.

GEEN VOORBEELD

"De jongens hebben geen mannelijk voorbeeld. Een vrouw kan een meisje opvoeden, maar zij kan een jongetje niet leren hoe hij man moet worden. En als zij mannen in hun omgeving hebben, dan zijn dat niet altijd de beste voorbeelden", legt de psycholoog uit.

Om de tegenslag van Miami te voorkomen nemen in Washington ook meisjes deel aan het speciale onderwijsproject voor zwarte kinderen. Maar het hoofd van de Stanton-school geeft toe dat de zwarte vrijwilligers die iedere dag de leerkrachten komen helpen "vooral werken met de jongens".

Op deze school in het zuidoosten van Washington wordt 85 procent van de scholieren grootgebracht door alleenstaande moeders, zegt Elbe Davis. Hij stelt dat de ho[...] ding van de kinderen van [...] tot 9 jaar, die bij hun hui[...] werk worden geholpen do[...] vrijwilligers - architecte[...] artsen en anderen - "ve[...] positiever is geworden". "[...] hebben meer vertrouwe[...] gekregen in het onderwijs e[...] hun toekomst. Eerst zage[...] ze alleen mannen die werk[...] loos waren of leefden van d[...] drugshandel, nu realisere[...] ze zich dat ze ook eerlij[...] werk kunnen doen", zegt he[...] schoolhoofd. In Milwauke[...] zullen komend jaar twe[...] scholen voor zwarte jonge[...] van start gaan, waar he[...] accent zal komen te ligge[...] op de afro-Amerikaanse cu[...] tuur. Niettemin heeft offi[...] cieel iedereen het recht o[...] zich voor de opleiding in t[...] schrijven.

VERBIEDEN

"Op het ogenblik onderzoeke[...] we het project. Als w[...] denken dat er sprake is va[...] discriminatie zullen we d[...] opleiding verbieden", zegt ee[...] woordvoerder van het minis[...] terie van Onderwijs, eraa[...] toevoegend dat in geval va[...] klachten er een onderzoe[...] zal worden ingesteld. He[...] hoofd van de onderwijsafde[...] ling van de George Was[...] hington-universiteit in d[...] Amerikaanse hoofdstad, bekri[...] tiseert de nieuwe "Apart[...] heid". "We hebben een inte[...] gratieprobleem in dit land [...] maar we moeten dat nie[...] oplossen door kinderen t[...] isoleren die al geïsoleerd zijn [...] Gescheiden scholen, apart[...] heid, dat is niet wat w[...] willen", verklaart Leo Leo[...] nard. "Ik zie niets in dez[...] benadering die meent dez[...] kinderen te helpen om d[...] onderdrukking te onver[...] winnen waarmee zij door d[...] samenleving worden gecon[...] fronteerd", meent Charle[...] Willie, een zwarte hoogle[...] raar in onderwijsweten[...] schappen aan de Harvard[...] universiteit. "Ik hoop nie[...] dat ze denken dat ze doo[...] alle zwarte jongeren bi[...] elkaar te stoppen het tover[...] middel hebben gevonden", zegt Shirley Thorton, verant[...] woordelijk voor onderwijs[...] zaken voor de staat Californië.

= door Nel Casimiri =

DE FEDERATIE Antilliaanse Jeugdzorg (FAJ) organiseert morgen een Ban Topa in het Kampeercentrum Brakkeput. Deze Ban Topa is een bijeenkomst van alle organisaties die aangesloten zijn bij de Federatie, zodat zij met elkaar kunnen kennismaken en het is de bedoeling dat zij op deze bijeenkomst ook elkaar en de bezoekers van de Ban Topa wat laten zien van hun activiteiten. Alle bij de Federatie aangesloten organisaties houden zich op de een of andere manier bezig met de jeugd. De wijze waarop kan daarbij zeer verschillend zijn. Er zijn crèches lid, maar ook tehuizen, padvindersgroepen van alle gezindten, maar ook niet-geuniformeerde jeugdbewegingen, buurtcentra, het Monseigneur Verriet Instituut, wijkverpleging, oudervereniging Totolica, kinderbescherming, reclassering, het Curacaos Jeugdorkest en de Fundashon Lechi di Mama, om er maar willekeurig een paar te noemen. De Ban Topa wordt dus een soort tentoonstelling, voor de leden naar elkaar toe en samen naar de bezoekers van buiten. Er worden lezingen gehouden, video's vertoond, er zal een kindercrèche actief functioneren, de padvinders zullen laten zien wat ze zoal maken als ze op kamp gaan, kortom het wordt een 'levende expositie' in het kampeercentrum op Brakkeput die zal duren vanaf 9 uur 's morgens tot 6 uur 's middags.

ORGANISATIES PRESENTEREN ZICH TIJDENS BAN TOPA

Gebrek aan jeugdleiders op Curaçao en Bonaire

FAJ intermedieert ten behoeve van jeugdwerk

Over het werk en de doelstellingen van de Federatie Antilliaanse Jeugdzorg vertelden de voorzitter Erik van der Hoeven en secretaris Louis Timmermans wat meer in een gesprek in het centrum van de FAJ te Santa Rosa.

E.v.d.Hoeven: 'De Federatie Antilliaanse Jeugdzorg bestaat sinds 1953. Het is eigenlijk begonnen in 1952, maar sinds 1953 bestaat de FAJ officieel en zij is gegroeid uit een samengaan van de reclassering, de kinderbescherming, de jeugdzorg dus, en de jeugdcentrale, een overkoepeling van de geuniformeerde jeugdbeweging. De FAJ is een vereniging, geen stichting. Dat is belangrijk omdat een vereniging meer openheid heeft, ieder lid heeft een stem. Frater Max heeft een jubileumboek geschreven dat veel gegevens bevat over de geschiedenis en over interne zaken. Het is jammer dat het boek nog niet gedrukt is. Het wordt binnenkort uitgegeven, zodra de financiën geregeld zijn.'

JEUGDZORG

Volgens de statuten heeft de FAJ tot doel het bevorderen van een doeltreffende jeugdzorg in de Nederlandse Antillen. Is het niet zo dat de voornaamste taak van de FAJ de verdeling van de gelden is die voor dat doel beschikbaar zijn? E.v.d.Hoeven: 'Naar onze leden toe hebben wij het imago dat de FAJ helpt de financiële noden te verlichten. Maar de laatste twee jaar is steeds beter doorgedrongen dat je door samenwerking de jeugd meer helpt. Een van de doelstellingen van de FAJ is ook het fungeren als intermediair tussen de leden en de overheid en een andere doelstelling is het onderhouden van internationale contacten met organisaties voor jeugdwelzijn. We organiseren vergaderingen met deelgroepen van onze leden om die nader tot elkaar te brengen. Daar kunnen ze hun eigen problemen met elkaar bespreken. Met die deelgroepen bedoel ik, de crèches samen, de verschillende groepen geuniformeerde jeugdbewegingen samen e.d. Soms overlappen organisaties elkaar, soms hebben ze dezelfde problemen. Het is een kwestie van geven en nemen en soms is dat in de praktijk moeilijk. In dat kader moet u ook de Ban Topa bekijken. Het is een manier van ze samen in gesprek te brengen. Ons financiële inmago mag, maar er moet ook een ander imago zijn.'

L.Timmermans: 'Ze moeten eerst met elkaar te maken hebben en dan ook met anderen. Informatie over elkaar is een bindende factor.'

Zijn er dan ook bindende factoren te vinden tussen bijvoorbeeld de crèches en de padvinders?

L.Timmermans: 'Ze liggen in het verlengde van elkaar. Je hebt eerst de crèches, later komen kinderen bij de geuniformeerde jeugdbeweging, daarvan komen weer kinderen bij de pleeggezinnen centrale terecht. Alles grijpt toch in elkaar.'

E.v.d.Hoeven: 'De verkennerij en de kinderbescherming hebben in feite niets met elkaar te maken, maar ze werken allebei met de jeugd. En het is moeilijk om waardering voor elkaar te hebben als je elkaar niet kent. De FAJ werkt niet meteen zelf in het veld, maar doet dat met de organisaties. De FAJ is meer de stuwende kracht achter de organisaties. Samen met de regering moeten wij ook een beleid bepalen op het gebied van jeugdwerk. Er is op de Antillen nog geen Raad voor het Jeugdbeleid. Wij willen de regering een voorstel doen zo'n raad te installeren.'

Maar is zo'n raad dan geen overlapping van de FAJ?

'Neen, de FAJ participeert. Zo'n raad voor het jeugdbeleid is analoog aan de raden die in Nederland bestaan. Als er bijvoorbeeld sprake is van een nieuw projekt, zoals het Verdrag van de Rechten van het Kind, dan reageren wij à titre personnel. Een regering kan het aan zo'n raad geven met de opdracht het goed te bekijken en daarna een objectieve reactie te geven. Dan komt er een beter advies uit dan van mensen die er direct bij betrokken zijn. En mocht zo'n raad toch een doublure blijken, dan is hij niet nodig, maar we moeten het eerst uitproberen.'



ERIK V.D.HOEVEN



LOUIS TIMMERMANS

ANDERE EILANDEN

Een ander aspect van de FAJ is de communicatie tussen de verschillende eilanden.

'Als je in gesprek bent met leden van Bonaire, van Saba, Sint Eustatius of Sint Maarten, merk je hoe een groter eiland de andere kan helpen, want hoeveel expertise is er op een klein eiland aanwezig? Samen kun je een veel beter beleid voeren dan alleen. Daarom hebben we ook een samenwerkingsovereenkomst gesloten met Aruba om ook na de Status Aparte op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen daar. De jeugdcentrale op Curacao heeft bijvoorbeeld een nieuw project opgezet van activiteiten na schooltijd.'

Mevrouw Schaminee: 'Het eerste jaar hebben we proefgedraaid op Buena Vista, vanaf vorig jaar werken we in zeven bario's. De kinderen zijn van 2-5 uur in het buurtcentrum. Het eerste anderhalf uur maken ze huiswerk, het tweede anderhalf uur doen we van alles naar aanleiding van een thema. Het thema van dit jaar is het milieu (Medio Ambiente) De kinderen maken kennis met de natuur, met de vogels, ze leren over het schoonhouden van het eiland, over het onderwaterpark. Daarnaast doen we ook aan sport met ze.'

Een tentoonstelling bij de zeeverkenners te Brakkeput: een van de vele wijzen waarop de jeugdbeweging zich presenteert aan het publiek.

E.v.d.Hoeven: De Jeugdcentrale bereidde het project voor, de FAJ bemiddelde voor hen bij de overheid. Aruba hoorde van het project en besprak het via de FAJ. Zij zijn daar enthousiast en hebben plannen om ook op Aruba een dergelijk project op te zetten. Ook Bonaire heeft al belangstelling getoond om een dergelijk project op te zetten. Dit geeft een idee hoe de FAJ functioneert.'

Waar krijgt de FAJ het geld vandaan om de subsidies en ondersteuningen te verlenen?

'In de eerste plaats van de verkoop van kinderpostzegels en ansichtkaarten. Zo draagt de bevolking zelf bij in het jeugdwerk. Ook hebben we een 'Orde van donateurs' opgericht. Acht zaken hebben al positief gereageerd. Wij hopen dat deze zaken met een vast bedrag onze programma's zullen ondersteunen. Daarnaast krijgt de FAJ ok geld van het Nationaal Jeugdfonds Nederland (Jantje Beton) en de Stichting Kinderpostzegels Nederland'.

Wordt dat geld verdeeld door het bestuur van de FAJ?

'Ja, en daarbij doen zich soms moeilijkheden voor, want de organisaties plannen niet, de meeste althans niet. Er zijn punten die meespelen. Training en vorming hebben bij ons een prioriteit. Ook geven wij nu de mogelijkheid congressen bij te wonen in het buitenland en om van buiten deskundigen aan te trekken. Natuurlijk zitten er in ons budget ook vaste posten, zoals b.v. de kampen tijdens de vakantieperiode. Om de planning beter te laten geschieden en om de financiële hulp te structureren zijn we begonnen met een jeugdwelzijnsplan. Aan alle organen hebben we gevraagd om een programma om ons een beeld te kunnen vormen van de noden die er zijn. En niet alleen van de materiële kant, ook van de inmateriële. Als wij een totaal overzicht hebben, kan de FAJ beter gebruik maken van haar eigen fondsen en die van particuliere organisaties en ook naar de regering toe. Dan weten we waar nog gebouwen nodig zijn, waar onderhoud moet geschieden of de inventaris uitgebreid moet worden. Het is voor ons nu moeilijk als er aan het eind van het jaar nog een goed project wordt voorgesteld en al het geld is op. De groepen denken nog te veel aan dit jaar en het volgend jaar zien ze wel weer opnieuw. Het is voor de groepen ook beter als ze meer zekerheid hebben. Dat zal de motivatie van de mensen omhoog halen.'

Hoeveel subsidie heeft de FAJ jaarlijks te verdelen?

'Het geld van de kinderpostzegelactie bedraagt ongeveer 200.000 gulden. Dat is niet veel geld en dat moeten we zorgvuldig verdelen. Voor grotere projecten of speciale projecten kunnen we geld krijgen van de stichtingen in Nederland.'

En wie financiert het gebouw waarin u nu zit?

'De FAJ zelf. Dat gebeurt met de rente van beleggingen die we gedaan hebben. Het gebouw hiernaast van Sede Antia is ook van de FAJ. Sede Antia huurt het van ons, en die huur zorgt ook weer voor een stukje financiering. Wij werken alleen met vrijwilligers, wel krijgen enkelen een toelage. We hopen het volgend jaar een HBO-er in dienst te kunnen nemen door b.v. een subsidie, want het is heel veel werk, vooral als je begint met beleidzaken. Het bestuur is ook vrijwilligerswerk.'

Werkt de FAJ samen met Sede Antia?

E.v.d.Hoeven: 'We hebben een maandelijkse bespreking met Sede Antia, maar zo nodig maken we meteen een afspraak. We willen doublures voorkomen. De relatie is zeer goed. We sturen organisaties naar elkaar door. Wij werken alleen voor de jeugd. Sede Antia is een heel algemene financiële bemiddelingsorganisatie voor sociaal-culturele doeleinden. Zij hebben geen eigen fondsen, maar zoeken de subsidies die mogelijk zijn. Dat doen ze eventueel ook voor jeugdprojecten als het om grotere bedragen gaat.'

Is het makkelijk om leiders voor het jeugdwerk te vinden?

'De algemene indruk is dat het moeilijk is, ook op Bonaire en op de Bovenwinden. We leiden mensen op, die gaan weer weg omdat ze elders verder gaan studeren en we moeten weer opnieuw beginnen. Dat is altijd zo geweest. Maar waarom je niet die hoeveelheid leiders krijgt die je zou willen hebben, is moeilijk te zeggen. Dat geldt ook voor bestuursleden. Soms doen ze het wel na lang aandringen, maar dan functioneren ze niet goed. We moeten blijven pushen. We zijn nu bezig met een project van training en vorming. De edukatie en het werken in het veld krijgen zo een vaste plaats in onze gemeenschap.'

Als ik zo de lijst bekijk met organisaties die lid zijn van de FAJ (114 in 1989), valt de verscheidenheid op, maar ook vraag ik me af waarom de een wel lid is en een ander niet?

'De leden van de FAJ moeten zich bezig houden met de jeugd en ze moeten rechtspersoonlijkheid hebben. Nu vraagt u zich natuurlijk af, waarom de judo-club op Bonaire wel lid is en die van Curacao niet? Op Bonaire heeft sport een grotere sociale functie dan hier op het eiland. We zijn geneigd het per eiland te bekijken. Ook is het nodig om de nodige achtergrond informatie te hebben. Zo is de Curacaose Little League lid, maar ze krijgt alleen subsidie voor afdelingen die zich bezig houden met jeugdopvang van jeugd tussen de 0-4 jaar en voor jeugdopvang na schooltijd.

De FAJ beweegt zich vooral op edukatief terrein en daar valt sport niet onder, wel kinderopvang na school. Het gaat om vorming en edukatie.

L.Timmermans: 'Het is moeilijk daarbij een scherpe lijn te trekken. We hebben gesprekken met organisaties en we bezoeken ze om te kijken wat ze doen en daarna beslissen we of ze wel of niet worden toegelaten'

Valt de gezinsvoogdij niet onder de overheid?

'De overheid betaalt wel de salarissen maar b.v. geen file-kast. Er zijn exploitatiekosten die niet door de overheid betaald worden en daarvoor moeten ze zelf het geld bijeenbrengen. Daarnaast moet u het lidmaatschap zien uit het oogpunt van de samenwerkingsrelaties.'

Maar sport heeft toch ook een vormend, een edukatieve waarde? Waarom vallen de sportclubs voor de jeugd niet onder de FAJ?

E.v.d.Hoeven: 'Sport valt niet onder de FAJ. Er zijn andere wegen voor sportverenigingen om subsidies te krijgen. Sport ligt op een ander vlak. Het is niet zuiver aan te geven, maar er is een scheiding tussen cultuur en sport. Je moet het nu eenmaal een naam geven. Ieder heeft zijn speciale werkterrein al is het moeilijk te formuleren. Onder de FAJ vallen de jeugdhulpverlening en het sociaal culturele jeugdwerk en dat kun je onderverdelen in een justitiele hoek, waaronder de reclassering en de kinderbescherming vallen, een medische hoek, een pedagogische hoek, het jeugdwerk in de wijken, het georganiseerde jeugdwerk, enz. Zo probeer je met definities je eigen werk te omschrijven omdat de omvang anders te inmens groot wordt. Sport heeft zijn eigen karakter, cultuur heeft haar eigen karakter.'

En hoe kan een organisatie lid worden van de FAJ?

L.Timmermans: 'De meeste organisaties benaderen ons eerst schriftelijk. Wij nodigen ze uit en op basis van het gesprek en de evaluatie daarna worden ze aangenomen of geweigerd als lid. Ook dat blijft moeilijk want wat moet je doen als binnen een organisatie ruzie ontstaat en een deel splitst zich af. Moeten wij dit accepteren? Moeten wij fragmentarisme bevorderen? Wij zullen ze eerst weer proberen samen te brengen en als dat niet lukt soms neen moeten zeggen.. Een gesprek met de FAJ is soms ook belangrijk voor een organisatie om haar eigen horizon te vinden. Wij wijzen de weg, geven informatie. En als wij zelf niet kunnen helpen met subsidie, kunnen wij ze vaak wel de wegen aangeven waar ze wel subsidie kunnen aanvragen. Wij geven feedback van denken en doen.'

De FAJ verdeelt de gelden, maar in hoeverre bevordert de FAJ nu ook daadwerkelijk de jeugdzorg zoals in haar statuten staat?

E.v.d.Hoeven: 'De FAJ functioneert organisatorisch op een hoger vlak. Als wij subsidie geven, als wij gesprekken verzorgen met de andere organen, als wij leiders trainen, bevorderen wij de jeugdzorg. Niet rechtstreeks, maar juist in optima forma. Als wij praten met de regering, bevorderen wij het werk van onze organisaties. Wij helpen de organisaties, als de lijnen duidelijk zijn en als er een goed subsidiebeleid is. Uit dat oogpunt moet u het bekijken.

Ontmoeting met Defensa Ambiental

Kunstenaar Capricorne al jaren bezig met milieu



LLOYD NARAIN

= door Mike Willemse =

Vorige maand was de voorzitter van de Antilliaanse milieuorganisatie, Lloyd Narain van Defensa Ambiental, voor een studiereis in Nederland. Hij wist ook tijd vrij te maken voor een in de haast georganiseerde lezing over de Curaçaose milieuproblematiek voor Antilliaanse studenten in Amsterdam. Zo'n dertigtal geïnteresseerde jonge mensen konden in Buurthuis Uilenstede luisteren naar de vlot sprekende Narain.

Narain heeft in de maand oktober verschillende milieuorganisaties (onder meer Vrienden van de Aarde) in Nederland bezocht om er te horen en te zien hoe zij werken. Met name was hij geïnteresseerd in het educatieve deel daarvan. 'Nederland loopt wat betreft het milieubewustzijn voorop in de wereld. Wij kunnen van hun kennis en ervaringen leren'.

GEVAAR

De voorzitter van Defensa Ambiental begon in zijn lezing met de uiteenzetting hoe volgens hem het milieu op specifiek Curaçao, maar ook op alle Antilliaanse eilanden en Aruba in het algemeen, gevaar loopt. Enerzijds is dat van buiten afkomstig:'door de beeldvorming van vooruitgang en economische groei die wij ons eigen hebben gemaakt, maar oorspronkelijk Westers is. Wij doen niets anders dan imiteren en ons geluk proberen te meten aan de hand van statistieken. Maar het zogenaamde vooruitgangsmodel betekent een breuk met de natuur. Vervuiling en uitputting van de natuur vinden wij normaal'.

Dan bestaan er gevaren die hun oorsprong vinden in de lokale politiek: 'Wetsvoorstellen op het terrein van het milieu liggen al meer dan tien jaar te wachten op behandeling in de Staten. Dat in grote tegenstelling tot bij voorbeeld de salariëring van de heren en dames parlementariërs dat in een mum van tijd was geregeld'.

Narain vertelde tijdens de lezing ook over de ontmoeting in augustus met Europarlementariërs op Curaçao. Toen heeft hij het bestaan van een Milieu Effecten Rapportage (MER) aan de kaak gesteld. In Nederland is het MER verplicht alvorens aan de bouw van een project kan worden begonnen. Aan de hand daarvan wordt bepaald of het project wel of geen doorgang kan vinden.

'Kennelijk geldt dat voor toeristische en/of industriële projecten in de Antillen gefinancierd met EG-geld niet. Er wordt gemeten met twee maten'.

Bij het MER worden vóóraf alle factoren met betrekking tot het milieu bestudeerd en daarbij zijn er ook gesprekken met milieu-organisaties. Bij het MES is een beslissing tot bouw al genomen of, erger nog, is het project reeds operationeel en wordt er dan pas bekeken naar mogelijkheden om milieuverontreiniging en -schade terug te dringen.

Energiebeleid, industriebeleid, toerisme, en ruimtelijke ordening werden uitvoerig besproken door Narain. Daarbij was er veel participatie van de kant van de aanwezige Antilliaanse en Arubaanse studenten. Narain eindigde met een korte uitleg van de organisatiestructuur van de stichting. 'Fundashon Defensa Ambiental verricht de studies, lobbyed als pressiegroep en brengt rapporten uit. Om het bestuur in staat te stellen flexibel en snel te reageren op ontwikkelingen en gebeurtenissen, kan niet iedereen lid worden van het bestuur van Defensa Ambiental. Daartoe is vorig jaar de vereniging Amigu di Tera opgericht.

'Ook de Antilliaanse studenten in Nederland kunnen er lid van worden. Ik nodig jullie daartoe uit'. (zie ook het artikel over Jose M.Capricorne en Lloyd Narain in Napa van deze week)

= door Mike Willemse =

WIE DENKT DAT het milieubewustzijn op Curaçao, iets nieuws is, iets van de jaren negentig dat pas ontstaan met de oprichting van Fundashon Defensa Ambiental twee jaar geleden, heeft het mis. Reeds tientallen jaren geleden hielden mensen zich bezig met het Antilliaanse milieu. Percy Henriquez was één van hen die intertijd werd bespot, maar wiens argumenten tot de dag van vandaag gelden.

Een andere bekende Curaçaoënaar die toen, maar ook tegenwoordig nog actief is op dat terrein is de kunstenaar José M. Capricorne (59). Eind jaren zestig inventariseerde hij de aanwezige fauna en flora op Curaçao en schreef onder meer het rapport 'Notitie Ruimtelijk Gebruik op Curaçao' (1975). Hij heeft dat vervolgens aangeboden aan het toenmalige Bestuurscollege maar is bang dat er sindsdien geen ambtenaar is geweest die het heeft opengeslagen.

In oktober was de voorzitter van Defensa Ambiental, Lloyd Narain (44), voor een studiereis in Nederland. De Amigoe was bij wat gerust kan worden genoemd 'de ontmoeting tussen oud en nieuw' op het terrein van de Antilliaanse milieubehartiging.

'Om te voorkomen dat de resterende open ruimte op den duur wordt vol gebouwd, zullen naast het aanwijzen van open gebieden grenzen worden vastgesteld waarbinnen de woon- en industriekernen mogen groeien', schreef Capricorne reeds in 1970. Heden ten dage is het nog steeds actueel: de Dienst Ruimtelijke Ordening en Verkeer (DROV) heeft met het Eilands Ontwikkeling Plan (EOP) de uiterste grenzen van wat groot Willemstad genoemd kan worden bepaald.

Defensa Ambiental is het er mee eens: 'Telkens benadrukken wij dat Curaçao klein is. Wij moeten verstandig omgaan met de schaarse ruimte. Hiermee kan ongecontroleerde groei worden voorkomen en hoge kosten vanwege de aanleg van nieuwe infrastructuur worden vermeden.Dat komt de natuur ten goede. Daarnaast moet elke samenleving buiten een bebouwde kom ook kunnen beschikken over een groen hart. Wij steunen de plannen van een groot-Willemstad. Wij hebben eerder een concentratiegebied aangegeven dat strekt van ongeveer het Seaquarium tot en met Piscadera, maar hebben helaas nu al aanwijzingen dat de DROV zich niet aan haar eigen grenzen houdt'. Het verkavelingsproject Sun Valley te Rancho is daar een voorbeeld van.

The Weissmann Travel Report had het mis met de volgende beschrijving van Curaçao: 'Don't expect Curaçao to be paradise. It's rather ugly'. Reeds in 1634 werd Curaçao beschreven als 'een kale rots waar niets op groeit'. Capricorne: 'De ABV-eilanden hebben een geheel eigen natuur. Projectontwikkelaars lijken geen interesse te hebben in de aanwezige natuur'. Narain vult aan: 'Zij hebben andere plannen en nemen Hawaii als het ideale model. De voor Curaçao typische kleine baaitjes worden opgeblazen en waar oorspronkelijk mangroven groeiden worden deze verwijderd om plaats te maken voor palmbomen. Veel toeristen komen niet om te liggen op kunstmatig aangelegde stranden, maar juist om te genieten van de authentieke natuur'.

KENNIS

Geconfronteerd met het gegeven dat de bevolking zelf meedoet met de vervuiling van het eiland: 'Niet bij projectontwikkelaars alléén, maar bij de bevolking als geheel bestaat er een chronisch gebrek aan kennis en dus interesse voor de eigen natuur'.

Het gevaar van de jarenlange vervuiling van het eiland is dat de lokale bevolking het op een gegeven moment zelf niet meer ziet. In zijn rapport van 1970 schreef Capricorne al: 'Met het vervuilen van wijken ziet men vaak een kringloop van onderwaardering ontstaan, zowel ten aanzien van de natuur als van sociale functies'. Opgroeiende kinderen weten niet beter en daarmee is de vicieuze cirkel rond.

Volgens de kunstenaar is er niet zozeer een gebrek aan liefde voor het eiland, maar een gebrek aan onderwijs en voorlichting. 'Wie weet dat er op Curaçao twaalf verschillende soorten Toteki's bestaan, waarvan er zes uniek zijn en alleen op Curaçao leven?'

Narain vindt eveneens dat te weinig informatie beschikbaar komt. Er zijn teveel geheimen. 'Wie weet hoe het precies zit met de plannen van het Duitse bedrijf Thyssen Reihnstall voor de bouw van een nieuwe electriciteitscentrale en een resort te San Nicolas?'

Capricorne en Narain zijn het met elkaar eens: een milieuramp dreigt. Maar zolang men nog niet is begonnen met het 'schoonschrapen' van de knoekoe, het opblazen van baaitjes en de aanleg van tientallen vierkante kilometers voor golfcourses zijn wij nog niet te laat om het tegen te houden.

De voorzitter van de milieuorganisatie: 'Wij zijn niet per definitie en bij voorbaat tegen alle plannen van investeerders en de overheid, maar wij willen vooral erkenning en inspraak. De Wet Ruimtelijke Ordening gebiedt dat elk verkavelingsplan van te voren ter inzage beschikbaar is. Maar hoewel zoiets formeel is geregeld, wordt dit niet als zodanig toegepast'.

ALTERNATIEF

Capricorne en Defensa Ambiental zijn geenszins tegen het toerisme. Mits het geen bedreiging vormt voor de natuur, en de exploitatie gecontreerd en gecontroleerd plaatsvindt. De distributiefunctie die Curaçao traditioneel heeft en weer hoe langer hoe meer krijgt, is een relatief schone industrie, met weinig lucht en/of bodemverontreiniging, en dus een goed alternatief als inkomstenbron.

Ook hiervoor geldt dat concentratie de voorkeur geniet. Daarentegen levert de nieuwe 'Lei di Penshonado' het eiland weinig op, de werkgelegenheid die het teweeg brengt valt tegen en mooie delen van de natuur bij Wechi, Grote Berg, Hermanus (het smalste deel van Curaçao) worden gekapt, en verkaveld voor villa's voor buitenlandse renteniers.

Dat er voldoende electriciteitscapaciteit op Curaçao is, riep Capricorne reeds twee decennia geleden. Ook Defensa Ambiental meent op basis van ingenieursrapporten en ervaringen in het buitenland (bij voorbeeld EXXON Rotterdam en, dichter bij huis, de PDVSA in Maracaibo) dat het mogelijk is om energie van de raffinaderij op te vangen. Daarnaast zijn wind- en zonenergie reëele alternatieven. Een nieuwe electriciteitscentrale is dus overbodig. 'Er wordt geen beleid gevoerd. Met een nieuwe overheid om de vier jaar moeten er ook weer nieuwe rapporten komen, die van het vorige Bestuurscollege verdwijnen dan. Kortom, er is geen continuïteit in het beleid', beweert Narain.

ONWETENDHEID

Met de industrialisatie veranderde er heel veel op het eiland. Helaas veranderde het onderwijs niet in hetzelfde tempo mee. Capricorne herinnert zich de oude, goed georganiseerde structuren van dammen en waterwegen op plantage Esperanza. Hij heeft begrip voor de noodzaak tot bouw van huizen en industriegebieden, maar de balans in bijvoorbeeld Muizenberg is door onwetendheid verloren gegan.

'Twintig jaar geleden wees ik al op de noodzaak en het nut van een vegetatie- en milieukaart van geheel het eiland, maar nog altijd is Cuaçao niet op die manier in kaart gebracht. Tot die tijd is het onmogelijk te bepalen wat verloren is gegaan of zou kunnen gaan', zegt Capricorne.



JOSE M.CAPRICORNE

Onwetendheid en gebrek aan kennis zijn gevaren die de Antilliaanse natuur bedreigen. Onderwijs is nodig om respect en liefde voor eigen eiland te kweken. Uitwisseling van informatie is daarbij essentieel. Uitwisseling van kennis en ervaringen was ook hetgeen in Amsterdam plaatsvond tijdens de ontmoeting tussen 'oud en nieuw'.

Studeren dicht bij huis

Kleuter-opleiding

= door Pedro Casimiri =

DE AKADEMIA Pedagógiko Kòrsou, A.P.K. verzorgt de opleiding tot kleuterleidster. Deze opleiding duurt vier jaar, en is verdeeld over twee afdelingen, afdeling A en B. Afdeling A is een dagopleiding die drie jaar duurt. Het doel van deze driejarige studieperiode is de vorming tot kleuterleidster.

Er wordt in een groot aantal vakken les gegeven. Ze worden onderscheiden in drie groepen, nl. de kernvakken, de talen en de overige vakken.

Tot de kernvakken behoren opvoedkunde en psychologie, didactiek en methodiek, muziek, gezondheidsleer en kinderverzorging. Nederlandse en Papiamentse taal behoren tot de groep van de talen, terwijl logopedie, maatschappijleer/geschiedenis, biologie, tekenen, handvaardigheid, lichamelijke oefening, godsdienst (facultatief), drama en studievaardigheden tot de overige vakken gerekend worden. In een uitstekend verzorgde studiegids wordt van elk vak per studiejaar precies aangegeven wat de doelstellingen zijn, welke literatuurlijst gebruikt wordt en hoe de cijfers tot stand komen. Verrassingen tijdens de studie zijn dus uitgesloten. Bij de overgang van het eerste studiejaar (K1) naar het tweede studiejaar (K2) zijn de groepen van vakken belangrijk. In de groep van de kernvakken en de talen mag de studente niet meer dan één 5 als eindcijfer hebben. Een eindcijfer lager dan 5 is niet toegestaan. In de groep van overige vakken mag men maximaal twee keer het cijfer 5 hebben. Voor het praktijkgedeelte van de opleiding moet men voldoende scoren.

VORMING

De praktische vorming van de aanstaande kleuterleidster vindt plaats tijdens een instituutspraktikum, een schoolpraktikum en een groepspraktikum. Het instituutspraktikum wordt doorgebracht op de A.P.K. Tijdens dit praktikum worden basisvaardigheden van het begeleiden van kleuters geoefend. Dat gebeurt door middel van workshops, maken van ontwikkelingsmateriaal, aankleden van klaslokaal, bordgebruik, enz. Het schoolpraktikum is de praktische vorming in de kleuterschoolsituatie. De praktische vorming in de kleuterschool staat onder leiding van een mentrix die de studente in de praktijk begeleidt. Het groepspraktikum is een bijzondere vorm van schoolpraktikum waarbij binnen de kleuterschool een trainingssituatie wordt geschapen, waarbij de studenten gezamenlijk meedoen. Het praktijk team, bestaande uit de praktijk coördinatrice en de praktijk vakdocenten verzorgen het praktische gedeelte van de opleiding. Het praktijkgedeelte wordt beoordeeld met voldoende of onvoldoende.

Om over te kunnen gaan naar een hoger leerjaar dient het praktijkgedeelte altijd voldoende te zijn. De opleiding wordt afgesloten met een examen. Dit examen bestaat uit twee gedeelten, te weten een schoolonderzoek en een schriftelijk examen. De kernvakken en de talen worden teruggevraagd bij het schoolonderzoek. De overige vakken rondt men in het tweede studiejaar af. Het schriftelijk examen omvat de vakken opvoedkunde en psychologie, didactiek en methodiek, Nederlandse taal en letterkunde.

TOELATINGSEISEN

Om toegelaten te kunnen worden moeten kandidaten in het bezit zijn van een diploma MAVO-4, of de eerste drie leerjaren van een school voor HAVO/VWO met gunstig gevolg hebben doorlopen of in het bezit zijn van een door de Minister van Onderwijs aangewezen diploma. Verder moet men een aantal toelatingseisen voldoen. Deze eisen zijn:

1. de taaltest, bestaande uit een dictee Nederlands, tekstverklaring Nederlands en Papiaments en een opstel in het Nederlands.
2. de logopedische test.
3. de muzikaliteitstest.
4. de lichamelijke conditietest en
5. de medische keuring.

Aanmelding voor de kleuterleidsteropleiding vindt plaats in de maand januari. Via de dagbladen worden oproepen geplaatst. Bij de inschrijving dient men behalve diploma's en cijferlijsten ook een bewijs van goed zedelijk gedrag te overleggen.

Het B-gedeelte van de opleiding duurt 1 jaar en wordt gegeven in de middag- en avonduren. De vakken die hierbij aan de orde komen zijn: opvoedkunde en psychologie, didactiek en methodiek en Nederlandse taal en letterkunde. Toelating tot het B-gedeelte van de opleiding kan op grond van het A-diploma.

FINANCIERING

De A.P.K.-student kan een studiebeurs van fl. 5000,- krijgen. Afhankelijk van het inkomen van de ouder kan een aanvullende studielening van maximaal fl. 2500,- per jaar verleend worden. Om voor deze lening in aanmerking te kunnen komen, moet men voldoen aan de volgende voorwaarden:

a. een bewijs van inschrijving van de A.P.K. hebben,
b. men moet ingezetene zijn van het Eilandgebied Curaçao, en de Nederlandse nationaliteit bezitten. Degenen die een naturalisatie-verzoek hebben ingediend komen ook in aanmerking voor een studietoelage.
c. men mag niet ouder dan 25 jaar zijn voor een eerste studie, en niet ouder dan 29 voor een tweede studie.

Voor verdere inlichtingen: Akademie Pedagógiko Kòrsou, Scharlooweg z/n. Tel: 612762/612338

Letterkundig leven rond eeuwwisseling

De krant als bron voor literatuurbeschrijving

= door Wim Rutgers =

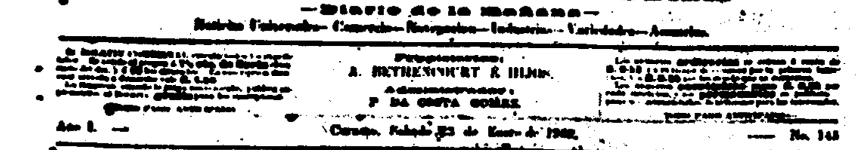
WIE DE GESCHIEDENIS van de Antilliaanse literatuur wil bestuderen mag de kranten als belangrijke bron van materiaal niet verwaarlozen. Dat gold al vanaf het prille begin, toen de eerste Antilliaanse kranten als *The Sint Eustatius Gazette* (rond 1790), *The Curaçao Gazette* (1812) en *De Curaçaosche Courant* (1816) het licht zagen; dat geldt ook voor de periode na 1865 toen via een nieuw regeringsreglement de preventieve censuur werd afgeschaft en de vele 'spruiten uit de bodem wiesen' zoals J. Hartog dat zo beeldend beschreef in zijn *Journalistiek leven in Curaçao* (1944). Journalistiek en literatuur waren aan het einde van de 19de eeuw nog nauw verweven en tussen beide was er een vloeiend overgangsgebied. Een weekblad als *The Impulse* (1871-1872) leert ons bovendien dat men in die dagen meer zaken onder de 'letterkunde' rangschikte dan wij tegenwoordig plegen te doen, en dat de hoofdredacteur Dl. de Sola journalistiek werk zag als 'a department of literature...' (Napa 1 september 1990).

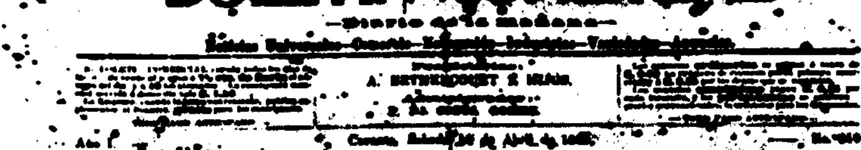
Eigenlijk kunnen we in deze periode nog nauwelijks van 'kranten' spreken, in elk geval niet als we daar 'dagbladen' onder willen verstaan. Het nieuws werd eind 19de eeuw wekelijks gebracht in een meestal op zaterdag verschijnend blad, dat in de regel vier pagina's telde met soms een supplement. Het formaat wisselde maar was gewoonlijk kleiner dan wij nu gewend zijn of kwam overeen met onze Papiamentstalige kranten. Zulke bladen bevatten geen foto's (uiteraard), nauwelijks illustraties, slechts weinig advertenties en vooral volle kolommen dicht op elkaar gedrukte tekst onder veelal kleine koppen, zodat er toch nog wel heel wat te lezen viel.

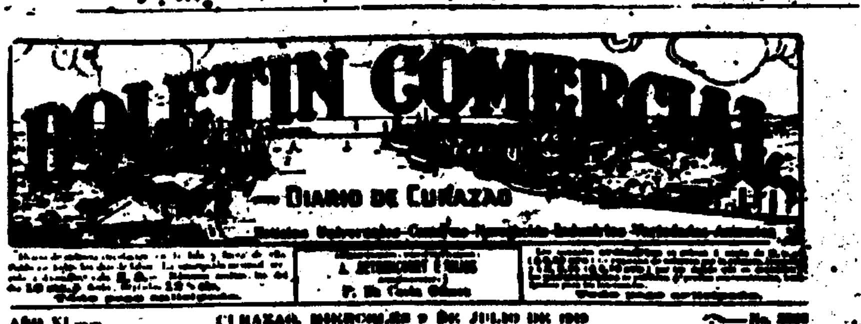
Het was eind 19de eeuw heel gebruikelijk dat ingezonden-stukken-schrijvers (en die waren er veel in die dagen!) op elkaar reageerden in verschillende bladen, wat dus veronderstelt dat men gewoon was meer dan één krant te lezen (zoals de Antillianen dat vandaag de dag nog doet).

Nagenoeg zonder uitzondering [illegible] bladen meertalig. Gebruikte de redactie al één taal, dan waren er altijd wel advertenties, ingezonden stukken of zelfs bijdragen van medewerkers in andere talen.

Hartog's *Journalistiek leven in Curaçao* bevat een beredeneerde inventarisatie van bladen en bijzonderheden van het journalistieke


BOLETIN COMERCIAL


BOLETIN COMERCIAL


BOLETIN COMERCIAL
DIARIO DE CURAZAO

BOLETIN COMERCIAL
HANDELSBLAD

bedrijf. Hij beschreef een aantal bladen dat in de (onder)titel of in de redactionele verklaring in het eerste nummer aangaf dat men de letterkunde tot een van de belangrijke aandachtsvelden rekende. Deze bladen moeten we, voorzover we ze nu nog kunnen achterhalen, speciale attentie bewijzen. Maar alle overige bewogen zich ook van tijd tot tijd op wat wij heden ten dage gewoonlijk tot literair rekenen, of wat men in die dagen als letterkunde zag.

Als we er nu van uit gaan dat een literatuurgeschiedenis niet alleen de produktie beschrijft, welke auteurs er in een bepaalde tijd waren en welke werken ze schreven, maar ook hoe dat werk werd gepubliceerd en gedistribueerd, hoe recensenten en critici op dat werk reageerden en welke mogelijkheden er in het algemeen voor de 'gewone lezers' waren om met literatuur in aanraking te komen, dan leveren de bladen van het einde van de 19de eeuw ons voor de beantwoording van dat soort vragen heel wat materiaal op.

Zonder uitzondering kenden alle bladen ingezonden (gelegenheids)poëzie — die is zo oud als de Antilliaanse pers zelf. Ze kwam al voor in de oudste ons nu nog bekende bladen en is ook vandaag de dag nog een heel normaal verschijnsel. Ze was er in allerlei talen, maar eind 19de eeuw overwegend in het Spaans, op afstand gevolgd door het Nederlands. Engels en Frans kwamen maar heel incidenteel voor, en Papiamento-poëzie verscheen pas vanaf het begin van de 20ste eeuw.

Verder kunnen de kranten ons iets omtrent de literaire produktie, de consumptie en het leesgedrag leren, als we afgaan op de in de kranten verschenen advertenties voor boeken en tijdschriften. Dat konden dan produkten uit eigen plaatselijke drukkerijen zijn, maar meestal betrof het geïmporteerd werk.

> **Parket van den Procureur-Generaal**
> IN DE KOLONIE CURAÇAO,
> AUTEURSRECHT.
> TER voldoening aan art. 10 van het Koninklijk besluit van den 11 Mei 1883 No 40, (Publicatie-blad van 23 Juni 1883 No 5), is gedurende de maand Februari jl. ingezonden door:
> IGNACIO MONTES DE OCA Y MELIAN, zich thans alhier bevindende, als uitgever:
> Método ¡universal! "Montes de Oca", para aprender y enseñar a leer el idioma Castellano con este solo libro, por el ex-profesor y pedagogo en la república del Uruguay, etc., etc., IGNACIO MONTES DE OCA Y MELIAN.— Edición primera.
> Curaçao den 5n. Maart 1897.
> De Procureur-generaal,
> SOL. C. HENRIQUEZ.

AUTEURSRECHT

Vanaf 1883 werd een nieuw auteursrecht mede op Curaçao rechtsgeldig (P.B. 1883, #5) en verschenen ook alle in Nederland geregistreerde uitgaven in lange maandelijkse lijsten in *De Curaçaosche Courant*. Het was kennelijk de bedoeling dat ook de op Curaçao gepubliceerde werken werden gedeponeerd. Dat zou ons een prachtige Curaçaose bibliografie hebben kunnen verschaffen als men van dat registratierecht inderdaad gebruik had gemaakt. Maar de Procureur-Generaal moest veelal zijn maandelijkse 'nihil' melden, ook als er in die tijd aantoonbaar wel was gepubliceerd, zoals het literaire werk van D.D. Salas in 1890 in 1894, A.A. Wolfschoon in 1894, en M. Victor Zwijsen in 1896. Literair werk werd kennelijk niet gedeponeerd, Spaanstalige schoolboeken komen we echter wel tegen.

De krant is voor ons nagenoeg de enige bron van berichtgeving om nog iets te achterhalen van het algemene gezelligheidsleven en het wetenschappelijk en literair genootschapsleven dat eind 19de eeuw vooral op Curaçao een korte bloeitijd doormaakte, zoals sociëteiten, het 'Geschied-, Taal-, Land- en Volkenkundig Genootschap' (1896), een niet bij name bekende vereniging die onder leiding van Ds. G.J. Simons rond 1870 Natuurkundige voorlezingen hield, een 'Letterkundig Genootschap tot Nut en Beschaving' en leesgezelschappen als 'Concordia', 'La Precaucion' en het 'Leesgezelschap tot Nut en Genoegen' en hun activiteiten.

De krant is via advertenties, verslagen en recensies ook een heel belangrijke bron voor onze kennis van de toneelgeschiedenis. Werd een nieuw boek meestal slechts kort aangekondigd, een toneelvoorstelling van een buitenlands en (vooral) een eigen gezelschap werd gewoonlijk uitgebreid gerecenseerd, zowel inhoudelijk als de prestaties van de individuele spelers.

SOIREE

Uit de krant leren we nu nog wat een 'soirée littéraire et musicale' was en hoe deze 'veladas' aan het einde van de 19de eeuw in de gunst van een talrijke publiek stonden.

Uit de krant leren we wat het talenprogramma op de Curaçaose scholen in die dagen behelsde. Schooleigenaren-directeuren adverteerden hun programma's en zorgden voor uitvoerige verslagen van hun prijsuitreikingen aan het einde van het schooljaar, waarop voordrachten, improvisaties en toneel in vele talen voor ouders en drommen belangstellende buitenstaanders te bewonderen vielen.

Sommige genres kwamen vooral in de krant tot hun recht. Zo was het gebruikelijk om allerlei actuele kwesties in dialoogvorm te behandelen. Dat gebeurde al in het begin van de eeuw, dat was heel populair aan het einde daarvan en zou dat tot het midden van onze eeuw blijven. Uitgever-drukker-boekhandelaar- drogist A. Bethancourt adverteerde zijn winkelprodukten zelfs in klanten-dialogen die heel populair waren; maar ook Bonaire en de Bovenwinden kenden hun voorbeelden, terwijl er op die eilanden toch nog niet veel geschreven werd in die tijd. Niet voor niets noemde Cola Debrot de dialoog een heel belangrijk literair genre!

'Cursiefjes', volgens de contemporaine aanduiding veelal 'feuilletons' genoemd, of 'columns' met een moderne term, kenden een bloeitijdperk aan het begin van de 20ste eeuw. Dat zijn typische voorbeelden van letterkunde, die alleen in de krant — wekelijks of twee keer per week of dagelijks gebracht — tot hun recht komen.

Zo is de krant voor ons een rijke bron van literair-historische informatie, die zich evenwel slechts bij geduldig pagina na pagina, blad na blad, week na week, jaargang na jaargang doorbladeren, en dan nog slechts mondjesmaat prijsgeeft. Daarbij is het niet voldoende één krant te bekijken, maar moet elk blad worden doorgenomen, omdat de op een bepaalde levensbeschouwing gerichte bladen nogal eens laten zien dat ze vooral voor eigen parochie preekten.

Wat de Antillen betreft, moeten we ons daartoe in het Centraal Historisch Archief of in de bibliotheek van Mongui Maduro isoleren. In Nederland is er een grote verzameling in het depot van de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag en het Amsterdamse Koninklijke Instituut voor de Tropen, met zijn collecties Maduro en De Gaay Fortman.

In de komende weken zullen een aantal artikelen verschijnen over het letterkundige leven aan het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw.

Algemeen wordt er altijd geschreven dat in juist deze periode de eigenlijke Antilliaanse literatuurgeschiedenis begonnen is.

Wim Rutgers verkent in deze artikelenserie een aantal aspecten daarvan.

Gelonk tussen derde- en vierderangs schrijvers

Surinaamse literatuur hachelijke kunstuiting

= door Rabin Gangadin =

DE SURINAAMSE literatuur, althans het verbale toebereidsel dat daarvoor doorgaat, is een hachelijke vorm van kunstuiting geworden. Beoefenaars van deze literatuur belanden vanwege hun ongetalenteerdheid al snel op het zinloze getierelier, een terrein zonder horizon.

Wat als een vondst wordt gepresenteerd is niet meer dan ordinaire diefstal van collega scribenten en rijmelaars, m.a.w. een gepronk met andermans pok[illegible].

Met hun eeuwig[illegible] wraakzucht en tot muiterij opjuttende kreten vanuit de door de overheid en gemeente gesubsidieerde podia, dwingen ze de mensen zich te bepalen tot opvattingen, die zich onder schuim verschuilen zoals: hun valse voorstellingen over taalmancipatie, hun modieuze ideeën over 'links-denken', hun bakerpraatjes uit het riool, hun profijtelijke lessen die geen nadere analyse verdragen, kortom: stellingnen die niet gespeend zijn van enige pedanterie. Binnen de Surinaamse letteren is enkel sprake van veel gelonk tussen derderangs schrijvers en vierderangs dichters.

Het laat zich langzamerhand aanzien dat het Surinaamse schrijversgelag in Nederland behept is met een oncomfortabel, zweterig, jaloers en hatelijk gevoel jegens de enkele collega auteurs, die waarachtig meer talent in hun pink hebben dan zij zelf in hun zelfgenoegzame, uit hun natuurlijke proporties rollende pens.

Wat voor de eigenaar van een werkelijk schrijftalent de gewoonste zaak van de wereld is, is voor de Surinaamse literaire hoenders die zich op grond van hun publicaties in eigen beheer of via een eigen opgezette uitgeverij — de kronkels en oneffenheden blijven in de werken blinken als lichtende bakens in de nacht — als auteurs aanprijzen, iets om zich aan te vergapen.

Vaak voelen ze zich ook danig verongelijkt tegenover de auteurs, die hun werk braaf via de reguliere kanalen, zoals de Nederlandse literaire periodieken en literaire uitgeverijen, aan de man kunnen brengen terwijl ze zelf, ondanks hun krijsend gejubel en protserig vertoon op podia, waarop tegelijkertijd de Surinaamse hapjes uitgestald liggen, niet eens het niveau van een podiumnar kunnen overstijgen.

Dit leidt tot vervelende frustraties bij deze op prestige beluste en aan een neurotische vorm van publieke erkenning lijdende balleganters waardoor een paar uit dit kliekje zelf iets zijn gaan ondernemen om mee te tellen c.q. op te vallen:

- een enkele figuur is begonnen met een literaire school, waarop men schrijver en/of dichter kan worden;
- een enkele figuur weer organiseert literaire avonden, waarop Nederlandse auteurs van enige celebriteit worden uitgenodigd. Tussen deze beroemdheden ritselt dan ook deze zielige Surinaamse rijmelaar door. (Julian D. De With);
- sommigen houden zich actief bezig met de boycot van hun rivalen op literaire manifestaties omdat ze bang zijn tegenover hun erg licht bevonden te worden. Deze boycot vindt door toepassing van de liederlijkste Surinaamse leugens plaats! (Chytra Gayadin e.a.);

Je zult je na lezing van deze tekst afvragen waar het primair bij de Surinaamse scribenten en rijmelaars, die ten onrechte de — helaas nog onbeschermde titels schrijver en dichter dragen, om gaat:

- willen zij een machtshiërarchie vormen van een ongetalenteerd gilde met afgestreken gezichten waarbinnen totaal geen kritiek geduld wordt;
- of gaat het bij hun enkel om het feit dat zij vaker voor het voetlicht kunnen staan met hun kweekproduct in hun trillende handen.

EIGEN STIJL

Sinds Ferrier en Vianen (Helman even buiten beschouwing gelaten) is geen enkele Surinamer komen opdraven met een eigen ontwikkelde, persoonlijke stijl, met een geheel ander genre, met een niet door hun collega dilettanten in het geleuter gesanctioneerde thematiek. Zij gedragen zich volgzaam en loyaal tegenover elkaar en sukkelen braaf achter het indrukwekkende prijskaartje aan.

Als je Surinaamse schrijvers, laten we zeggen met hun hoogst prodigieuze begaafdheid, een verhaal hoort opdissen geeft je dat het onbehaaglijk gevoel teruggekeerd te zijn naar de kleuterschool. Als ze zich proberen uit te laten over de 'bloei van de Surinaamse literatuur', moet je heel diep hurken om ze te volgen. Je kunt hun geestelijke ruimte het best beschrijven aan de hand van de attributen, waarmee ze zich tooien wanneer ze gaan optreden.

Ik ben bevreesd dat niemand aan dit gekke genoegen, aan al die beminnelijkheid een einde zal kunnen maken. Enkel tegen de kritiek wil men nogal verwoestend ten strijde trekken zonder zich te realiseren dat kritiek de waarheid bevordert, het geestelijke welbehagen en de maatschappelijke verhoudingen stimuleert.

FABELS

Een kliek waarbinnen kritiek helemaal ondergeschikt is aan de adulatie en waarvoor je moet blijven prouveren, is het zogeheten Sarnami-kollectief. Gesteund door een handjevol dilettantische palurken, en de hiep-hiep-hoera gillende Haagsche Hindoestaanse gemeente, draagt men, dobberend in een zee van beleefdheidsfrasen, het Hindostaanse dialect Sarnami *) en de daaruit voortvloeiende literatuur uit.

Datgene wat als literatuur uit dit hoekje voortgebracht wordt valt enkel te beschrijven als fabels met kleurkrijt. Hun geestelijke slaapzucht c.q. culturele inertie wordt geprikkeld door onderling gekrakeel, waarvan ze zelf niets begrijpen. Het frappante is dat er een waarachtige overeenkomst bestaat tussen het functioneren van de hersenen van Sarnamisten en die van dwergbeestjes als je op de kwaliteit van hun betoog en speeches [illegible] letten.

Bij de vele buitensporigheden, om niet te zeggen liederlijkheden, waaraan de sarnami-auteurs zich in hun werken hebben overgegeven, kan ik helaas hun literaire producten niet [illegible] als een juweeltje van [illegible] realisme aanbevelen.

De karakters zijn slecht geschetst en tot het einde toe volgehouden, de taal lijzig en lammenadig terwijl de personages elkaar staan aan te gapen in een idiote verrukking.

De sarnami-scribenten vertrouwen [illegible] op de 'bijzonderheid' van hun observaties en interpretaties en besteden weinig aandacht aan de vorm, waarin zij die gieten. Een goed literair product geeft (m.i.) niet slechts informatie, maar heeft ook nog een dimensie (noem het stijl of beeldende kracht of taligheid) die haar daarboven uittilt.

Ik wil niet beweren dat de sarnami-auteurs permanent duistere literatoren zijn; zij geven de gedachten achter hun werk snel prijs, maar in die helderheid zijn zij ontegenzeggelijk flinke rommelaars.

Resumerend zou ik kunnen stellen dat er, sinds ik als brave lezer mij steeds de moeite heb getroost als enige Surinamer de typescripten een kijkje te gunnen, niet veel veranderd is in het Surinaamse literaire salon terwijl het benauwde luchtje er altijd in is blijven hangen.

) *Sarnami is een [illegible] vorm van Hindi-dialect, dat in Suriname hoofdzakelijk door de Hindostanen [illegible] wordt gesproken en in Nederland in het kader van het [illegible] ter [illegible] van het behoud van de eigen identiteit, gehonoreerd wordt door een stel, dat de kunst van het geld-verdienen bij uitnemendheid verstaat.

Zeurpiet de schildpad

= door Nel de Jong =

ZEURPIET de Schildpad kroop door de mondi en keek verbaasd om zich heen. Wat was er toch met iedereen aan de hand? De hele mondi leek wel in rep en roer. Parkietjes vlogen krijsend over de cactussen. Muisjes, konijntjes en hagedisjes renden af en aan. Een konijntje botste zelfs pardoes tegen hem op. 'H'zeg, kan je niet uitkijken!' schreeuwde Zeurpiet kribbig. Maar het konijntje zei niet eens pardon en verdween met grote sprongen achter een paar struiken.

'Wat is er toch aan de hand?' vroeg Zeurpiet aan een geitje. 'Ik heb nu geen tijd, hoor', mekkerde het geitje gehaast. 'Ik moet...' Maar wat het geitje moest, kon Zeurpiet niet meer horen, want het geitje was al verder gehold. 'Wat is er toch aan de hand?' vroeg Zeurpiet aan een paar muisjes. Maar de muisjes piepten zo zenuwachtig door elkaar, dat de schildpad er niets van verstond.

'Maar wat is er dan toch aan de hand?' vroeg Zeurpiet voor de derde keer. Nu aan de mieren, die in een lange rij langs kwamen marcheren. 'Opzij, opzij!' schreeuwden de mieren boos. Maar Zeurpiet had er genoeg van. 'Nee', zei hij koppig en ging midden op het pad staan. 'Ik blijf hier, totdat jullie me eindelijk eens verteld hebben, wat er gebeurd is'. 'Weet je dat dan niet, domoor!' schreeuwde de voorste mier. 'Kabouter Brr zit knel tussen twee stenen onder de grote rots. We moeten hem gaan bevrijden'.

'Ai ai ai!' schrok Zeurpiet de schildpad. 'Ik ga ook mee om hem te helpen. Wacht even op me'. Maar de mieren marcheerden zo hard verder, dat de langzame schildpad al gauw ver achter bleef. 'Wat is het toch erg om altijd met zo'n zwaar schild op je rug te moeten lopen', zuchtte Zeurpiet en keek jaloers naar de dieren, die haastig voorbij renden. 'Nu kom ik vast te laat om Kabouter Brr te helpen'.

Maar toen Zeurpiet bij de grote rots aan kwam, was kabouter Brr nog steeds niet bevrijd. Het kaboutertje had geprobeerd zich tussen twee stenen door te wringen. Hij had zich in allerlei bochten gekronkeld, zijn adem ingehouden om magerder te zijn en zich uitgerekt. Maar toen hij halverwege was, kwam hij niet verder vooruit en... ook niet meer achteruit. En nu zat kabouter Brr muurvast tussen de twee stenen en kon alleen maar help! roepen.

De dieren deden wat ze konden. De geitjes stonden hulpeloos te mekkeren. Ze waren te groot om onder de rots tot bij kabouter Brr te kruipen. Maar de konijntjes verdrongen zich voor de twee stenen en duwden uit alle macht. De een tegen de eerste steen, de ander tegen de tweede en weer een ander tegen kabouter Brr zelf. 'Auau!' gilde het kaboutertje, 'Au au, niet zo hard. En er staat iemand op mijn voet!' 'Oh pardon!, zei een konijntje verschrikt, 'ik dacht, dat ik op een steentje stond'. Het veegde zijn neusje af, dat zeer deed van het duwen en zuchtte: 'Zo krijgen we je nooit vrij, kabouter Brr'.

'Laat ons het eens proberen', piepten de muisjes en duwden de konijntjes opzij. 'Je moet niet duwen, maar trekken!' Met hun scherpe tandjes grepen ze kabouter Brr bij zijn jasje en broekspijpen en begonnen te trekken, zo hard ze konden. 'Krrakk!' klonk het. En daar vielen een paar muisjes pardoes achterover met een stuk van kabouter Brr's jasje tussen hun tanden. Verschrikt lieten de andere muisjes de broekspijpen los. 'Dat gaat ook al niet', zeiden ze.

'We moeten iets anders verzinnen'. 'Laat ons maar even', zei een mier. 'De enige manier om kabouter Brr te bevrijden is om die steen weg te duwen. Vooruit jongens, een....twee....drie!' De mieren duwden zo hard ze konden tegen een van de stenen. Maar hoe ijverig ze ook duwden, er was geen beweging in te krijgen.

'Wij zijn veel sterker dan jullie. Wij zullen dat wel even doen', riepen de hagedisjes. Maar zelfs hen lukte het niet. 'Niets aan te doen, kabouter Brr', hijgde de grootste. 'Je zult hier moeten blijven. Poetsje moet maar elke dag eten komen brengen'. 'Nee, nee', riep kabouter Brr angstig, 'Ik wil er uit, help!'.

'Eens kijken. Als ik nou eens...', mompelde Zeurpiet de Schildpad. Hij ging met zijn schild tegen de steen staan, zette zich schrap, duwde, duwde nog harder... 'Ja!' schreeuwden de andere dieren, terwijl ze ademloos toekeken. 'Ja, zet 'm op, Zeurpiet!' Heel langzaam schoof de steen opzij. Nog een beetje en nog een beetje. En met een grote sprong was kabouter Brr weer vrij! 'Wat ben jij sterk, Zeurpiet,' zei hij bewonderend, 'Dank je wel, hoor! en hij klopte de schildpad op zijn schild. 'Vooruit jongens, een hoeraatje voor het sterkste dier van de mondi'.

'Hiep hiep hoeraa!' schreeuwden alle dieren. 'Zo'n schild is wel zwaar maar ik ben toch wel blij dat ik het heb', zei Zeurpiet de Schildpad. En die dag heeft hij niet één keer meer gezeurd.

De Muur

ALS je de stukken van deze muur weer op de juiste manier in elkaar zet, kun je lezen, wat er staat. Het beste kun je de stukjes uitknippen om ze in elkaar te passen.

D
EEN
UK

VIN
JE

LL
JE ?

D
IT
LE

SPE
ET

OPLOSSING 'DE MUUR':
Vind je dit een leuk spelletje?

Een oud verhaal

NU IS Griekenland gewoon een van de landen in Europa. Maar heel lang geleden, wel zo'n 5000 jaar, waren de Grieken heel machtig. En tot nu toe kennen we de helden uit de verhalen, die ze elkaar in die tijd vertelden.

Een van de meest bekende helden is Odysseus, een koning, die tien jaar lang in een oorlog moest vechten, vóór hij weer naar huis terug kon zeilen. Maar die tocht naar huis duurde ook nog eens tien jaar! En hij beleefde daarbij de meest spannende avonturen.

Zo kwam hij op een dag op een eiland, waar een reus met één oog woonde. Die reus nam Odysseus en zijn mannen gevangen en sloot hen samen met zijn schapen in een groot hol. En elke dag at hij twee van de mannen op. Totdat het Odysseus lukte de eenogige reus blind te maken. Hij en zijn mannen klemden zich onder aan de buiken van de schapen vast en kwamen zo het hol uit. Want de reus voelde wel met zijn handen over de schapen, maar niet eronder.

Nu had Odysseus de reus al eerder wijs gemaakt, dat hij 'Niemand' heette. Dus schreeuwde de reus woedend 'Niemand heeft me blind gemaakt!' 'Wel', zeiden de andere reuzen op het eiland toen, 'Dan is het je eigen schuld, wat er met je gebeurd is'. En ze staken geen hand uit om Odysseus en zijn mannen te vinden. Odysseus wist niet hoe gauw hij met zijn boot verder moest zeilen!

Gekke bekken

KNIP uit een tijdschrift een groot gezicht. Neem nu een groot stuk papier, een schaar en lijm. Knip het gezicht in smalle stroken en plak die een stukje uit elkaar. Zo wordt het een dik gezicht. Als er stroken worden overgeslagen bij het opplakken, wordt het gezicht smaller en gekker. Je kunt ook smalle en brede stroken knippen, dan krijg je weer andere hele 'aparte' foto's.

Uit de schoolkrant

DANIEL zit in klas 2b van de Marnixschool, en hij kan al goed verhaaltjes schrijven, lees maar:

Er was eens een hond, die geen baasje had. Hij had zo'n honger. Op een dag zag hij een poes. Ze had ook honger. De hond en de poes gingen in de vuilnisbak kijken, maar nee hoor, niks. Ze gingen slapen en droomden, dat ze een baasje hadden. Op een dag zag een man de poes en hij zei: ik wil ze hebben. En de man pakte de poes en nam haar mee naar huis. De hond mocht ook met de man mee. En ze leefden nog lang en gelukkig.

Spelletje

TEKEN op een stuk papier 16 vierkanten volgens het voorbeeld en leg in ieder vakje een geldstukje of een knoop. Je kunt dit spel met twee spelers spelen. Om de beurt mogen de spelers een of meer muntnen oppakken. Op één voorwaarde: ze moeten naast elkaar liggen in dezelfde rij. Er mag dus geen leeg vakje tussen zitten. Wie het laatste muntje moet pakken, heeft verloren.

Schelpen doosje

VAN EEN leeg sigarendoosje en schelpen is iets heel moois te maken. Smeer de onderkant van een schelp in met goede hobbylijm (Augustinus Boekhandel) en druk hem voorzichtig op het deksel van het doosje. Plak alle schelpen dicht tegen elkaar aan. Als je genoeg schelpen hebt, kun je ook de zijkanten van het doosje beplakken. Leg in het doosje een zacht stukje stof, dat even groot is als de bodem. Zo heb je een prachtig juwelenkistje of een kleinedingen-kistje.

Poppenrolveger

1.

Tape plakken

2.

HET LEUKST staat zo'n rolveger in een poppenhuis. Maar ook al heb je dat niet, dan is het toch leuk om te maken. Leuk én eenvoudig. En het enige, wat je ervoor nodig hebt, is een lucifersdoosje, een kurk, een paar spelden, een stukje stevig karton en een beetje plakkaatverf.

Geef het doosje een vrolijk kleurtje met de plakkaatverf. Snijd van de kurk 4 schijfjes, die als wieltjes dienst doen. Steek ze vast met spelden (1). Knip uit een reep karton een flink handvat, dat je volgens het voorbeeld buigt en plakt (2). Steek de uiteinden weer met een paar spelden vast in het lucifersdoosje, verf ze in een afstekende kleur op de kopse kant van het doosje. En klaar is je rolvegertje, waar je pop heel zeker blij mee zal zijn.

Versjes van Vroeger

Er zat een aapje op een stokje
achter Inleders keukendeur
Hij had een gaatje in zijn rokje
Daar stak hij zijn staartje door
Hij had een ringetje aan zijn vingertje
En dat ringetje was van goud
Daarom dachten alle mensen,
dat dat aapje was getrouwd.

Je kunt dit versje ook zingen, door het te zingen op te zeggen met afwisselende klinkers: ... 'Ar zat an apje op an stakje achtar Inladars kaukandar', enz. Of: Or zot on opje op on stokje ochter Inloders kokondor enz.

Om te kleuren

Mopjes

EEN HEEL oud stokdoof vrouwtje zit helemaal alleen in de wachtkamer van de dokter. De zuster komt binnen en zegt verbaasd: 'Er is vandaag helemaal geen spreekuur. De dokter is op reis'. Het vrouwtje blijft rustig zitten.

De zuster schreeuwt in haar oor: ER IS VANDAAG GEEN SPREEKUUR! Maar ook dat helpt niet. Ten einde raad schrijft ze haar boodschap maar op een stukje papier.

Het vrouwtje glimlacht vriendelijk en zegt: 'Kunt u het asjeblieft voorlezen? Ik heb mijn bril thuis laten liggen'.

****

Dokter: Weet u, wat ik in uw maag gevonden heb, meneer De Vries? 21 theelepels!

... dokter, dat is uw eigen recept: driemaal daags een theelepel!

****

Hoe loopt een duizendpoot over een mesthoop heen? Met haar 999 poten, want de duizendste heeft hij nodig om zijn neus dicht te houden.

****

Waarom mag je geen vier uur niet in het bos komen? Dan vallen de ... op de bomen. ...

****

Puzzel van de week

1		2		3		4	5
6						7	
8						9	
10						11	
13							

HORIZONTAAL: 1. Vogel, die je alleen in een kooitje vindt; 6. Universiteit van de Nederlandse Antillen; 7. Voegwoord; 9. Landbouwwerktuig; 10. Steen; 11. Ontkenning; 12. Persoonlijk voornaamwoord; 14. Nummer (afkorting); 15. Indien; 17. Deel van een stad.

VERTIKAAL: 1. Lekkernij; 2. Op dit moment; 3. Meisjesnaam; 4. Deel van een maal; 5. Iemands gedrag vervelend vinden; 8. Ontkenning; 9. Lidwoord; 13. Groente; 15. Slee; 16. Sint (afkorting).

ZIE VOOR oplossing en de winnaar de kinderkrant over twee weken. Stuur je oplossing naar de Amigoe Schoenpenheuvel z/n of P.O.Box 577, Aruba: Amigoe, Berg Cross 110, Bonaire ... heer Linkels, P.O.Box 12... En zet er de vermelding KINDERPUZZEL

Winnares van deze week:
Scarlett Peery,
Cas Coraweg 106
Curaçao

Zij ontvangt een waardebon van f 15,- van Augustinus Boekhandel.

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. Sol; 3. E.T.; 4. Al; 6. Eerst; 7. Re; 8. SS; 9. Leo.

VERTIKAAL: 1. Steel; 2. Lasso; 3. Eer; 5. LTS.

NASA krijgt drie miljard van Bush

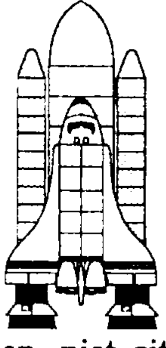
DE AMERIKANEN gaan naar Mars. Tenminste, als we president Bush moeten geloven. Vorig jaar al, bij de herdenking van de twintigste verjaardag van de eerste bemande maanlanding, lanceerde hij een nieuwe uitdaging voor de ruimtevaart, bestaande uit drie etappes:

- Een permanent Amerikaans bemand ruimtestation in een baan om de aarde als startpunt voor vluchten naar maan en Mars.
- Een bemande basis op de maan als voorloper van een soortgelijke vestiging op Mars.
- Bemande vluchten naar de rode planeet, te beginnen rond 2020.



Rond het jaar 2015 verkennen astronauten per ruimtebrommer de Marsman Phobos. Op de achtergrond de rode planeet.

Amerikanen maken zich gereed voor Mars-reis



Dat klonk allemaal mooi. Het herinnerde aan de beroemde aankondiging van John F.Kennedy in mei 1961, waarmee het Apollo-programma voor bemande maanreizen werd gestart. Maar er was een belangrijk verschil: Kennedy stelde tegelijkertijd 25 miljard ter beschikking, maar Bush zwaaide niet met de geldbuidel.

Wat hij presenteerde waren vooralsnog vrome intenties. Maar nu is de kogel door de kerk: tot grote vreugde van NASA kreeg het ruimtevaartbureau voor het eerst sinds jaren meer geld dan het voor het lopende jaar had gevraagd. Aan het NASA-budget van negen miljard dollar werd ongeveer drie miljard toegevoegd voor het onderzoek van nieuwe mogelijkheden om naar de maan en Mars te reizen.

Deel één van Bush'plan, het ruimtestation Freedom, dateert overigens al uit het Reagan-tijdperk. Freedom- een gezamenlijk produkt van (voornamelijk) Amerika, en (in mindere mate) van Europa, Japan en Canada- was bedoeld als een bemand onderzoekstation. Nu moet de ruimtebasis ook springplank worden voor reizen naar verre ruimtebestemmingen, zoals de maan en Mars.

Wat is ver? De maan is ver. Tussen de maan en de aarde kunnen meer dan zestig aardbollen een plaats vinden. De maan is 384.000 kilometer van ons weg. Maar dankzij het feit dat een maanraket een startsnelheid heeft van veertigduizend kilometer per uur (die vervolgens minder wordt) kan de afstand in een dag of drie worden over overbrugd.

In het geval van Mars ligt dat anders. Vergeleken met de rode planeet is de maan naast de deur: Mars komt nooit dichter bij ons dat zestig miljoen kilometer. Voor het overbruggen van die afstand heeft een gewoon ruimteschip een maand of acht nodig. Dientengevolge is het project voor een bemande Marslanding van een heel ander kaliber dan een maanvlucht.

NASA schat voorzichtig dat het totale Marsavontuur- tot en met de eerste landing- vijfhonderd miljard dollar gaat kosten. Dat lijkt veel. Maar vergeleken bij andere bedragen zinkt het in het niet. Per jaar besteedt Amerika meer dan duizend miljard dollar aan defensie. Vijfhonderd miljard dollar (gespreid over dertig jaar) betekent jaarlijks minder dan twintig miljard, een bedrag waar het Amerikaanse ministerie van Defensie niet meer dan een week genoeg aan heeft. Zeker als er op defensie bezuinigd wordt- en dat gaat gebeuren op de nieuwe begroting- is ruimtevaart een voor de hand liggende activiteit voor de hoofden en handen die dan vrijkomen.

KRITIEK OP FREEDOM

Inmiddels is de horizon van Bush'Space Exploration Initiative- afgekort SEI; niet te verwarren met SDI, Space Defense Initiative of 'star wars'- niet wolkenvrij. Zelfs de eerste etappe, het ruimtestation, is niet veilig gesteld. Negen jaar voor het station werkelijkheid moet worden, staat het bloot aan veel kritiek, zowel van politici als van wetenschappers.

Veel congresleden zien het station, dat zo'n tien miljard moet gaan kosten, niet zitten. Pure wetenschappers zien de betekenis van Freedom dalen als het behalve laboratorium ook assemblagefabriek en startplaats moet worden. En kortgeleden maakte een commissie van astronauten bekend dat het station zo onmogelijk veel onderhoud zal vergen, dat om de andere dag een ruimtewandeling zal moeten worden gemaakt door een reparatieploeg.

LIJNDIENST

Als het station er uiteindelijk is, kan fase twee beginnen: de maanbasis. Daarvoor moet een volwassen ruimtetransportsysteem ontwikkeld worden, zodat er sprake is van een lijndienst op de maan. De transportmiddelen daarvoor moeten worden ontwikkeld en zodanig zijn dat ze steeds opnieuw kunnen worden gebruikt.

Niemand voelt voor een Apollo-achtige aanpak, waarbij telkens een complete dure maanraket verloren ging. Dat wordt op den duur onbetaalbaar. Juist dat was de reden waarom het Apollo-project, na zes maanlandingen, voortijdig werd gestopt.

De maanbasis zal zichzelf grotendeels moeten kunnen bedruipen. Er kan wetenschappelijk onderzoek worden gepleegd en ervaring worden opgedaan voor het verblijf op Mars. Russische kosmonauten hebben intussen een jaar lang doorgebracht in het ruimtestation Mir en het blijkt dus mogelijk mensen zo lang effectief te laten werken in de ruimte.

LANG WACHTEN

Het definitieve recept voor de bemande Marsreis staat intussen nog allerminst vast. Wie er de huidige dienstregelingen op nakijkt, komt op acht maanden heenreis, zes maanden daar en nog eens acht maanden terug. Zeker voor de eerste keer - als er op Mars absoluut geen faciliteiten zijn - lijkt dat erg lang.

De zes maanden op Mars zijn nodig om te wachten tot aarde en Mars onderling weer in de juiste positie zijn. Gezien de massa van het Marsschip, dat minstens zes mensen en honderden tonnen brandstof en voedsel aan boord zal hebben, moet het zo lang duren. Tenminste zo lang de huidige raketmotoren en brandstoffen moeten worden gebruikt. En echt kijk op revolutionaire nieuwe aandrijvingen is er niet.

EERST DE VRACHT

Sally Ride, Amerika's eerste ruimtevrouw, heeft intussen een veelbelovende variant bedacht op bovengenoemd schema: het Sprint-concept. Heel slim: stuur eerst alle vracht die je niet voor de heenreis nodig hebt, met een onbemande raket naar Mars. Niet erg als dat wat lang duurt. Pas als dat allemaal goed is gegaan, vertrekt een relatief licht bemand ruimteschip, dat zo veel sneller kan reizen. Op die manier zou een retourtje Rode Planeet minder dan een jaar duren, met veertien dagen verblijf op Mars zelf.

Zal het zo gaan? Niemand die het weet. In elk geval wordt Mars na de maan het volgende grote reisdoel van de ruimtevarende mens. Eens zullen er bases zijn op de maan en op Mars, permanent bevolkt door eerst tientallen en vervolgens honderden mensen. Wie weet misschien wordt Mars nog wel eens een filiaal van de overbevolkte aarde.

Vroeger spraken we over Marsmannetjes, die niet bleken te bestaan. Nu kunnen we er zeker van zijn dat in de volgende eeuw de eerste 'echte' Martiaan wordt geboren.

Een kale, rotsachtige vlakte: zo fotografeerde de Marsverkenner Viking 1 in 1976 het oppervlakte van de planeet.



Philips topman: opleiding loopt achter bij V.S.

Europa dreigt museum te worden op technisch gebied

DEN HAAG.- De opleiding van technisch personeel in Europa loopt ver achter bij die in de Verenigde Staten en Japan. Als men daar niets aan verandert, kan dit rampzalige gevolgen voor Europa hebben, zo waarschuwde prof. Dr. W. Dekker, voorzitter van de Raad van commissarissen van Philips, op de eerste Europese conferentie over trainingstechnologie ETTE in het Haagse Congresgebouw.

"Ofschoon er een chronisch tekort is aan technologisch personeel op vele terreinen, moedigt Europa jonge mensen nog steeds aan interessante studies te volgen, die niet direct op werk zijn gericht. Als dit zo doorgaat wordt Europa het continent van het verleden, een aardig museum met een grote kennis in de sociale en geesteswetenschappen, maar niet het centrum van economische vooruitgang", aldus de Philips-topman.

Japan en Zuidoost-Azië zullen volgens hem het industriele en financiële centrum van de wereld worden, de Verenigde Staten het centrale punt voor de landbouw en dienstverlening.

Dekker onderstreepte dat men in Europa zich onvoldoende bewust is van de cruciale rol die opleiding voor de economische groei heeft. Jaarlijks melden zich op de 100.000 inwoners slechts 39 nieuwe studenten aan voor een technologische studie. In de Verenigde Staten en Japan zijn dat er respectievelijk 77 en 76.

Voorts maakt Dekker zich zorgen om de kwaliteit, de vaardigheden en kennis van de leerkrachten. De bijscholingscursussen voor deze mensen zijn naar zijn mening ver van optimaal, zo ze er al zijn. "Met de revolutionaire veranderingen in de technologie, kan deze tekortkoming rampzalige gevolgen hebben", aldus de Philips-topman.

Een andere tekortkoming in de opleiding van technisch personeel in Europa is volgens Dekker dat de activiteiten van bedrijven op dit terrein dikwijls zijn geconcentreerd op bedrijfsbeheer en algemene onderwerpen betreffen. Bovendien zijn de cursussen slechts gericht op de korte termijn. "Effectieve lange-termijnstudies voor werknemers op belangrijke terreinen van de moderne technologie zijn in Europa nog steeds zeldzaam".

Dekker vindt dan ook dat er alle reden is zich zorgen te maken over de grote achterstand in de opleiding van mensen in de technische vakken in Europa ten opzichte van die in Amerika en Japan. Hij voorspelt dat er in de komende tien jaar een tekort zal ontstaan aan competente jonge werknemers. Het gevolg zal zijn dat de ondernemingen oudere werknemers in dienst moeten houden. Dit kan echter alleen, als hun kennis op niveau blijft.

PRAKTISCHER

Universiteiten en andere opleidingsinstituten zullen hun studies meer moeten richten op wat het bedrijfsleven nodig heeft. Het technisch onderwijs zal meer afgestemd moeten worden op de behoefte van de industrie. Bovendien zullen jongeren meer gestimuleerd moeten worden exacte vakken te kiezen.

Omdat het voor de onderwijsinstellingen moeilijk is de technologische ontwikkelingen, die zich nu in een snel tempo voltrekken, bij te houden, zal veel aandacht moeten worden geschonken aan doorlopende cursussen na de aanvankelijke opleiding. Het is volgens dekker niet meer mogelijk in de technologie werkzaam te zijn, zonder dat men zich regelmatig laat bijscholen.

"Het is een kwestie van levenslang leren. Dat moet een gewoonte worden", zegt Dekker. Een van de mogelijkheden is het volgen van doorlopende opleidingen in de bedrijven zelf. Op die manier kan men de werknemers mee laten groeien met de nieuwe technologische ontwikkelingen. Het is een investering, die een normaal onderdeel moet worden van de bedrijfsstrategie.

GOEDKOPER

Opleidingen in het bedrijf zelf met de huidige technische middelen zijn volgens de Philips-man veel goedkoper dan de traditionele cursussen. Als voorbeeld noemde hij de trainingsprogramma's via de computer in zijn eigen bedrijf. Deze zijn 1,8 miljoen gulden goedkoper dan de traditionele cursussen. Dat scheelt de helft van de kosten. Bovendien betekenen de bedrijfsopleidingen een verbetering van het totale produktieproces en versterken zij de positie van de onderneming op de lange duur.

Tijdens de drie dagen durende conferentie zullen ongeveer veertig deskundigen uit heel Europa hun ervaringen in trainingstechnologie presenteren. Tegelijkertijd is er een beurs, waar de laatste ontwikkelingen op dit gebied getoond worden.

Transfer miljoenen opgesoupeerd met verbouwing

PSV moet bezuinigen nu het slecht gaat bij Philips

KEES PLOEGSMA (45) werd elf jaar geleden aangesteld als manager van de Eindhovense voetbalvereniging PSV, als opvolger van Ben van Gelder. Onder Ploegsma ontdeed PSV zich van het etiket 'provincieclub'. De Eindhovenaren kregen meer internationaal aanzien met vier landstitels op een rij en een Europa Cup. Na een mislukt seizoen dreigde een periode van magere jaren aan te breken. Met een nieuwe trainer (Bobby Robson) en een aantal nieuwe spelers, zocht PSV dit seizoen tevergeefs de weg terug naar de Europese top (de Nederlandse ploeg werd door Montpellier uitgeschakeld). Met de financiële problemen bij sponsor Philips is de situatie er niet rooskleuriger op geworden.
En de vraag is of de sponsoring zelfs niet in groot gevaar kan komen nu Philips dit jaar meer dan twee miljard verlies gaat leiden en bezig is aan een drastisch bezuinigingsprogramma.

Ploegsma: 'Die signalen hebben mij nog niet bereikt, hoewel ons contract met Philips over een half jaar afloopt. Laat ik het nog eens uitleggen. PSV heeft met Philips Nederland een overeenkomst zoals elke club met een sponsor. De financiële middelen die ons ter beschikking worden gesteld, staan in redelijke verhouding met wat andere topclubs in Nederland ontvangen. Wel hebben we daarbij het voordeel dat we gebruik kunnen maken van de know how van Philips. Bijvoorbeeld als we een advocaat of fiscalist nodig hebben.

GEEN INMENGING

'Er is ook geen inmenging in ons bestuursbeleid. Ik heb het althans nog nooit meegemaakt en zelfs voorzitter Jacques Ruts is nimmer op zijn vingers getikt. Ik kan me dan ook niet voorstellen dat we volgend seizoen met een andere naam op het shirt gaan spelen. Er is ook een strategie dat je juist meer aan de weg moet timmeren met reclame maken als het slecht gaat.'

Aan de transfers van Ruud Gullit en Ronald Koeman naar respectievelijk AC Milan en Barcelona verdiende PSV een vermogen van dertig miljoen. Waar is dat geld gebleven?

'Van dat bedrag is niets meer over. We hebben het geïnvesteerd in de vernieuwing van het stadion. Afgelopen zomer ging de laatste miljoen in de overkapping van het dakterras. Met een gedeelte van die dertig miljoen hebben we de contracten van spelers als Vanenburg en Romario verlengd.'

NIEUWE SPELERS

'Door dit alles kon ik de afgelopen zomer pas nieuwe spelers aantrekken nadat ik anderen had verkocht. Zo kwam er een bedrag binnen van twaalf miljoen gulden, terwijl er voor tien miljoen aan nieuw materiaal werd gekocht. We worden nu met het probleem geconfronteerd dat we opnieuw moeten investeren in het stadion willen we straks aan de UEFA-normen voldoen die bepalen dat je geen staanplaatsen meer mag hebben. Als we overal zitplaatsen maken zakt de capaciteit van 27.000 naar 17 tot 18 duizend. En dan komen we in de knel met ons toeschouwersgemiddelde van 23.000 in de competitie. De grote vraag is nu hoe je een nieuwe tribune multifunctioneel kunt maken. Er moet iets achter zitten waardoor je zo'n accomodatie een jaar of twintig van 's morgens vroeg tot 's avonds laat kunt gebruiken en niet één keer in de twee weken. We hebben wel allerlei wilde ideeën, maar we zijn er nog niet uit.

De uitschakeling in het Europa Cuptoernooi noemde U een catastrofe. Zijn er achteraf aanwijsbare oorzaken te noemen?

'Het probleem is dat het elftal dit seizoen nog niet een keer in de samenstelling heeft gespeeld zoals het bestuur dat afgelopen zomer voor ogen had. Tegen Montpellier misten we vooral Gerets en Van Aerle. Twee spelers die qua mentaliteit net iets meer in huis hebben dan de rest en voor een goede mix zorgen. In de uitwedstrijd hebben we zwak gespeeld. Het ellendige is natuurlijk dat het Montpellier was en niet Real Madrid, AC Milan of Bayern München. De wedstrijden tegen Montpellier zijn pas vergeten als we het volgende Europa Cupduel spelen. Zowel financieel als sportief.'

Er moet na de uitschakeling bezuinigd worden. Worden de kosten (twee miljoen) van het financiële debacle afgewenteld op de spelers?

'Ik heb voor de grap gezegd dat ze maar af moeten zien van de recetteverdeling die ze te goed hebben na de wedstrijd tegen Montpellier. Maar daar valt niet aan te tornen, omdat het contractueel is vastgelegd. We gaan pas snoeien bij spelers als het een structurele zaak blijkt te zijn en voorlopig ga ik ervan uit dat we terugkomen. We zullen binnen de club op de kleintjes moeten letten en onze inkomstenbronnen dienen te vergroten. Wat dat laatste betreft denk ik o.m. aan vriendschappelijke wedstrijden. In december spelen we tegen Everton. In de winterstop gaan we naar India. Daarnaast moeten we kijken of we nog meer met het stadion kunnen doen.'

Wanneer het seizoen compleet mislukt, stapt U dan op als manager?MDNM

'Het seizoen is voor mij pas echt mislukt als we geen kampioen worden. De landstitel moet de teleurstelling van vroege uitschakeling tegen Montpellier goedmaken. We willen bovendien volgend seizoen weer aan het Europa Cup I toernooi meedoen. Ik ben hier werknemer en ik hoor wel van het bestuur of ik consequenties moet aanvaarden. Maar het mislukken van een seizoen zal toch niet allemaal op mijn bord terecht komen? Goed, ik ben verantwoordelijk voor de aankopen. Maar er lopen hier ook nog mensen rond die ermee moeten werken. En ik zal straks toch niet te horen krijgen dat Bosman, Koeman en Popescu allemaal slechte spelers zijn?'

Was het geen gok om Bobby Robson aan te trekken als opvolger van trainer Guus Hiddink?

Robson is puur op voetbalkwaliteiten aangetrokken. We hebben niet specifiek naar een 'naam' gezocht. We wisten van Robson dat hij bij Ipswich destijds vrij continentaal liet voetballen. Daarom trok hij Mühren en Thijssen aan. We zijn absoluut niet ontevreden over Robson. Hij heeft een contract voor twee jaar. Dat wil niet zeggen dat we hem niet tussentijds kunnen ontslaan, maar dat is nu geenszins aan de orde.'

Kunnen er tussentijds dit seizoen nog nieuwe aankopen worden gedaan?

'Daarvoor zijn er geen financiële middelen beschikbaar. Als we kopen zouden we ook moeten verkopen. Ik ben met Hans van Breukelen in gesprek over de verlenging van zijn contract dat aan het einde van dit seizoen afloopt. Wij willen hem graag voor nog twee jaar vastleggen. Hans is nu 34, ik zie in hem nog een topkeeper. Er zijn legio voorbeelden van 'oude' doelmannen. Zoals Dino Zoff en Shilton. Met Pim Doesburg sloot ik op z'n 36ste nog een contract af. Van Breukelen zou mij half januari laten weten wat hij wil. Hij is transfervrij en heeft laten doorschemeren dat hij naar Engeland kan. Zijn beslissing hangt dus af van financiën.'



KEES PLOEGSMA

Oud-Bondscoach in België op handen gedragen

'Sir Georg' Kessler keurt vedetten-mentaliteit af

HET IS stilaan traditie geworden. Niemand verbaast er zich eigenlijk nog over als de voormalige Nederlandse bondscoach Georg Kessler weer een club in nood naar de top loodst. Zo was het bij de Berlijnse club BSC, bij AZ'67 en FC Antwerp om de bekendste voorbeelden te noemen. Aan dat rijtje kan inmiddels Standard Luik worden toegevoegd. Het is al jaren geleden dat Standard zich met stadgenoot Club Luik kon meten. De voormalige topclub in zijn glorietijd elk seizoen goed voor deelname aan een Europacup-toernooi, heeft het verschillende jaren zonder internationaal voetbal moeten doen. De 'rouches' werden voorbijgestreefd door Club Luik, dat vorig jaar zelfs de beker van België won. In het seizoen '89/'90 toonde Standard onder leiding van Kessler al tekenen van herstel. Miste op het nippertje Europees voetbal. De vooruitgang heeft zich in de nieuwe competitie voortgezet. Voor heel Wallonië en ver daar buiten is Standaard weer een topclub. Standaard heeft zich voor het eerst sinds jaren weer bij de top gevoegd in het Belgische voetbal. De man achter het succes praat over zijn ervaringen in het Belgische voetbal en zegt zonder dralen zijn mening over het Nederlandse voetbal.

Vanuit zijn kantoor kijkt hij uit over het prachtige bosgebied rond het plaatsje Sart Tilman. Het dorpje gelegen op de heuvel even buiten de industriestad Luik. De tegenstelling is groot. De prachtige herfstkleuren in de bossen steken af tegen enkele honderden meters lager gelegen fabrieken die grijze dampen uitstoten en de stad vaak aan het zicht onttrekken.



GEORG KESSLER

In het natuurgebied ligt het trainingscomplex van Standard Luik. Georg Kessler heeft zijn kantoor ingericht op de bovenverdieping van het restaurant van Standard. Op zijn bureau staat een computer waarin hij alle gegevens over de club heeft opgeslagen. Van het standaardteam tot de junioren, van alle verenigingen in de eerste klasse en veel informatie over de buitenlandse clubs.
'Het kantoor heb ik zelf ingericht. Heeft de club geen cent gekost', zegt Kessler. 'Nog een tv en video, dan is het compleet'.
Georg Kessler heeft het wéér gemaakt. De Waalse pers is vol lof. Verslaggevers en supporters verdringen zich na de trainingen rond de kleedlokalen. Luik is weer rood getint. De kleur van Standard. Kessler breekt weer een record, want Standard Luik heeft 21 jaar moeten wachten op zo'n goede competitiestart. Ten opzichte van vorig jaar is het aantal toeschouwers in de eerste thuiswedstrijden verdubbeld. 7500 In de competitie '89/90 tegenover 15.000 dit seizoen. Standard won na tien jaar weer in en tegen Sint Truiden. Aan de reeks van nederlagen in Brugge tegen Cercle en in Mechelen tegen KV werd een einde gemaakt. Voor de onvervalste derby op Sclessin tegen Club Luik was het stadion uitverkocht: 28.000 toeschouwers. Recette: f.600.000.- De penningmeester van Standard heeft er acht jaar op moeten wachten.

VERANDERD

De Nederlandse trainer heeft veel veranderd bij Standard. Vorig seizoen bij de komst van Kessler, bestond de selectie uit 28 spelers. Vijf werden er meteen verkocht want ze waren in zijn ogen overbodig. Een zelfde aantal moest plaats maken voor nieuwe spelers. En niet de eersten de besten. Kessler trok de internationals Cruz (Braziliaan), Bognar (Hongaar) en Molnar (Deen) aan. Vervolgens haalde hij Henk Vos, Patrick Asselman, reserve-doelman Dirk Rosez van Beveren en Thierry Pister naar Luik.
Zes miljoen gulden werd aan de nieuwe spelers uitgegeven. De club hield uit de verkoop van de spelers 5,3 miljoen gulden over. Een negatief saldo van zeven ton. In het huidige voetbal een schijntje voor een topclub. Standard Luik heeft na Beerschot het jongste elftal in de Belgische eerste klasse. Gemiddelde leeftijd 23 jaar. Voor topscorer Milkos Molnar (20) werd 360.000 gulden betaald. Cruz (22) kwam voor 1,6 miljoen gulden. De Braziliaan scoorde in de vriendschappelijke interland tegen Italië het enige doelpunt van de wedstrijd. Speelde met Romario in het elftal dat goud won op de spelen in Seoul. Maar werd niet geselecteerd voor de Mondiale omdat de bondscoach de voorkeur gaf aan buitenlandse vedetten.

FANCLUBS

De achtvoudige landskampioen is weer populair in België. Overal heeft Standard fanclubs. De grootste in Tienen, notabene in de provincie Limburg. Na de uitstekende start is het ledental fors gestegen tot vierhonderd. Standard wil zich ook naar buiten presenteren als topclub. Er wordt een nieuwe zittribune gebouwd die plaats biedt aan 12.000 mensen.
Kessler heeft nog meer wijzigingen aangebracht. Het aantal trainers werd van twee naar vier uitgebreid. Voor elke linie, doelman, verdediging, middenveld en aanval, is een trainer beschikbaar. Kessler staat zelf elke dag op het veld. Meestal twee keer per week volgen de spelers krachttraining in het centrum dat het bestuur op zijn aandringen heeft gekocht. De hoofdtrainer zorgde voor de nieuwe velden, tennisvoetbalvelden en uitstekend materiaal.
Kessler: 'Het is toch absurd dat clubs die voor 1 of 2 miljoen gulden spelers kopen met vierkante ballen moeten trainen. Alle spelers lopen nu ook in een donkerblauw trainingspak. De meest praktische kleur heb ik tijdens 30 jaar praktijk ervaren.'

Georg Kessler spreekt de Franse taal redelijk goed. Hij wil de mensen aanspreken in hun moedertaal. Kessler staat erom bekend dat hij zijn zaken goed in orde heeft. Hij streeft als trainer naar perfectie en houdt van het voetbalvak.

Onderzoek heeft volgens de in Sittard geboren trainer uitgewezen dat slechts vijf procent van de trainers bij topclubs met hart en ziel iets geven. En tot dat klein percentage behoort ook hij.

BINDINGEN

Kessler heeft op afstand het voetbal in Nederland gevolgd. Omdat Standard van oudsher bindingen heeft met Frankrijk, blijft niet veel tijd over om ook nog eens eredivisiewedstrijden te bekijken. De Nederlandse voetballer beschikt volgens Kessler over sterke punten, die van groot belang zijn in een wedstrijd. Hij is creatief en lichamelijk sterk.
'Maar', zegt hij plotseling fel, 'er moeten veel dingen veranderen. Het ongedisciplineerd gedrag van voetballers en Nederlanders in het algemeen stuit mij tegen de borst. De Nederlanders stellen zich respectloos op tegenover leidinggevende personen en materiaal. Je mag gerust weten, dat ik met enorm veel plezier heb gekeken naar de nederlagen op de Mondiale in Italië. Het resultaat van respectloos bezig zijn. En helaas moet dan iemand gaan spuwen die doorgaans een aardige jongen is. Hij is een produkt van zijn omgeving geworden. Als gevoelig mens heeft hij een moeilijk moment beleefd.'
Zijn ogen schieten vuur. Af en toe slaat de anders zo rustige Georg Kessler met de vuist op tafel om zijn woorden kracht bij te zetten.
'Ik heb er geen moment aan gedacht naar Italië te gaan. Ik wist dat het niets zou worden. Doodziek werd ik van het gezeur tussen KNVB en spelers. Er was geen discipline. Als bondscoach heb ik Cruijff tegen Bulgarije uit het elftal gelaten. Het hele land was tegen me. De voorzitter betaald voetbal gaf me gelijk toen hij mijn argumenten hoorde. Er werd gezegd dat Cruijff minder presteerde als hij niet zijn gang kon gaan. Hij speelde onder Michels echter de beste wedstrijden. Die duldde geen tegenspraak. Inmiddels heeft Cruijff zelf bij Barcelona ook de mond vol over de tactische discipline.

INSTELLING

Kessler ergert zich met name **aan de instelling van de vedetten** Van Basten en Gullit. Vindt het ongehoord dat zij hun plichten ten opzichte van de supporter niet nakomen. Reageren ongeinteresseerd als om een handtekening wordt gevraagd of wijzen de supporters af.
'Van Basten heeft op de WK niets laten zien. Nu heeft hij weer de grootste mond. Cruijff zou bondscoach moeten worden. Van mij mag hij. De wedstrijd is de leermeester, niet de journalist, trainer of speler. En moet je Gullit op de foto's van AC Milan zien. Altijd keurig gekleed. Waarom? Dat brengt geld op. Ik ben vorig jaar naar Nederlandse wedstrijden gaan kijken. De grofste verwensingen kreeg ik naar mijn hoofd geslingerd. Met enorm veel respect en plezier heb ik onlangs naar een tv-programma van de Vara gekeken. Nederlandse ouders wilden hun kinderen naar Belgische scholen sturen. De ouders hoeven daar geen angst te hebben dat kinderen door mede-scholieren negatief worden begeleid en dat er openlijk over drugs wordt gepraat. En hoe gaan we om met de natuur? Respectloos! Ik rem als een konijn oversteekt. Het hele klimaat in België is beter en dat merk je ook in de sport. De enige weg naar succes is hard werken en discipline. Het siert de sportman die bescheiden reageert na de overwinning en zich groot toont na een nederlaag. De normen zijn verlegd in de sport. Ik ben het nooit eens geweest met het neerleggen van tegenstanders. De zogenaamde professionele overtredingen. De spelregels moeten normaal en natuurlijk worden toegepast. Spelers die eerder hard zijn voor zichzelf dan voor de tegenstander, daar heb ik respect voor, want dat is heel moeilijk.'
Georg Kessler trekt plotseling zijn jas aan om naar de volgende afspraak te gaan. Bij de deur zegt hij: 'Iedereen weet wat fout is in het Nederlandse voetbal maar niemand durft het hardop te zeggen. Met 30 jaar ervaring vind ik dat ik dit wel mag doen.'

ZE WORDEN bewonderd om hun vrijheidsdrang, maar met alle mogelijke middelen tegengewerkt als ze daar gehoor aan geven. Of ze nu in armoedige omstandigheden verkeren of in enige welstand, diepste verachting blijft hun deel. Waar en wanneer ze ook verschijnen, overal en altijd worden ze vernederd, onderdrukt, opgejaagd en zelfs vermoord.
Roma noemen ze zichzelf, wat 'mensen' betekent. Wij kennen hen als 'zigeuners', van oorsprong een scheldwoord.
Recht op een menswaardig bestaan hebben ze in onze twintigste eeuw nog steeds nergens gekregen. Niet in Oost-Europa, ook niet in het Westen.

Over de rand van de samenleving



Ook in Nederland laat de houding tegenover de zigeuners veel te wensen over.

Zigeuners: een volk vernederd en onderdrukt

IN DE TWAALFDE eeuw na Christus probeerden de Indiërs zich met man en macht oprukkende islamieten van het lijf te houden. Dat lukte tot 1192 toen men in India in de slag bij Therain het onderspit dolf.
Het restant van het Indiase leger viel in drieën uiteen. Mensen die voor een guerrillastrijd tegen de bezetters kozen, trokken de bergen in. Een deel vluchtte naar gebieden waar de islam nog niet heerste. De overigen namen via Afghanistan de wijk naar het westen. De mannen van deze groep zouden de stamvaders van de Europese zigeuners zijn.
Zo gaat één verhaal van de vele die de ronde doen. Deze verhalen hebben echter allemaal dezelfde kern: India. Dat de zigeuners uit dat land afkomstig zijn, is inmiddels bevestigd. Onderzoek heeft namelijk uitgewezen dat de stamvorm van de door zigeuners in veel varianten gesproken taal Romanes omstreeks 100 n.C. van het Indiase Sanskriet moet zijn afgesplitst.

Hoe dan ook, de zigeuners bereikten Europa een paar honderd jaar later vanuit twee richtingen. Een groep kwam in 1447 via Noord-Afrika in Spanje aan. De andere maakte halverwege de veertiende eeuw in het kielzog van de Turkse legers de oversteek naar de Balkan. Deze groep deelde zich op in een aantal kleinere die ieder hun eigen weg gingen.
Achterblijvers in de Balkan kregen het met autochtone staatjes aan de stok en werden onderworpen aan slavernij. Een toestand die tot 1856 zou gaan duren. De rest verging het voorlopig beter. Wapperend met imposante aanbevelingsbrieven van keizer Sigismund (1361-1437) en paus Martinus V (1417-1431) en zich voordoend als pelgrimerende 'Egyptiërs' kregen de zigeuners overal een warm onthaal.
Vooral de Europese adel was verzot op de exotische, wereldwijze lieden, die tal van ambachten en wonderlijke kunsten beheersten en met muziek, zang en dans voor vermaak zorgden. De geestelijkheid echter was dit soort frivoliteiten een doorn in het oog. In 1420 verschenen zigeuners voor het eerst in de Nederlanden. Met een gevolg van honderd mannen, vrouwen en kinderen en veertig paarden maakte 'hertog' Andreas zijn opwachting in Deventer.
Nijmegen werd in 1482 vereerd met een bezoek van de 'hertog' van Egypte en zijn jonkheren. Het stadsbestuur bood hen logies en een gelag aan in het vermaarde establishment De Bouron.

VERVOLGING

Maar nog vóór 1500 was het uit met dit vertoon van hartelijkheid. Naderend onheil tekende zich af. Dat had niets te maken met rancune over de Egypte-verhalen die de zigeuners hun gastheren op de mouw hadden gespeld, maar alles met de in gang gezette vorming van de Europese nationale staten. In dat systeem was geen plaats voor rondtrekkende groepen die zich niets van grenzen aantrokken.
Nu leidde veel volk in de late Middeleeuwen een mobiel bestaan. Door heel Europa zwierven afgedankte huurlegers, roversbenden, smokkelaars, kermisklanten, musici, toneelgezelschappen en bedelaars. De zigeuners, die men Heidens was gaan noemen, werden samen met deze rauwdoeners op een hoop geveegd en veroordeeld. Of ze ook werkelijk schuldig waren deed niet terzake. De Heidens, wist men stellig, zouden niet terugdeinzen voor moord, verkrachting, vrouwen- en kinderroof en kwamen met plunderen, roven en flessetrekkerij aan de kost. Dit criminele stigma zijn de zigeuners nooit meer kwijtgeraakt.

HEROPVOEDING

Het Europa van toen nam maatregelen die overal op hetzelfde neerkwamen: onder dwang 'heropvoeden' van zigeuners waarbij het Romanes als spreektaal werd verboden, een vaste woonplaats en daarmee een zittend (sedentair) gestaan oplеggen; of als men geen trek had in deze omslachtige toestanden, zonder meer uitroeien.
De zigeuners konden echter niet zomaar sedentair gaan leven. Hun kostwinning bestond uit het leveren van arbeid en produkten waaraan plaatselijk of tijdelijk behoefte was. Hun mogelijkheden om het levensonderhoud te voorzien, waren afhankelijk van de mate van vrijheid waarmee ze zich konden verplaatsen. Om te kunnen overleven, moesten ze wel uit handen van hun 'opvoeders' zien te blijven.
Toen ook hun kerken een duit in het zakje deden door de zigeuners af te schilderen als gezanten en handlangers van de duivel, was het sein voor een grootscheepse vervolging gegeven. De hele beschaafde wereld leefde zich uit in 'Heidenjachten' waarbij de Nederlanden het hardvochtigst te keer gingen. In de achttiende eeuw kon men hier trots verklaren dat het land 'zigeunervrij' was.

Wereld leefde zich uit in 'Heidenjachten'

Na een periode van relatieve rust waarin de zigeuners langzaam van de klappen herstelden en voorzichtig hun oude trekkende leefwijze weer opnamen, begon de ellende aan het eind van de negentiende eeuw opnieuw. Zigeuners heetten toen landlopers, dieven en bedelaars te zijn; een geval dus voor misdaadbestrijding.
Bij de Internationale Kriminalpolizeilische Kommission te Wenen werd een databank opgericht: de Zigeunercentrale. Veel Europese landen, waaronder Nederland, voorzagen deze centrale van gegevens over binnen hun grenzen levende zigeuners. En deze databank viel bij de Anschluss in 1938 uitgerekend in handen van Nazi-Duitsland, het land waar de in de hele wereld populaire waandenkbeelden over raszuiverheid in praktische politiek waren omgezet. Gevolg: de moord op naar schatting 500.000 zigeuners in en buiten de concentratiekampen van de Nazi's



Zigeuners in Nederland rond 1900.

OOST-EUROPA

Van de zes à zeven miljoen zielen die de zigeuner-populatie op dit ogenblik verspreid over de hele wereld telt, leeft tachtig tot negentig procent in Oost-Europa. Hun levensomstandigheden zijn er bedroevend.
Sinds de vervolgingen en onderdrukking tijdens de communistische regimes leiden de zigeuners er een gedwongen niet-trekkend bestaan in miserabele behuizingen.
De werkloosheid onder hen is hoog, het doornsee opleidingsniveau onwaarschijnlijk laag en de gezondheidstoestand slecht. De armoede is verbijsterend, maar niemand bekommert zich om hen.
Sterker: ze dreigen nu bliksemafleider te moeten zijn voor de spanningen die de opgekropte haat tegen de oude machthebbers en de frustraties over het uitblijven van verbeteringen bij de bevolking heeft opgeroepen. Twee krantekoppen van de laatste tijd spreken boekdelen: 'Roemenen vergeven iedereen, behalve de zigeuners' en 'Skinheads in Praag op zigeunerjacht'.
Een reactie van de overheden is nog achterwege gebleven en de politie is voortdurend 'te druk met reorganisaties'. Het is in de huidige situatie dan ook de vraag of aan de kwalijke praktijken als gedwongen sterilisatie van zigeunervrouwen spoedig een einde zal worden gemaakt.
Veel zigeuners uit voormalige Oostbloklanden zijn de afgelopen maanden naar Oost-Duitsland getrokken, hopend op een betere toekomst na de hereniging van de beide Duitslanden. Of die hoop ook gerechtvaardigd is? Nee, niet met beleid dat op dit moment in West-Europa ten aanzien van zigeuners wordt gevoerd.

WEST-EUROPA

Evenmin als in Oost-Europa is d situatie van zigeuners hier in het Westen rooskleurig, zij het dat er van openlijke en gewelddadige vervolging of dreigende progroms sprake is. De indirecte druk tot aanpassing en integratie is echter tot het uiterste opgevoerd.
De meeste Westeuropese zigeuners leven op één plaats, ook al wonen er veel nog in wagens en niet in huizen. Trekken is in het vrije Westen buiten het vakantieseizoen bijna nergens toe gestaan. De traditionele ambachten waarmee de zigeuners de kost verdienden, zijn door industrialisatie overbodig geworden. Omdat er niet veel geschikte alternatieven voor in de plaats zijn gekomen, is de werkloosheid onder hen hoog en zijn velen op een uitkering aangewezen.
Zigeuners worden zover mogelijk naar de rand van de samenleving geschoven. Ze zouden niet moeten bestaan, lijkt het wel. Alleen bepaalde elementen van hun folklore genieten wat waardering. Dans en gitaarspel van de flamenco en de zogenoemde 'zigeunermuziek', een interpretatie van Hongaarse volksmuziek door zigeuners.

NEDERLAND

De ideeën die ten grondslag liggen aan de Nederlandse wetgeving 'ter bestrijding van het zigeunerprobleem' werden door de anti-revolutionaire politicus Abraham Kuyper (1837-1920) als volgt verwoord: 'Brengt men de booze broedstof die ze zich dragen op enkele punten bijeen, dan slat de vlam van het kwaad laaie uit, isoleert men hen, dan stikt het vuur onder zijn asch'.
De Wet op woonwagens en woonschepen van 1918 maakte een definitief einde aan mogelijkheden voor een mobiel bestaan. Indachtig de woorden van Kuyper isoleerde men 'woonwagenbewoners' in een aantal kampen. Van bedoelde woonwagenbewoners was overigens maar een klein deel zigeuner. In meerderheid betrof het mensen die eind negentiende, begin twintigste eeuw op drift waren geraakt: de reizigers.
Een nog verdergaande concentratie werd voorbereid door de Woonwagenwet van 1968. Allemaal met de beste bedoelingen en met het oog op 'aanpassing van de groep aan de sedentaire maatschappij, aanpassing die op haar beurt een overgang naar die samenleving zou kunnen meebrengen'. Zigeuners noch reizigers werd gevraagd of zij dat wel wilden.
Onder druk van de publieke opinie moest de regering in 1977 een groep van zevenhonderd zigeuners 'legaliseren'. Daarna pleitte Nederland voor een Europese oplossing van het 'zigeunerprobleem' en sloot zijn grenzen voor nieuwkomers.
Protesten over het bureaucratische en harteloze gesol met deze mensen leek het begin van een kentering te brengen. Zo werden om humanitaire redenen later toch nog honderd familieleden van de gelegaliseerden toegelaten.

DIALOOG

En van overheidswege werd zowaar met zigeuners gepraat, maar het luisteren wilde nog niet echt lukken. Zo vroegen zigeuners al lang naar kleinere kampen waar ze zouden kunnen leven zonder het opgedrongen gezelschap van de reizigers; met hen hebben ze niets anders gemeen dan het wonen in een wagen.
Het verzoek vond gehoor, maar de regeling die uit de bus kwam, bleek zó star dat zigeunerfamilies uit elkaar werden gerukt. En juist dat ligt heel gevoelig omdat door alle eeuwen vol vervolging heen de familieband de zigeuners overeind heeft gehouden.
Maar het begin van een dialoog was er; en bovendien: beter laat dan nooit. Hoewel: een recente affaire als die van de Z op het kinderbijslagformulier voor zigeuners in Nederland doen zo'n dialoog natuurlijk geen goed.
Op dit ogenblik telt Nederland ongeveer twintigduizend woonwagenbewoners van wie er twaalf procent zigeuner zijn. Van alle Nederlandse zigeuners leeft tien procent in een huis.

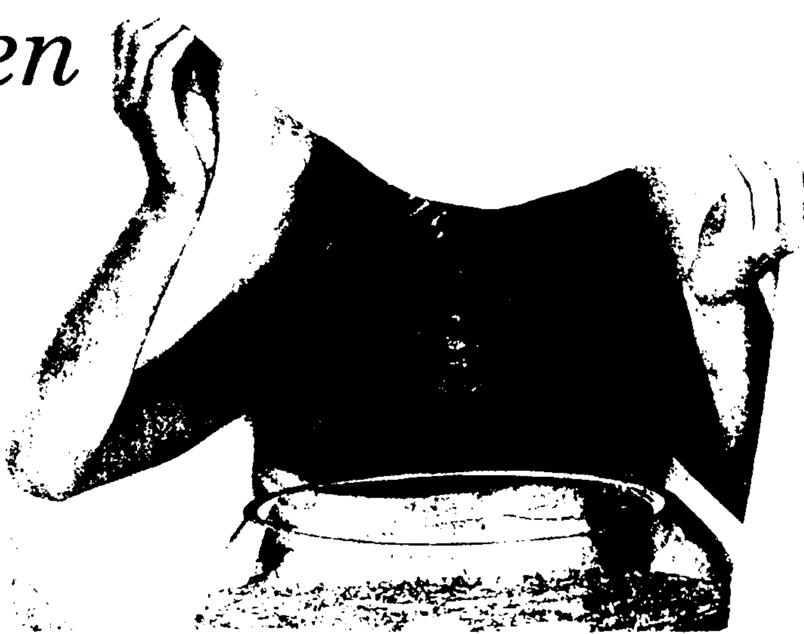
OVERLEVEN

De zigeuners hebben de vervolging en de druk tot assimilatie onveranderlijk beantwoord met ogenschijnlijke aanpassing. Achter deze façade en woekerend met de aanwezige ruimte, probeerden ze hun cultuur levend te houden en wachtten zo goed en zo kwaad als dat ging beter tijden af.
Sterke familiebanden, grote sociale controle, een eigen systeem van rechtspraak: de Kriss, het in eigen hand houden van onderwijs van hun kinderen en niet te vergeten het Romanes zijn effectieve wapens gebleken in deze strijd om te overleven.
Dat het strijd heeft moeten zijn, daaraan is Europa sinds 1500 schuldig. Het had anders gekund. In hun boek *The Destiny of Europe's gypsies namen Kenrick en Puxon* het volgende gedichtje op:
Ik kwam niet naar je toe
om brood te bedelen
Ik kwam naar je toe
om respect te vragen....

= door Rudolf de Wit =

Veel bedrust en voldoende drinken

Natuurprodukten doen wonderen bij griepje


'Stomen' helpt bij hoesten en voorhoofdsholteontsteking.

DE TIJD VAN de verkoudheid en griep breekt weer aan. Zoals het al jaren de gewoonte is op onze eilanden, krijgen de griepjes net als de orkanen ook een naam. Vorig jaar hebben we de 'chipi chipi' gekend; langzamerhand wennen we eraan dat tijdens de periode van de verkoudheid en griep er iemand op het idee komt om deze de naam te geven van een belangrijke gebeurtenis op ons eiland. In deze editie zal ik een uitleg geven over 'griep', de behandeling en de maatregelen die u kunt treffen ter voorkoming ervan.

Griep wordt veroorzaakt door het influenzavirus. Dit wordt overgebracht door hoesten. Het kan hele epidemieën veroorzaken. Er zijn drie typen influenza: A, B en C. De zogenoemde A-griep en B-griep hebben een kenmerkender ziektebeeld dan de C-griep. De A-griep is een ernstige ziekte (voorbeelden hiervan zijn de Aziatische griep en de Spaanse griep). Het griepvirus wordt overgebracht door 'druppelinfectie': niezen, hoesten. Het griepvirus of influenzavirus tast het slijmvlies van de luchtwegen aan en veroorzaakt sterfte van de slijmvliescellen.

De bacteriën die op de huis en de slijmvlies zitten, kunnen dan het lichaam binnendringen. De bacteriën kunnen dan een verdere infectie veroorzaken, een zogenoemde secundaire infectie, waardoor een ontsteking van de lagere luchtwegen (bronchitis) of een longontsteking kan ontstaan. Het griepvirus kan ook zelf een bronchitis of longontsteking veroorzaken. Deze vorm van de aandoening is moeilijker te bestrijden, omdat virussen ongevoelig zijn voor antibiotica. Het griepvirus kan een zo indringende werking hebben, dat het doordringt tot in de bloedsomloop en dan een ontsteking van de hartspier (pericarditis) kan veroorzaken.

Het is duidelijk dat het dan gaat om een ernstiger aandoening dan 'zomaar een griepje'. De meeste secundaire infecties worden veroorzaakt door bacteriën (als Stafylococcen, Pneumococcen en Haemophilus influenzae), die wel gevoelig zijn voor antibiotica en daarmee bestreden kunnen worden.

De verschijnselen van griep zijn erg plotseling, van het ene ogenblik op het andere: te beginnen met hoesten en dan koude rillingen, koorts, een schraal gevoel in de keel, overal spierpijn en neusverkoudheid. Er is een gevoel van algemene moeheid en 'algemeen ziek voelen', dat erger is dan de verkoudheid en de keelpijn.

Verder is er pijn achter het borstbeen, flinke hoofdpijn en de slijmvliezen van zowel neus als de keel zijn rood en gezwollen. Ook heeft men vaak last van rode ogen en een pijnlijke hoest, waarbij geen slijm meekomt. De koorts kan een tot zeven dagen aanhouden — meestal ongeveer vier dagen — en kan uitputtend zijn.

Virussen zijn lichaamsvreemde stoffen, waartegen ons lichaam gaat verweren door antistoffen te maken. De in ons lichaam gevormde antistoffen bestrijden de virussen en maken deze onschadelijk. In het laboratorium kan door bloedonderzoek de aard van de antistoffen worden bepaald, waardoor men weet om welke virus het gaat. Men weet dan ook meestal hoe het aangepakt moet worden.

In de normale gangbare geneeswijze (de allopathie) kan men het griepvirus bestrijden of tenminste de aanval van het griepvirus verkleinen door het inbrengen van een vaccin onder de huid. Dat vaccin bevordert de vorming van antistoffen tegen de desbetreffende virus in het bloed.

De behandeling van griep bestaat uit bedrust en voldoende drinken totdat de koorts is gedaald. Antibiotica hebben alleen zin, als er een bacteriële secundaire infectie heeft plaatsgevonden of als er een grote kans bestaat dat men zo'n infectie zal krijgen.

Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn bij iemand met steenpuisten, die vol zitten met bacteriën (Stafylococcen). Over het algemeen heeft een griep geen verdere gevolgen. Alleen als zich secundaire infecties voordoen, kunnen de gevolgen ernstig(er) zijn. In de natuurgeneeswijze zijn er enkele manieren om de griep te behandelen en te voorkomen. Als allereerste wordt in de natuurgeneeswijze gesteld dat indien iemands weerstand sterk genoeg is, hij/zij de aanval van een virus kan weerstaan. De voeding speelt dan weer een belangrijke rol. Het eten van voldoende vers fruit (die veel vitamine C bevatten) en verse groente is aan te raden. Er bestaan natuurlijk vele kruiden die u kunt gebruiken waarvan ik hier de allerbelangrijkste zal opnoemen.

Echinacea (of Echinaforce) is in de natuurgeneeswijze 'het natuurlijke antibioticum'. Dit middel geeft een goede bescherming tegen infecties. Het is verstandig om dit middel steeds in het medicijnkastje te hebben. Een ander middel die bij griep en verkoudheid niet mag ontbreken is het inmiddels zeer bekend Nisyleen (of Nysekind voor kinderen). Dit is een combinatiemiddel van verschillende kruiden die geschikt zijn al bij de eerste signalen.

Aconitum (of Aconitum Pentarkan) is het middel bij koorts en acuut optredende ziekten. Bij koorts kunt u gerust elk uur een tablet nemen totdat de koorts weer gedaald is. Indien symptomen van neusverkoudheid op de voorgrond staan dan zijn er ook enkele middelen die direct zonder gevaar van bijwerking gebruikt kunnen worden. Rinyleen neusdruppels zijn uitermate geschikt bij mensen die last hebben van neusverkoudheid. Ik garandeer niet dat dit middel direct de neus opent, maar wel is het een middel die bestaat uit verschillende kruiden die op de neusslijmvliezen werken en die daardoor (weliswaar langzaam) de neus slijmvliezen weer doen slinken. Het is vooral een geschikt middel voor mensen die verslaafd zijn aan neusdruppels (met bijwerkingen waar een normaal mens om verlegen zou worden!).

Een stoombad met enkele druppels 'Po-Ho' olie kan weer snel wat 'lucht geven'. Als huis-tuin-en-keukenmiddel kunt u thee gebruiken van lemoengras, Yerba di hole, die gemakkelijk in uw achtertuin kunnen groeien. Indien dat niet gaat (om welke duistere reden dan ook) dan zijn deze theeën ook verkrijgbaar van een lokale fabrikant.

Tijdens de griep en verkoudheid wordt u ten strengste afgeraden om produkten met suiker of melk te gebruiken. Melkprodukten verhogen de slijmproduktie, en suiker verlaagt de weer-



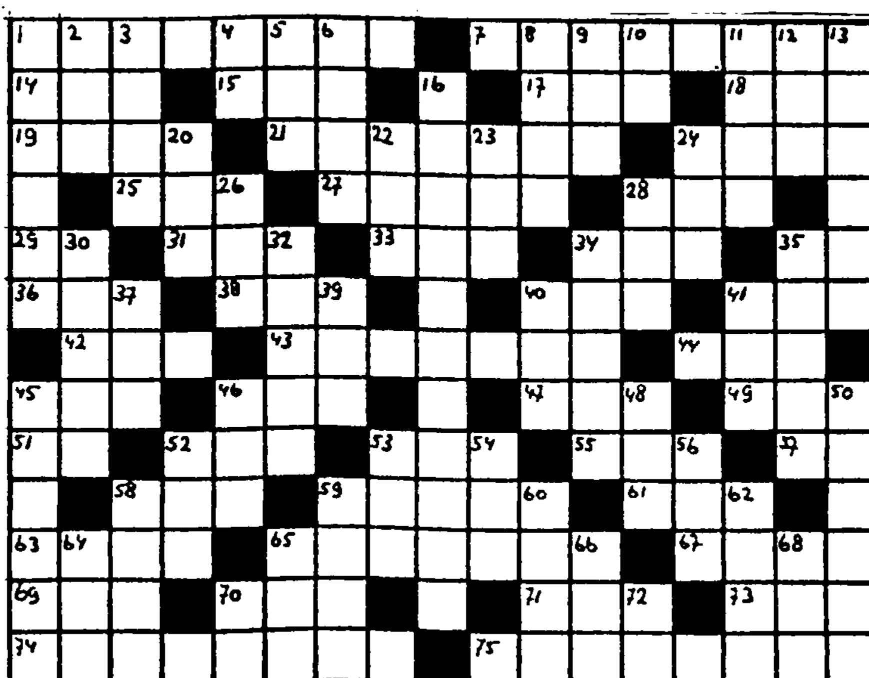
stand. Dus zodra uw kind de eerste signalen van verkoudheid vertoont (of eigenlijk daarvoor al) moet u alvast twee dingen doen: 1) naar school gaan en verbieden dat uw kind langer verplicht melk krijgt en 2) alle tantes en oma's die op ziekebezoek komen fouilleren en ontdoen van snoepgoed. Zelfs de goedheilige man die in december komt zal zich aan deze maatregel moeten aanpassen.

Ik hoop dat u deze periode met deze kruiden en adviezen 'beter' zult doorbrengen. Er blijft nu achter nog een ding over en dat is wachten op de naam van deze nieuwe griep. Misschien 'consumentenbond', 'elekshon 91' of 'visumplicht'...? Wat het ook moge zijn, probeer het met kruiden en homeopathie op te lossen.

Een inwoonster van Coevorden heeft op een haar na het nieuwe 'drankrecord' in Nederland verbeterd. De vrouw werd door de politie in haar woonplaats aangehouden, omdat zij slingerend reed. De politie maakte de uitslag van het alcoholpromillage dat zij in haar bloed had bekend: 4.63.

Een dergelijk promillage is nog maar een keer eerder in Nederland voorgekomen. Gewoonlijk raken mensen met een alcoholpromillage van 4 in coma. Een promillage van 5 wordt als dodelijk beschouwd. De vrouw heeft tegenover de politie verklaard dat zij zeker een liter jenever had gedronken. De juiste hoeveelheid bier die ze eveneens naar binnen had geslagen, kon ze zich niet meer herinneren.

Kruiswoordpuzzel



HORIZONTAAL: 1. Dampig; 7. Krielkip; 14. Hoogste punt; 15. Insekt; 17. Berg op Kreta; 18. Loflied; 19. Griekse godin; 21. Soort antilope; 24. Kwaad; 25. Gevangenis; 27. Vereist; 28. Mannelijk dier; 29. Getij; 31. Kledingstuk; 33. Landtong; 34. Bundel; 35. Geheel de uwe; 36. Soort grond; 38. Sportterm; 40. Paljas; 41. Spoedig; 42. Scheepstouw; 43. Nadeel; 44. Slang; 45. Aldus; 46. Herexamen; 47. Lichte slag; 49. Dof; 51. Voegwoord; 52. Vreselijk; 53. Nieuwsdienst; 55. Soezerig; 57. Persoonlijk voornaamwoord; 58. Bedrag; 59. Omlijsting; 61. Bijbelse figuur; 63. Een weinig; 65. Hoeveelheid bepalen; 67. Weg; 69. Tijdperk; 70. Gestold vleesnat; 71. Rivier in Rusland; 73. Sprookjesfiguur; 74. Steltloper; 75. Figuur uit de Griekse Mythologie.

VERTIKAAL: 1. Hi-Fi klank; 2. Duw; 3. Vrouwelijk dier; 4. Filmfiguurtje; 5. Vis; 6. Land in Azië; 8. Boom; 9. Plaats in Gelderland; 10. Deel van de mast; 11. Zangvereniging; 12. Kunststad; 13. Vreemde munt; 16. Europeaan; 20. Noodsein; 22. Hemellichaam; 23. Plant; 24. Zangstem; 26. Paard; 28. Droog; 30. Aanvang; 32. Insekt; 34. Grondslag; 35. Langzaam; 37. Recensent; 39. Voorzetsel; 40. Keurig; 41. Hoofdkerk; 45. Afgetakeld; 46. Vlees; 48. Uiting van genegenheid; 50. Sport; 52. Woud; 53. Speelkaart; 54. Door middel van; 56. Hevig; 58. Pas; 59. Tropische boom; 60. Toespraak; 62. Keer; 64. Roem; 65. Projectieplaatje; 66. Gevangenis; 68. Engels bier; 70. Laatstleden; 72. Voorzetsel.

WINNAAR VORIGE WEEK

Uit het grote aantal inzendingen van dez Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

E. Davis
Seru Loraweg 140
Curaçao

De winnaar kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe. (tot drie uur)
Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk en op enveloppe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL

Curaçao: POB 577, Aruba: Caya G.F. Betico Croes 110 en Bonaire: Kaya Governador Debrot 154 t.n.v. Hubert Linkels.

OPLOSSING VORIGE WEEK

HORIZONTAAL: 1. Koper; 5. Terek; 10. Ares; 12. Kano; 13. Per; 14. Els; 16. Iel; 17. Sinopel; 20. La; 22. Niger; 23. Ob; 24. Ark; 26. Gat; 27. Nor; 28. Amer; 30. Semi; 31. Tof; 32. Heg; 33. Ate; 34. Neb; 36. Est; 37. Tor; 39. Part; 42. Rest; 44. Ons; 45. Bes; 47. Nar; 48. R.K.; 49. Morel; 51. Pa; 52. Markies; 54. Ida; 56. Den; 57. Pui; 59. Eris; 61. Mare; 62. Falie; 63. Berin.

VERTIKAAL: 1. Kapelaan; 2. Ore; 3. Pers; 4. Es; 6. E.K.; 7. Rail; 8. Ene; 9. Kolobrie; 11. Slogan; 14. Enig; 15. Spet; 18. In; 19. Er; 21. Arm; 23. Oom; 25. Ketters; 27. Negeren; 29. Roest; 30. Senor; 35. Sportief; 38. Stramien; 40. Ank; 41. Kerker; 43. Sap; 45. Bord; 46. Sein; 49. Ma; 50. Le; 52. Mail; 53. Spar; 55. Dra; 58. Uri; 60. Si; 61. Me.

Schaken

Kasparov toch kwetsbaar



= door Jules Welling =

VOOR DE AANVANG van de tweekamp om het wereldkampioenschap in New York kondigde titelhouder Gary Kasparov aan dit keer gehakt te zullen maken van zijn eeuwige tegenstander, Anatoli Karpov. Er moest nu maar eens duidelijkheid komen, vond hij. Weinigen waagden het vraagtekens bij die uitspraak van de wereldkampioen te zetten. Immers hij won alles waaraan hij deelnam, inclusief de prestigieuze World Cup. Hij schroefde zijn rating op tot fabelachtige hoogte (2000); zelfs oud-wereldkampioen Robert Fischer (VB) had dat niveau nooit gehaald.

Het begin van de match in het New Yorkse Hudson Theatre op Broadway leek Kasparov gelijk te geven. Al in de tweede partij nam hij een voorsprong. Met wit dicteerde hij de strijd en met zwart maakte hij moeiteloos remise. Uitdager Karpov moest zich in alle mogelijke bochten wringen om niet verpletterd te worden, maar hij wist de schade beperkt te houden. In de zesde partij moest hij werkelijk alle zeilen bijzetten om niet onder de voet gelopen te worden, maar toen Karpov het winnende plan miste, vond hij een ingenieuze verdediging waarmee hij de partij uit het vuur wist te slepen, zij het op het nippertje.

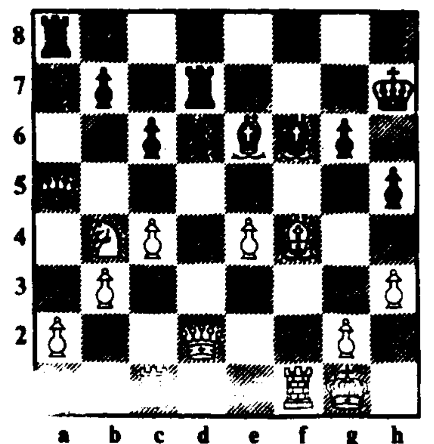
Kasparov liet zich het gelijk niet eens meer bewijzen en berustte na het afbreken in deling van het punt. De echte knock-out bleek hij niet in huis te hebben. Karpov,

gevonden, boekte daarmee een belangrijke psychologische overwinning. Met name in de tijdnoodfase was hij veel scherper dan de wereldkampioen, die al dacht dat de buit binnen was.

ERGERNIS

In de zevende partij kwam de kwetsbaarheid van Karparov pas echt goed aan het licht: hij ergert zich aan het spel van zijn tegenstander. Uit alles blijkt dat hij het spel van Karpov diep veracht, volledig inferieur vindt, en dat is precies waar de geslepen vos Karpov hem wil hebben. Dat bleek prompt. Kasparov meende zich alles te kunnen permitteren, terwijl hij uit ervaring had kunnen (en moeten) weten dat dat juist tegen Karpov niet kan: één onnauwkeurigheidje en hij slaat toe. En zo gebeurde het ook.

De zevende partij: Wit Karpov, Zwart Kasparov: 1. d4, Pf6 2. c4, g6 3. Pc3, Lg7 4. e4, de5 Pf3, 0-0 6. Le2, e5 7. Le3, Pa6 8. 0-0, Pg4 9. Lg5, f6 10. Lcl, Kh8 11. h3, Ph6 12. dxe5, fxe5 13. Le5, Pf7 14. Dd2, Pe5 15. Pg5, Pxg5 16. Lxg5, Lf6 17. Le3, Pc6 18. Lg4, h5 19. Lxc6, Lxc6 20. Pd5, Lh4 21. Tacl, Kh7 22. Tc3, Tf3 23. b3, c6 24. Pb4, Td7 25. Tecl, Lf6 26. f4, exf4 27. Lxf4 (zie diagram).



Zwart lijkt alle openingsproblemen achter de rug te hebben en na een zet als 27. -, De7 zou hij niets te klagen hebben. Hier echter maakte Kasparov een regelrechte blunder, iets waarop hij zich slechts hoogst zelden laat betrappen. Hij speelde 27. -, De5?? Ongetwijfeld de grootste bok, die hij in al zijn partijen tegen Karpov ooit geschoten heeft. Het gaat om een zeer elementaire wending. Karpov kon zijn ogen niet geloven en nam 25 minuten de tijd om na te gaan of er niet een duivelse list achter school, maar dat bleek niet het geval te zijn.

28. Pd5! Karpov profiteert onmiddellijk. 28. -, Dxd2 faalt nu op de simpele tussenzet 29. Pxf6+ en wit wint materiaal. Het paard slaan kan al evenmin omdat de zwarte dame ongedekt staat.

28. -, Dc4+ 29. Khl, Lxd5 30. dxd5, Dd4 31. dxc6, bxc6 32. Txc6 en wit is een belangrijke pion voor gekomen, genoeg voor de winst. Karpov wikkelt feilloos af: 32. -, Te8 33. Tc4, Dxd2 34. Lxd2, Le5 35. Le3, Lg3 36. Tf3, h4 37. Lf2, Lxf2 38. Txf2, Tde7 39. Tf4, g5 40. Tf6, Txe4 41. Txe4, Txe4 42. Txd6, Te7 43. Ta6, Kg7. Hier werd de partij afgebroken. De volgende dag gaf de wereldkampioen zonder verder spelen op. De stand was zeer gelijk $3^1/_2$-$3^1/_2$.

In de achtste partij werd nogmaals duidelijk dat de titelverdediger zijn taak wellicht te lichtzinnig opvat. Vanuit de opening overspeelde hij Karpov volledig, maar in de tijdnoodfase verslapte zijn aandacht even. En daar was Karpov weer. Ondanks hevige tijdnood hield hij het hoofd koel. Hij vond steeds de beste verdediging en snoepte en passant ook nog een pionnetje van het bord. In de tweede zitting moest Karpov ruim 40 zetten moeizaam verdedigen om nog een halfje aan het duel over te houden. Het lukte hem, maar het was kantje boord.

Opnieuw werd daarmee aangetoond dat Kasparov, die ongetwijfeld het mooiste schaak van deze tijd kán spelen, toch ook zijn kwetsbare kanten heeft. Karpov legt die meedogenloos bloot.

Inmiddels is wel duidelijk dat die prognoses bijgesteld moeten worden. De definitieve afstraffing van Karpov, die Kasparov bij de aanvang van de match in gedachte had, is uitgebleven en zo halverwege de tweekamp ligt het psychologische voordeel aan de zijde van de uitdager. We gaan nog een paar spannende weekjes tegemoet.